

Ministarstvo
finansija

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br: 05-02-041/25-47829/4

Podgorica, 13.01.2026. godine

Za: MINISTARSTVO FINANSIJA, DIREKTORAT ZA FINANSIJSKI SISTEM I KOORDINACIJU POLITIKA, Stanka Dragojevića br. 2, Podgorica

Predmet: Mišljenje na Predlog zakona o sanaciji centralnih drugih ugovornih strana

Veza: Vaš akt br. 05/1-03-041/25-47829/3 od 30.12.2025. godine

Poštovani,

Povodom *Predloga zakona o sanaciji centralnih drugih ugovornih strana*, Ministarstvo finansija daje sledeće:

MIŠLJENJE

Kako je navedeno, u važećem pravnom okviru Crne Gore ne postoji sveobuhvatan i funkcionalan sistem za oporavak i sanaciju centralnih drugih ugovornih strana (CCP). Naime, nedostaju jasna pravila za postupanje u slučaju finansijskih poteškoća CCP-a, uključujući planove oporavka, nadzorne mjere, kriterijume za utvrđivanje propadanja, ovlašćenja sanacionog tijela, sanacione alate ili instrumente i mehanizme raspodjele gubitaka.

Na tekst Predloga zakona i pripremljeni Izvještaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Uvidom u dostavljeni Izvještaj o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa navedeno je da za sprovođenje predmetnog Predloga zakona nije potrebno obezbijediti dodatna finansijska sredstva iz budžeta Crne Gore. Implementacijom propisa ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.

Shodno navedenom, Ministarstvo finansija, sa aspekta budžeta, u načelu nema primjedbi na dostavljeni Predlog zakona o sanaciji centralnih drugih ugovornih strana.

S poštovanjem,

MINISTAR
Mr. Novica Vuković

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA	
PREDLAGAČ PROPISA	MINISTARSTVO FINANSIJA – KOMISIJA ZA TRŽIŠTE KAPITALA
NAZIV PROPISA	PREDLOG ZAKONA O SANACIJI CENTRALNIH DRUGIH UGOVORNIH STRANA
1. Definisanje problema - Koje probleme treba da riješi predloženi akt? - Koji su uzroci problema? - Koje su posljedice problema? - Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri? - Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?	
Koje probleme treba da riješi predloženi akt? U važećem pravnom okviru Crne Gore ne postoji sveobuhvatan i funkcionalan sistem za oporavak i sanaciju centralnih drugih ugovornih strana (CCP). Nedostaju jasna pravila za postupanje u slučaju finansijskih poteškoća CCP-a, uključujući planove oporavka, nadzorne mjere, kriterijume za utvrđivanje propadanja, ovlašćenja sanacionog tijela, sanacione alate ili instrumente i mehanizme raspodjele gubitaka. Takva situacija predstavlja značajna regulatorna i sistemska praznina, s obzirom na to da CCP ima ključnu ulogu u smanjenju rizika na finansijskim tržištima. Predloženi zakon treba da uspostavi sveobuhvatan okvir za oporavak i sanaciju CCP-a, u potpunosti usklađen sa pravnom tekovinom EU. Koji su uzroci problema? • Neusaglašenost sa pravom EU, posebno sa Uredbom (EU) 2021/23 o oporavku i sanaciji CCP. • Nepostojanje nacionalnog okvira koji definiše ulogu sanacionog tijela (Komisije za tržište kapitala) i postupke intervencije u slučaju propadanja CCP-a. • Povećana sistemska važnost CCP-a usljed rasta obima kliringa, što zahtijeva detaljna pravila o kontinuiranosti kritičnih funkcija. • Kompleksnost poslovanja CCP-a, koja nije u dovoljnoj mjeri praćena adekvatnim mehanizmima nadzora, upravljanja rizicima i kriznog djelovanja. • Nedostatak preciznih procedura za planove oporavka, sanacione planove i procjenu mogućnosti sanacije, što stvara regulatorne rizike. Koje su posljedice problema? • Sistemska rizik – propast ili ozbiljni problemi u radu CCP-a mogu proizvesti domino-efekat na investiciona društva, banke, tržišta derivata i druge infrastrukturne entitete. • Slab nadzor i nedostatak alata za reakciju – nadležni organ nema pravni osnov da preduzme blagovremene mjere u slučaju pogoršanja finansijskog stanja CCP-a. • Povećani troškovi i rizici za učesnike tržišta, koji su izloženi nelikvidnosti i potencijalnim gubicima zbog izostanka mehanizama raspodjele gubitaka (loss allocation tools). • Nedovoljna zaštita javnog interesa, jer nepostojanje sanacionih pravila povećava vjerovatnoću potrebe za korišćenjem javnih sredstava ili ostavlja tržište bez funkcionalnog CCP-a. • Negativan uticaj na povjerenje investitora i razvoj tržišta, posebno u kontekstu pristupanja EU i obaveze usklađivanja s evropskim standardima. Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?	

- Centralna druga ugovorna strana – izložena je visokim rizicima bez jasnih procedura za oporavak i sanaciju, što ugrožava kontinuitet njenih kritičnih funkcija.
- Učesnici CCP-a (banke, investiciona društva, fondovi) – nemaju pravnu sigurnost u pogledu mehanizama raspodjele gubitaka, zahtjeva za dodatnim doprinosima i zaštite od nepredviđenih stresnih situacija.
- Finansijsko tržište Crne Gore – povećan sistemski rizik i mogućnost tržišnih poremećaja u slučaju da CCP ne bude u stanju da izvršava ključne funkcije.
- Komisija za tržište kapitala (nadzorno i sanaciono tijelo) – bez zakonskog ovlašćenja da interveniše u skladu sa EU standardima, što umanjuje operativnu sposobnost regulatora.
- Investitori i šira ekonomija – suočeni sa rizikom destabilizacije finansijskog sistema, smanjenjem likvidnosti i većim troškovima finansiranja.

Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa (“status quo” opcija)?

Bez donošenja Zakona o sanaciji CCP nastavilo bi da postoji značajno regulatorno prazno mjesto. Uslijed rasta obima kliringa i povećane izloženosti tržišta derivata, rizici bi se intenzivirali. Nadležni organ i CCP ostali bi bez mehanizama za blagovremeno reagovanje u stresnim situacijama. Svaki ozbiljan šok (npr. default velikog učesnika) mogao bi dovesti do neurednog propadanja CCP-a, što bi imalo negativne posljedice za učesnike tržišta i stabilnost finansijskog sistema. Pored toga, neusklađenost s EU propisima dodatno bi usporila proces pristupanja i smanjila konkurentnost crnogorskog tržišta u odnosu na standarde jedinstvenog evropskog tržišta.

2. Ciljevi

- **Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?**
- **Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.**

Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?

Predloženim Zakonom o sanaciji CCP postižu se sljedeći ključni ciljevi:

- Uspostavljanje sveobuhvatnog pravnog okvira za oporavak i sanaciju CCP, u skladu sa pravnom tekovinom EU (Uredba (EU) 2021/23), kako bi se omogućilo blagovremeno otkrivanje finansijskih poteškoća i sprječavanje neurednog propadanja CCP-a.
- Očuvanje kontinuiteta kritičnih funkcija CCP-a, uključujući kliring, upravljanje marginama i poravnanje, čak i u slučaju nastanka velikih poremećaja na tržištu.
- Smanjenje sistemskog rizika i jačanje stabilnosti finansijskog sistema Crne Gore, sprječavanjem domino efekta koji bi nastao propadanjem CCP-a.
- Jasno definisanje ovlašćenja sanacionog tijela (Komisije za tržište kapitala) da preduzme mjere oporavka i sanacije, uključujući privremena ovlašćenja, nadležnosti za prenos imovine i raspodjelu gubitaka.
- Uvođenje planova oporavka i sanacije, obaveze CCP-a da izradi planove za krizne situacije, te obaveze Komisije da vrši procjene mogućnosti sanacije i donosi sanacione planove.
- Uspostavljanje mehanizama za pravednu raspodjelu gubitaka (loss allocation tools) koji štite tržište, sistemske institucije i državu od potrebe za javnom intervencijom.
- Povećanje pravne sigurnosti za klirinške članove, finansijske institucije i druge učesnike, jasno definišući njihova prava i obaveze u slučaju sanacije.
- Smanjenje budućih fiskalnih rizika, tako što se sprječava situacija da državni budžet mora intervenirati radi spašavanja infrastrukture od sistemskog značaja.
- Usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa EU, kao preduslov za pristupanje Crne Gore jedinstvenom evropskom tržištu finansijskih usluga.

2. Usklađenost ciljeva sa strategijama i programima Vlade Crne Gore

Ciljevi predloženog zakona u potpunosti su usklađeni sa sljedećim strateškim dokumentima Vlade: Program pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji – Zakon je dio obaveza u okviru usklađivanja sa *acquis*-om EU u poglavlju 9 – Finansijske usluge. Uredba (EU) 2021/23 dio je obaveznog zakonodavstva koje države članice moraju primjenjivati, te ovaj zakon direktno doprinosi ispunjenju EU obaveza. Strategija razvoja finansijskog tržišta jer ciljevi zakona doprinose jačanju institucionalne infrastrukture, povećanju otpornosti tržišta na šokove, razvoju regulatornog okvira usklađenog s evropskim standardima. Program rada Vlade u okviru obaveza Ministarstva finansija i Komisije za tržište kapitala za usklađivanje zakonodavstva iz oblasti tržišta kapitala. Strategija javnih finansija – zakon doprinosi smanjenju fiskalnih rizika jer uspostavlja režim u kojem se sanacija CCP-a sprovodi bez tereta za državni budžet. Makroekonomska politika Vlade – zakon jača stabilnost finansijskog sistema, što je jedan od ključnih prioriteta ekonomskog upravljanja.

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati “*status quo*” opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju?

Opcija 1 – Status quo (bez izmjena propisa)

Ne bi se donosio novi zakon o sanaciji CCP-a. Komisija za tržište kapitala i dalje bi djelovala samo u okviru postojećih propisa (Zakon o tržištu kapitala i interne procedure).

Posljedice

- Nema pravnog okvira za sanaciju CCP-a, iako je CCP sistemski značajna infrastruktura.
- Visoki sistemski rizik — propadanje CCP-a moglo bi ugroziti finansijsku stabilnost i druge institucije.
- Neusklađenost sa EU pravnom tekovinom, posebno Uredbom (EU) 2021/23 o sanaciji CCP-a.
- Ograničena ovlašćenja Komisije — bez mehanizama rane intervencije, otklanjanja prepreka sanaciji, prenosnih instrumenata i zaštitnih mjera.
- Neispunjavanje obaveza iz Poglavlja 9 – Finansijske usluge, što bi usporilo proces pristupanja EU.

Status quo opcija nije prihvatljiva, jer ne rješava nijedan identifikovani problem, već ih produbljuje.

Opcija 2 – Neregulatorna opcija (soft law, smjernice, preporuke)

Umjesto zakona, Komisija bi donijela interne smjernice, preporuke ili protokole o postupanju u kriznim situacijama CCP-a.

Prednosti

- Brže i jednostavnije od formalnog zakona.
- Fleksibilnije prilagođavanje promjenama tržišta.

Nedostaci

- Neobavezujući karakter — CCP nema dužnost da izradi plan sanacije ili postupi prema smjernicama Komisije.
- Bez instrumenata sanacije – neregulatorni akti ne mogu propisati:
 - o prenos imovine,
 - o bail-in,
 - o instrument raspodjele pozicija,
 - o ranu intervenciju,
 - o otklanjanje prepreka sanaciji.

- Nema pravnog osnova za ograničavanje prava akcionara i učesnika, što je ključno u sanaciji.
- Nesaglasnost sa EU standardom, jer je Uredba (EU) 2021/23 obavezujuća i zahtijeva transpoziciju u nacionalno zakonodavstvo.

Neregulatorna opcija nije dovoljna jer ne omogućava ostvarenje ključnih ciljeva sanacije.

Opcija 3 – Donošenje sveobuhvatnog Zakona o sanaciji CCP-a (preferirana opcija)

Donošenje novog zakona koji u potpunosti uspostavlja okvir za sanaciju CCP-a, usklađen sa Uredbom (EU) 2021/23 i praksom ESMA-e.

Prednosti

- Jasno uređeni mehanizmi rane intervencije i sanacije, uključujući prenose, instrument raspodjele pozicija, hitne mjere i posebna ovlaštenja Komisije.
- Očuvanje finansijske stabilnosti kroz zaštitu klijentskih sredstava, kolaterala i kontinuiteta kliringa.
- Usklađenost s EU pravnim poretkom i ispunjavanje obaveza iz procesa pristupanja EU.
- Smanjenje rizika sistemskih šokova — CCP je ključna infrastruktura, a neuređen režim bi imao ozbiljne posljedice.
- Jasna pravna predvidljivost za tržišne učesnike, investitore i CCP.
- Snažnija institucija nadzora — Komisija dobija precizna ovlaštenja, postupke i saradnju sa ESMA-om.

Nedostaci

- Troškovi implementacije za CCP i Komisiju (planovi sanacije, procjene, izvještavanje).
- Potrebna obuka i dodatne kapacitete nadzora.

Ova opcija u potpunosti ispunjava ciljeve propisa, eliminiše ključne rizike i obezbjeđuje usklađenost sa EU standardima. Donošenje Zakona je obavezno, jer je EU Uredba obavezujuća za sve zemlje u procesu pristupanja.

Preferirana opcija je Opcija 3 – donošenje sveobuhvatnog Zakona o sanaciji CCP-a, jer jedina:

- Rješava identifikovane probleme sistemskog rizika, nedostatka nadzornih ovlaštenja i nepostojanja sanacione infrastrukture.
- Uspostavlja predvidljiv, efikasan i EU-usaglašen režim intervenisanja u slučaju ozbiljnih poremećaja u poslovanju CCP-a.
- Usklađuje Crnu Goru sa Uredbom (EU) 2021/23, što je uslov za otvaranje/zatvaranje Poglavlja 9 – Finansijske usluge.
- Obezbeđuje zaštitu učesnika tržišta, kolaterala, klijenata i stabilnosti finansijskog sistema.
- Minimizira trošak za državu i isključuje mogućnost korišćenja javnih sredstava u sanaciji (princip „no public bail-out“).

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

Predložena regulativa uvodi pravni okvir za ranu intervenciju, sanaciju i mogućnost primjene instrumenata (bail-in, transfer, prelazni CCP, prodaja poslovanja, javna podrška kao krajnja mjera) nad CCP. Cilj je zaštititi finansijsku stabilnost, kontinuitet ključnih funkcija kliringa i interese učesnika tržišta.

Pozitivni i negativni uticaji

Direktni pozitivni uticaji

- Finansijski sistem / regulator (Komisija): jača kontrola i instrumenti djelovanja; veća sposobnost da spriječi propast i očuva stabilnost.
- Članovi sistema poravnanja (banke, brokerske kuće, investiciona društva): manji rizik zbog jasnih mehanizama sanacije; zaštita kontinuiranog pristupa ključnim funkcijama poravnanja.
- Klijenti članova (investitori, krajnji klijenti): bolja zaštita sredstava i kontinuitet poravnanja; mehanizmi naknade i zaštite klijenata.
- Širi finansijski sistem i tržište: smanjen rizik sistemskih poremećaja, bolja transparentnost i predvidljivost u kriznim okolnostima.
- Država / poreski obveznici: smanjena vjerovatnost hitnih javnih intervencija i veličina potencijalnih fiskalnih izdataka (zahvaljujući alatima za privatno podmirenje gubitaka).

Direktni negativni uticaji

- CCP: dodatni regulatorni zahtjevi (planovi sanacije, izvještavanje, evidencije), proceduralne obaveze, mogućnost otpisa/konverzije instrumenata i ograničenja u poslovanju u kriznim situacijama.
- Akcionari i povjerioci CCP-a: rizik od gubitaka, konverzije ili gubitka prava glasanja u sanaciji.
- Članovi sistema poravnanja: potencijalne obaveze doprinosa i gotovinskih uplata (poziv na uplatu) u vanrednim slučajevima; kratkoročni likvidnosni udarci.

Indirektni pozitivni uticaji

- Investitori i tržišni učesnici: veće povjerenje u infrastrukturu tržišta dugoročno; mogući niži premijski troškovi rizika.
- Međunarodni investitori i partneri: bolja usklađenost sa EU standardima, olakšan pristup i interoperabilnost.
- Makroekonomija: smanjena vjerovatnoća lančanih finansijskih šokova i poremećaja tržišta.

Indirektni negativni uticaji

- Troškovi usklađivanja: povećani operativni i compliance troškovi koji mogu djelimično preći na korisnike usluga (proširenjem naknada).
- Mogućnost kratkoročnog smanjenja likvidnosti: instrumenti sanacije (npr. smanjenje dobitaka, pozivi na uplatu) mogu stvarati tržišne poremećaje dok se primjenjuju.

Troškovi primjene propisa za građane i privredu (posebno MSP)

Troškovi za CCP i velike tržišne učesnike (direktni)

- Izrada i stalno održavanje plana sanacije (procjene, stres testovi, pravna mišljenja, revizije).
- Uvođenje i održavanje evidencija i IT sistema za izvještavanje.
- Pravna i savjetodavna podrška (priprema ugovornih odredbi, revizije ugovora s trećim zemljama).
- Kapitalni troškovi u slučaju potrebe za dokapitalizacijom ili izdavanjem instrumenata.

Troškovi za članove sistema poravnanja (banke, brokerske kuće)

- Potencijalne obaveze doprinosa / gotovinskih uplata pri aktivaciji instrumenata sanacije.
- Operativni troškovi prilagođavanja ugovora i procedura (npr. osiguravanje prenošenja prava klijenata).

- Troškovi za obezbjeđenje i upravljanje dodatnim zahtjevima (liquidity buffers).
- Troškovi za MSP i krajnje korisnike (indirektni)
- Ako se CCP naknade povećaju da pokriju nove administrativne troškove, mali brokери i investicioni savjetnici mogu prebaciti trošak na klijente (MSP i privatni investitori).
 - U slučaju aktivirane sanacije — kratkoročne poteškoće u pristupu poravnanju ili dodatni troškovi zamjene pozicija (ako se dogode prijenosi/umanjenja vrijednosti).

Administrativni troškovi državnih tijela i nadzora

- Potreba za dodatnim kapacitetima u Komisiji (osoblje, IT, obuke) i koordinaciji sa ESMA/trećim zemljama.
- Troškovi uspostave i vođenja registracija, objava i baze podataka.

Da li pozitivne posljedice opravdavaju troškove?

Stav: da — opravdavaju, iz sljedećih razloga:

- CCP je kritična infrastruktura čiji kolaps može izazvati eksponencijalne, vrlo visoke troškove za cijeli finansijski sistem i ekonomiju (sistemsku kontaminaciju). Troškovi usklađivanja i administracije su relativno ograničeni i predvidljivi u odnosu na potencijalne gubitke koje bi izazvao neuređen režim sanacije.
- Mehanizmi koji omogućavaju raspodjelu gubitaka privatnom sektoru (bail-in, pozivi za uplatu, distribucija instrumenata) značajno smanjuju rizik fiskalnih izdataka i štite poreske obveznike.
- Usklađenost sa EU standardima dodatno donosi korist kroz olakšan pristup tržištima i pravnu predvidljivost za inostrane učesnike.

Zaključno: unutrašnje i društvene koristi (stabilnost, kontinuitet usluga, zaštita klijenata) nadmašuju neposredne administrativne i operativne troškove.

Da li propis podržava stvaranje novih privrednih subjekata i tržišnu konkurenciju?

- Neutralno-pozitivno: zakon primarno nije instrument za stimulaciju novih učesnika, ali stvara povoljnije tržišno okruženje (pravna sigurnost, predvidljivost) što može:
 - o Podići povjerenje potencijalnih ulagača i novih pružalaca infrastrukturnih usluga.
 - o Omogućiti ulazak specijalizovanih dobavljača usluga (procjena, IT rješenja, pravne usluge, revizori) koji će ponuditi usluge podrške CCP-ima i članovima poravnanja.
- Konkurencija među CCP-ima: zakon ne daje direktne poticaje za kreiranje više CCP-ova, ali jasni sanacioni režimi i pravna predvidljivost mogu smanjiti barijere ulaska na duži rok.
- Mogućnost tržišnog preustrojstva: instrument prodaje poslovanja i prelazni CCP omogućuju bržu i sigurniju tranziciju poslovanja na solventne kupce, što može olakšati tržišnu konsolidaciju ili preuzimanja na tržištu.

Ukupno: zakon ne stvara direktni regulatorni podsticaj za mase novih subjekata, ali doprinosi infrastrukturi i pravnoj sigurnosti koja je pretpostavka za zdravu konkurenciju.

Procjena administrativnih opterećenja i poslovnih barijera

Administrativno opterećenje (procjena)

- Visoko za CCP: obaveza izrade, redovnog ažuriranja i testiranja plana sanacije; vođenje detaljnih evidencija; podnošenje izvještaja Komisiji; pravna usklađenja ugovora s članovima i trećim zemljama.
- Umjereno za članove poravnanja: prilagode ugovora, pripravnost za hitne doprinose, izvještavanje prema CCP-u i saradnja u planovima sanacije.
- Nisko-umjereno za MSP/krajnje korisnike: uglavnom indirektni troškovi kroz moguće povećanje naknada; u većini slučajeva administrativni teret ostaje kod većih učesnika (CCP i članova).
- Za Komisiju: povećane operativne zahtjeve — potreba za dodatnim stručnim osobljem, IT sustavima i procedurama za koordinaciju i objave.

Biznis barijere

- Finansijski troškovi usklađivanja mogu djelovati kao barijera ulaska za male novi pružaoce usluga povezane s kliringom ili posrednike s ograničenim resursima.
- Pravni i ugovorni zahtjevi (klauzule o prihvatanju sanacionih mjera, pravna mišljenja) mogu povećati troškove transakcija s međunarodnim drugim stranama.
- Potencijalne likvidnosne obaveze (pozivi na uplatu) u kriznim situacijama mogu ograničiti kreditne kapacitete nekih članova (osobito manjim finansijskim posrednicima) ako nisu propisno kapitalizirani.

Moguće ublažavajuće mjere (preporuke)

- Postepena primjena zahtjeva (faze prilagodbe) i period tranzicije za CCP i članove.
- Podrška i smjernice Komisije (tehnička pomoć, predlošci planova) kako bi se smanjili troškovi usklađivanja za manje učesnike.
- Omogućiti proporcionalni pristup regulatornim obavezama, gdje se zahtjevi proporcionalno prilagođavaju veličini i sistemskoj važnosti subjekta.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

Za sprovođenje ovog zakona i podzakonskih akata koji će biti donijeti po osnovu ovog zakona nije potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore, niti iz zakona i podzakonskih akata proizilaze međunarodne finansijske obaveze.

Implementacijom propisa neće se direktno ostvariti prihodi za budžet Crne Gore.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertna podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

Prilikom izrade Nacrta zakona o sanaciji CCP nije korišćena eksterno angažovana ekspertna podrška. Nacrt je isključivo rezultat stručne ekspertize zaposlenih u Komisiji za tržište kapitala Crne Gore, koji su zakon pripremili na osnovu relevantnih EU propisa, posebno Uredbe (EU) 2021/23, i pratećih smjernica ESMA-e.

Nacrt zakona bio stavljen na javnu raspravu, nakon koje je utvrđen konačan tekst.

Javna rasprava trajala je u periodu od 12.12.2025. do 31.12.2025. godine.

Izveštaj sa javne rasprave dostupan je na linku <https://www.gov.me/clanak/izvjestaj-o-sprovedenoj-javnoj-raspravi-za-nacrt-zakona-o-sanaciji-centralnih-drugih-ugovornih-strana>.

7. Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

Ne postoje potencijalne prepreke za implementaciju ovog zakona.

Osnovni indikatori za mjerenje ispunjenja ciljeva predloženog zakona mogu biti: kvalitet pripremljenih planova sanacije i nivo regulatornog kapitala i kvalifikovanih obaveza u sistemu.

Za monitoring primjene ovog zakona biće zadužena Komisija za tržište kapitala Crne Gore kao organ za sanaciju, ovlašten da primjenjuje instrumente sanacije i da izvršava druga sanaciona ovlaštenja iz ovog zakona.

Datum i mjesto

Podgorica, 13.01.2026. godine

ZAKON O SANACIJI CENTRALNIH DRUGIH UGOVORNIH STRANA*

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuju se pravila i postupci za oporavak i sanaciju centralnih drugih ugovornih strana (u daljem tekstu: CCP), kojima je izdato odobrenje za rad, kao i pravila koja se odnose na saradnju i aranžmane sa državama van Crne Gore u oblasti oporavka i sanacije CCP, kao i druga pitanja od značaja za sanaciju CCP.

Sanacija CCP

Član 2

Sanacija CCP je primjena mjera sanacije prema centralnoj drugoj ugovornoj strani, radi ostvarivanja ciljeva sanacije iz člana 26 ovog zakona.

Primjena

Član 3

Ovaj zakon primjenjuje se na:

- **CCP sa poslovnim sjedištem u Crnoj Gori** koje nadzire i kojima izdaje odobrenje za rad Komisija za tržište kapitala Crne Gore (u daljem tekstu: Komisija);
- **CCP sa poslovnim sjedištem u Evropskoj uniji** koja pruža usluge poravnanja subjektima sa poslovnim sjedištem u Crnoj Gori, u skladu sa propisima o OTC izvedenicama, središnjim drugim ugovornim stranama i trgovinskim repozitorijima;
- **CCP iz treće države** koja je priznala nadležna institucija Evropske EU u skladu sa propisima iz alineje 2 ovog stava i koja pruža usluge poravnanja subjektima sa poslovnim sjedištem u Crnoj Gori;
- **subjekte sa poslovnim sjedištem u Crnoj Gori** koji koriste usluge CCP iz al. 1 do 3 ovog stava, u dijelu obaveza koje se odnose na kliring, izvještavanje, nadzor i saradnju sa Komisijom.

Izbor mjere sanacije

Član 4

Komisija odlučuje o preduzimanju i izboru mjera u sprovođenju ovog zakona, na osnovu prethodno utvrđenog finansijskog stanja, vrste, obima i složenosti poslova, vlasničke strukture, oblika organizovanja, rizičnog profila i veličine i pravnog statusa lica iz člana 3 ovog zakona, kao i povezanosti CCP i drugog lica sa drugim organizacionim oblicima i finansijskim sistemom u cjelini.

Na CCP-i u sanaciji primjenjuju se propisi kojima se uređuju tržište kapitala i propisi kojim se uređuje poslovanje privrednih društava, ako ovim zakonom nije drugačije propisano.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 5

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Značenje izraza

Član 6

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) **CCP** je pravno lice koje obavlja aktivnosti poravnanja između učesnika finansijskog tržišta odnosno označava pravno lice koje posreduje između drugih ugovornih strana u ugovorima kojima se trguje na jednom ili više finansijskih tržišta, i postaje kupac svakom prodavcu i prodavac svakom kupcu;
- 2) **sanacioni kolegijum** je tijelo uspostavljeno u skladu sa ovim zakonom radi koordinacije postupaka sanacije;
- 3) **sanacioni organ** je organ koga imenuje nadležni organ radi sprovođenja mjera sanacije;
- 4) **sanacioni instrument** je instrument sanacije utvrđen ovim zakonom;
- 5) **sanaciono ovlašćenje** je ovlašćenje koje sanacioni organ može primijeniti u postupku sanacije;
- 6) **događaj neizvršenja obaveza** je situacija u kojoj je CCP utvrdila neizvršenje obaveza jednog ili više članova sistema poravnanja ili interoperabilnih CCP-ova;
- 7) **događaj koji nije događaj neizvršenja** je svaka situacija u kojoj CCP pretrpi gubitke iz razloga koji nijesu povezani sa neizvršenjem obaveza, uključujući poslovne, investicione, operativne ili pravne propuste, kao i prevare i kibernetičke napade;
- 8) **plan sanacije** je plan sanacije koji priprema CCP;
- 9) **sanaciona mjera** je odluka o stavljanju CCP u sanaciju, primjena sanacionog instrumenta ili upotreba sanacionih ovlašćenja;
- 10) **član sistema poravnanja** je učesnik koji ostvaruje status člana sistema poravnanja u skladu sa pravilima CCP;
- 11) **matično društvo** je društvo koje vrši kontrolu nad drugim društvom;
- 12) **CCP iz treće zemlje** je CCP sa sjedištem van Crne Gore;
- 13) **aranžman prebijanja** je aranžman kojim se međusobne obaveze CCP i druge strane mogu prebiti;
- 14) **infrastruktura finansijskog tržišta** je CCP, centralni depozitar, registar transakcija, platni sistem ili drugi sistem određen nacionalnim propisima;
- 15) **tržište trgovanja** je regulisano tržište, multilateralna ili organizovana trgovinska platforma;
- 16) **klijent** je lice koje koristi usluge člana sistema poravnanja;
- 17) **sistemski značajne institucije** su institucije određene kao sistemski važne, koje imaju poseban značaj za stabilnost finansijskog sistema jedne države ili šire regije, zbog njihove veličine, međusobnih povezanosti, kompleksnosti poslovanja i uloge u finansijskom sistemu. Propadanje ili ozbiljni problemi u radu takve institucije mogu izazvati široke negativne posljedice po finansijsku stabilnost, ekonomski rast i povjerenje u tržište;
- 18) **indirektni klijent** je lice koje ima indirektni aranžman kliringa preko člana sistema poravnanja ;
- 19) **interoperabilni CCP** je CCP sa kojim je uspostavljen interoperabilni aranžman;
- 20) **plan sanacije** je plan koji priprema CCP radi obezbjeđenja kontinuiteta poslovanja u uslovima poremećaja;
- 21) **odbor** je upravni ili nadzorni odbor CCP;
- 22) **supervizijski kolegijum** je kolegijum nadležan za nadzor nad CCP-om;
- 23) **kapital** je kapital CCP, utvrđen u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala;
- 24) **lanac neizvršenja obaveza (default waterfall)** je redosljed korišćenja sredstava radi pokrića gubitaka u slučaju neizvršenja obaveza klirinškog člana;
- 25) **kritične funkcije** su usluge i aktivnosti CCP čije bi obustavljanje moglo izazvati poremećaje u finansijskoj stabilnosti ili realnoj ekonomiji;
- 26) **grupa** je grupa povezanih društava;

- 27) **povezana infrastruktura finansijskog tržišta** je infrastruktura sa kojom je CCP uspostavio ugovorni odnos;
- 28) **vanredna javna finansijska podrška** je finansijska podrška države ili nadnacionalnog organa radi očuvanja solventnosti ili likvidnosti CCP;
- 29) **finansijski ugovori** su ugovori i sporazumi koji se smatraju finansijskim ugovorima prema nacionalnim propisima;
- 30) **redovni stečajni postupak** je postupak stečaja ili likvidacije koji se primjenjuje na CCP prema nacionalnom pravu;
- 31) **vlasnički instrumenti** su akcije i drugi instrumenti koji daju prava svojine, uključujući konvertibilne instrumente;
- 32) **makroprudencioni organ** je organ nadležan za makroprudencione politike;
- 33) **fond za neizvršenje obaveza** je fond koji održava CCP radi pokrića gubitaka u slučaju neizvršenja obaveza;
- 34) **unaprijed obezbijeđena sredstva** su sredstva koja su na raspolaganju CCP bez ograničenja;
- 35) **viši menadžment** su lica koja neposredno upravljaju poslovanjem CCP;
- 36) **registar transakcija** je registrovani registar u koji se prijavljuju finansijske transakcije;
- 37) **okvir državne pomoći** je sistem pravila koji uređuje dodjelu državne pomoći;
- 38) **dužnički instrumenti** su obaveznice i drugi prenosivi instrumenti duga;
- 39) **početna margina** je margina koju CCP prikuplja radi pokrivanja potencijalnih budućih izloženosti;
- 40) **varijaciona margina** je margina koja odražava tekuću izloženost po osnovu promjena tržišnih cijena;
- 41) **sanacioni novčani poziv** je zahtjev CCP prema klirinškim članovima za obezbjeđenje novčanih sredstava u postupku sanacije;
- 42) **oporavak – novčani poziv** je zahtjev za dodatna sredstva u postupku oporavka, zasnovan na ugovornim pravilima CCP;
- 43) **ovlašćenja prenosa** su ovlašćenja za prenos instrumenata svojine, duga, imovine, prava ili obaveza sa CCP u sanaciji na drugo lice;
- 44) **derivat** je finansijski instrument čija vrijednost zavisi od vrijednosti druge aktive;
- 45) **netting aranžman** je aranžman kojim se više međusobnih obaveza pretvara u jednu neto obavezu;
- 46) **mjera za sprječavanje krize** je mjera kojom se otklanjaju nedostaci u planu oporavka ili otklanjaju prepreke za sanaciju;
- 47) **pravo raskida** je pravo na raskid ugovora, ubrzanje obaveza, zatvaranje pozicija, prebijanje obaveza ili druga slična prava;
- 48) **aranžman prenošenja vlasništva nad kolateralom** je aranžman kojim se pravo svojine nad kolateralom prenosi na povjerioca;
- 49) **pokrivena obaveznica** je finansijski instrument izdat uz posebna sredstva obezbjeđenja a kako je definisano zakonom kojim se uređuje izdavanje pokrivenih obveznica i nadzor pokrivenih obveznica;
- 50) **postupak sanacije u trećoj zemlji** je postupak rješavanja propusta CCP u trećoj zemlji koji je uporediv sa sanacijom prema ovom zakonu;
- 51) **relevantni nacionalni organi** su organi nadležni za postupanje u vezi sa pravima, obavezama i imovinom CCP iz treće zemlje;
- 52) **relevantni organ treće zemlje** je organ u trećoj zemlji nadležan za funkcije slične funkcijama organa za sanaciju.

II. OVLAŠĆENJE ZA SANACIJU

Organ ovlašten za sanaciju

Član 7

Komisija je nadležni organ za sprovođenje ovog zakona, uključujući primjenu mjera i ovlaštenja u postupcima oporavka i sanacije CCP.

Komisija obavlja ove poslove nezavisno, u skladu sa pravilima organizacije, sprečavanja sukoba interesa i međuinstitucionalne saradnje propisanim ovim zakonom.

Kolegijum za sanaciju

Član 8

Komisija obrazuje, upravlja i predsjedava kolegijumom za sanaciju radi izvršavanja zadataka iz ovog zakona i obezbjeđivanja saradnje i koordinacije sa organima koji su članovi kolegijuma za sanaciju, kao i, kada je to potrebno, saradnje sa nadležnim organima i organima za sanaciju trećih država.

Kolegijum za sanaciju obezbjeđuje okvir u kojem nadležni organi za sanaciju i drugi relevantni organi obavljaju sljedeće zadatke:

- 1) razmjenu informacija relevantnih za izradu planova sanacije, uključujući procjenu sistemskog uticaja njihove primjene, za preduzimanje pripremnih i preventivnih mjera i za sprovođenje sanacije;
- 2) izradu planova sanacije;
- 3) procjenu mogućnosti sanacije CCP;
- 4) identifikovanje, rješavanje i uklanjanje prepreka za sanaciju;
- 5) usklađivanje javne komunikacije o planovima i strategijama sanacije.

Članovi kolegijuma za sanaciju su:

- 1) nadležni organ za sanaciju CCP;
- 2) nadležni organ za nadzor CCP;
- 3) nadležni organi i organi za sanaciju članova za poravnanje, uključujući, kada je primjenljivo, centralnu banku i odbor za sanaciju u okviru jedinstvenog mehanizma za sanaciju;
- 4) nadležni organi i organi za sanaciju članova za poravnanje koji nijesu navedeni u stavu 3 tačka 3 ovog člana, koji učestvovanje u kolegijumu opravdavaju procjenom uticaja sanacije na finansijsku stabilnost njihove države;
- 5) nadležni organi ili organi za sanaciju klijenata članova za poravnanje, ako u kolegijumu nema člana iz njihove države;
- 6) nadležni organi navedeni u propisima koji uređuju nadzor nad povezanim subjektima;
- 7) nadležni organi i organi za sanaciju drugih centralnih drugih ugovornih strana sa kojima je uspostavljena interoperabilnost;
- 8) članovi Evropskog sistema centralnih banaka, u skladu sa propisima;
- 9) centralne banke izdavaoci valuta finansijskih instrumenata koji se poravnavaju preko CCP;
- 10) nadležni organ matičnog društva, kada je primjenljivo;
- 11) nadležno ministarstvo, ako nadležni organ za sanaciju nije ministarstvo;
- 12) ESMA;
- 13) EBA.

ESMA, EBA i organi iz stava 3 tač. 4, 5, 9 i 10 ovog člana nemaju pravo glasa u kolegijumu za sanaciju.

Kada je centralna banka član kolegijuma u skladu sa stavom 3 tač. 3 i 9 ovog člana, ima dva glasa.

Nadležni organi i organi za sanaciju članova za poravnanje iz trećih država, kao i nadležni organi i organi za sanaciju centralnih drugih ugovornih strana trećih država sa kojima postoji

interoperabilnost, mogu biti pozvani da učestvuju kao posmatrači, pod uslovom da su obavezani na čuvanje povjerljivosti u obimu koji smatra prihvatljivim predsjedavajući kolegijuma.

Učešće iz stava 6 ovog člana može biti ograničeno na pitanja koja se odnose na prekograničnu primjenu sanacionih mjera, uključujući:

- 1) koordinisano sprovođenje sanacionih mjera;
- 2) identifikovanje prepreka koje proizilaze iz različitih pravnih režima kolaterala, poravnanja i netiranja;
- 3) usklađivanje eventualnih zahtjeva za licenciranje ili odobrenja potrebnih za sprovođenje sanacije;
- 4) razmatranje mogućeg privremenog obustavljanja obaveze poravnanja pojedinih klasa instrumenata;
- 5) pitanja povezana sa razlikama u vremenskim zonama i završetku radnog dana.

Komisija, kao predsjedavajući kolegijuma, odgovorna je za:

- 1) utvrđivanje pisanih procedura o radu kolegijuma, nakon konsultacija sa članovima;
- 2) koordinaciju svih aktivnosti kolegijuma;
- 3) sazivanje i predsjedavanje sastancima;
- 4) blagovremeno informisanje članova o organizaciji sastanaka, temama i materijalima;
- 5) odlučivanje o pozivanju organa trećih država;
- 6) podsticanje i koordinaciju razmjene informacija;
- 7) informisanje članova o odlukama i rezultatima rada kolegijuma.

Članovi kolegijuma imaju pravo da predlažu tačke dnevnog reda i doprinose planiranju rada kolegijuma.

Bliži sadržaj pisanih procedura i pravila rada kolegijuma utvrđuje Komisija.

Odgovornost za štetu

Član 9

Komisija, zaposleni u Komisiji, članovi sanacione uprave, asistenti sanacione uprave, revizori ili bilo koje drugo lice koje Komisija ovlašćenja, ne odgovaraju za štetu koja nastane prilikom obavljanja dužnosti u okviru ovog zakona, osim ako se dokaže da su određenu radnju učinili ili propustili da učine namjerno ili sa krajnjom nepažnjom.

Nadležno ministarstvo

Član 10

Državne instrumente finansijske stabilizacije iz ovog zakona, primjenjuje organ državne uprave koji je nadležan za poslove finansija (u daljem tekstu: ministarstvo).

Komisija je dužna da obavještava ministarstvo o odlukama i rješenjima donesenim u skladu sa ovim zakonom.

Saradnja između nadležnih organa

Član 11

Komisija je dužna da blisko sarađuje s drugim nadležnim organima za sanaciju i nadzor CCP i ESMA-om radi sprovođenja ovog zakona.

Tokom faze oporavka, nadzorni organ i članovi nadzornog kolegijuma sarađuju i komuniciraju sa organom za sanaciju na način koji omogućava blagovremeno djelovanje organa za sanaciju.

Organ za sanaciju CCP i organi za sanaciju njenih članova za poravnanje obavezni su da blisko sarađuju radi obezbjeđivanja da ne postoje prepreke za sprovođenje sanacije.

Komisija sarađuje sa ESMA-om u skladu sa pravilima o saradnji propisanim evropskim regulatornim okvirom i bez odlaganja dostavlja ESMA-i sve informacije potrebne za sprovođenje obaveza iz ovog zakona.

III. SPROVOĐENJE SANACIJE

Opšta načela u vezi sa donošenjem odluka

Član 12

Prilikom donošenja odluka i preduzimanja mjera u skladu sa ovim zakonom Komisija uzima u obzir sljedeća načela i aspekte:

- 1) obezbjeđuje se efikasnost i proporcionalnost svake odluke ili mjere u odnosu na pojedinačni CCP, uzimajući u obzir sljedeće faktore:
 - a) pravni oblik, vlasništvo i organizacionu strukturu CCP, uključujući, gdje je primjenjivo, međuzavisnosti unutar grupe kojoj CCP pripada;
 - b) prirodu, veličinu i složenost poslovanja CCP, naročito veličinu, strukturu i likvidnost na tržištima koja servisira, uključujući uslove pod stresom;
 - c) strukturu, prirodu i raznovrsnost članstva CCP, kao i, u mjeri u kojoj su informacije dostupne, mrežu klijenata i indirektnih klijenata članova za poravnanje;
 - d) zamjenjivost ključnih funkcija CCP na tržištima koja servisira;
 - e) međupovezanost CCP sa drugim finansijskim infrastrukturnim sistemima, mjestima trgovanja, finansijskim institucijama i sa finansijskim sistemom uopšte;
 - f) da li CCP vrši poravnanje bilo kojeg OTC derivativnog ugovora koji pripada klasi OTC derivata za koju je utvrđena obaveza poravnanja;
 - g) stvarne ili potencijalne posljedice povreda propisa iz člana 23 stav 1 i član 27 stav 2 ovog zakona.
- 2) prilikom donošenja odluka i preduzimanja mjera poštuju se imperativi efikasnosti, blagovremenosti i neophodne hitnosti, kao i princip minimalizacije troškova, pri čemu se istovremeno nastoji da se ometanje tržišta svede na najmanju moguću mjeru;
- 3) izbjegava se korišćenje vanredne javne finansijske podrške koliko je to moguće, a takva podrška se koristi samo kao krajnje sredstvo i u skladu sa uslovima iz člana 50 ovog zakona, pri čemu se ne stvara očekivanje dostupnosti takve podrške;
- 4) sanacioni organ, nadležni organ i ostali relevantni organi međusobno sarađuju radi obezbjeđivanja usklađenog i efikasnog donošenja odluka i preduzimanja mjera u skladu sa ovim zakonom, a u slučaju kada nadležni organ i sanacioni organ predstavljaju isti organ, međusobna saradnja obezbjeđuje se kroz odgovarajućih unutrašnjih organizacionih jedinica i postupaka;
- 5) jasno su definisane uloge i odgovornosti relevantnih organa unutar svake države;
- 6) uzimaju se u obzir interesi država članica u kojima CCP pruža usluge, kao i država u kojima su smješteni članovi za poravnanje, te, u mjeri u kojoj su informacije dostupne, njihovi klijenti i indirektni klijenti, uključujući klijente koje države članice označe kao sistemski važne institucije (OSV), kao i svi povezani finansijski infrastrukturni sistemi, uključujući interoperabilne CCP-e, naročito uticaj bilo kakve odluke, mjere ili nečinjenja na finansijsku stabilnost i fiskalne resurse tih država i EU u cjelini;
- 7) organi za sanaciju i kolegijumi za sanaciju ne mogu zahtijevati od država članica da pruže vanrednu javnu finansijsku podršku niti mogu uticati na budžetski suverenitet i fiskalne obaveze država;
- 8) interesi pogođenih članova za poravnanje, njihovih klijenata i indirektnih klijenata, povjerilaca i ostalih zainteresovanih lica u uključenim državama trebaju biti izbalansirani tako da se izbjegne nepravedna šteta ili nepravedna zaštita interesa određenih aktera, kao i nepravedna raspodjela tereta unutar i između država;
- 9) svaka obaveza prema ovom zakonu da se konsultuje organ prije donošenja odluke ili preduzimanja mjere podrazumijeva obavezu konsultacija o onim dijelovima predložene odluke ili mjere koji imaju ili bi mogli imati uticaj na članove za poravnanje, klijente,

povezane finansijske infrastrukture ili trgovinska mjesta, kao i na finansijsku stabilnost države članice u kojoj su ti subjekti smješteni;

- 10) ako organ iznese zabrinutost u vezi sa finansijskom stabilnošću svoje države članice, organ za sanaciju i kolegijum za sanaciju CCP će tu zabrinutost pažljivo razmotriti, a ako ne prihvate iznesene primjedbe, dužni su to da pismeno obrazlože;
- 11) poštuju se planovi sanacije iz člana 17 ovog zakona, osim ako, uzimajući u obzir okolnosti slučaja, odstupanje od tih planova doprinosi boljem ostvarivanju ciljeva sanacije;
- 12) obezbjeđuje se transparentnost prema relevantnim organima gdje god je to moguće, naročito u slučajevima kada predložena odluka ili mjera može da ima posljedice po finansijsku stabilnost ili fiskalne resurse bilo koje relevantne države članice;
- 13) organi se koordiniraju i sarađuju u što većoj mjeri, uključujući i sa ciljem smanjenja ukupnih troškova sanacije;
- 14) negativni ekonomski i socijalni efekti, uključujući negativne posljedice po finansijsku stabilnost, nastoje da se svedu na najmanju moguću mjeru u svim državama članicama u kojima CCP pruža usluge, te u državama u kojima su smješteni članovi za poravnanje, njihovi klijenti i indirektni klijenti, uključujući OSV i povezane finansijske infrastrukture, uključujući interoperabilne CCP-e.

Razmjena informacija

Član 13

Komisija, druge nadležne institucije i ESMA obezbjeđuju jedna drugoj, bilo po sopstvenoj inicijativi ili na zahtjev, blagovremeno sve informacije relevantne za obavljanje svojih zadataka u skladu sa ovim zakonom.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, Komisija može da otkrije povjerljive informacije koje je dobila od nadležnog organa treće države samo uz prethodnu pisanu saglasnost tog organa.

Komisija obavještava nadležno ministarstvo o svim odlukama ili mjerama koje zahtijevaju obavještavanje, konsultacije ili saglasnost nadležnog ministarstva.

Planovi oporavka

Član 14

CCP-ovi su obavezni da izrade i održavaju plan oporavka koji predviđa mjere koje će se preduzeti u slučaju kako događaja nenaplativosti, tako i drugih događaja ili njihovih kombinacija, kako bi se obnovila njihova finansijska stabilnost bez korišćenja izuzetne javne finansijske podrške, te da im se omogući nastavak pružanja ključnih funkcija nakon značajnog pogoršanja njihove finansijske situacije ili rizika od kršenja kapitalnih i prudenicijalnih zahtjeva propisanih zakonom kojim se uređuje tržište kapitala.

Mjere sadržane u planu oporavka treba da:

- 1) rizike identifikovane u različitim scenarijima tretiraju sveobuhvatno i efikasno, uključujući moguće nenadoknađene likvidnosne manjkove;
- 2) osiguraju ponovno uspostavljanje izbalansirane knjige i potpunu raspodjelu nenadoknađenih gubitaka članovima klirinškog sistema, kao i njihovim klijentima ako su ti klijenti direktni povjerioci CCP, kao i akcionarima, uzimajući u obzir interese svih zainteresovanih strana u slučaju gubitaka usljed događaja nenaplativosti;
- 3) pokriju gubitke koji mogu nastati od svih vrsta događaja osim nenaplativosti kroz aranžmane za apsorpciju gubitaka;
- 4) omoguće obnavljanje finansijskih resursa CCP, uključujući vlastita sredstva, na nivo dovoljan da CCP može da ispuni svoje obaveze prema zakonu kojim se uređuje tržište kapitala i da podrži kontinuirani i blagovremeni rad ključnih funkcija CCP.

Plan oporavka treba da sadrži okvir pokazatelja zasnovan na profilu rizika CCP, koji identifikuju okolnosti pod kojima treba preduzeti mjere iz plana sanacije.

Pokazatelji iz stava 3 ovog člana mogu biti kvalitativni ili kvantitativni, vezani za finansijsku stabilnost i operativnu održivost CCP, i treba da obezbijede blagovremenu aktivaciju mjera sanacije radi obezbjeđenja dovoljnog vremena za implementaciju plana.

CCP-ovi treba da uspostave odgovarajuće procedure za redovno praćenje pokazatelja iz stava 3 ovog člana i da izvještavaju Komisiju o rezultatima praćenja.

Komisija informacije iz stava 5 ovog člana koje smatra značajnim može da prenese nadzornom kolegijumu.

CCP-ovi su dužni da u svojim poslovnim pravilima sadrže odredbe o procedurama koje se primjenjuju ako, radi postizanja ciljeva sanacije, namjeravaju da:

- 1) preduzmu mjere iz plana sanacije iako relevantni pokazatelji nisu ispunjeni; ili
- 2) se uzdrže od preduzimanja mjera iz plana sanacije iako su relevantni pokazatelji ispunjeni, i da u vezi sa preduzetim aktivnostima obavijeste Komisiju.

Ako CCP namjerava da aktivira plan oporavka, dužan je da obavijesti Komisiju o prirodi i obimu identifikovanih problema, da navede sve relevantne okolnosti, i da ukaže na mjere sanacije ili druge mjere koje namjerava da preduzme kao i okvirni vremenski plan za obnavljanje finansijske stabilnosti.

Ako Komisija smatra da mjera koju CCP namjerava da preduzme može da ima značajne negativne posljedice po finansijski sistem ili da vjerovatno neće biti efikasna, može da zahtijeva od CCP da se uzdrži od te mjere.

Nakon dobijanja obavještenja iz stava 8 ovog člana, Komisija odmah procjenjuje da li su okolnosti takve da je potrebno koristiti ovlašćenja za ranu intervenciju u skladu sa članom 23 ovog zakona.

Komisija odmah obavještava nadzorni kolegijum o svakom obavještenju koje je primila u skladu sa st. 7 i 8 ovog člana, kao i o nalogima Komisije u vezi s tim.

Kada je Komisija obaviještena o namjerama CCP iz stava 7 ovog člana, može u najvećoj mogućoj mjeri bez izazivanja događaja nenaplativosti da ograniči ili zabrani isplate bilo kakvih naknada po osnovu kapitala i instrumenata tretiranih kao kapital, uključujući isplate dividendi i otkupa akcionara, kao i da ograniči ili zabrani isplate varijabilne naknade, diskrecione penzijske beneficije ili otpremnine višem menadžmentu, u skladu sa politikom naknada CCP propisanom zakonom kojim se uređuje tržište kapitala.

CCP-ovi su obavezni da najmanje jednom godišnje, kao i nakon svake promjene pravnog ili organizacionog oblika, poslovanja ili finansijske situacije koja može bitno da utiče na planove, pregledaju, testiraju i po potrebi ažuriraju planove oporavka.

Izuzetno od stava 13 ovog člana Komisija može da zahtijeva i češće ažuriranje planova.

Planovi oporavka se izrađuju u skladu sa zahtjevima u pogledu planova oporavka ovog zakona i uzimaju u obzir sve relevantne međuzavisnosti unutar grupe kojoj CCP pripada.

Komisija može da zahtijeva i dodatne informacije u planovima, o čemu, po potrebi, Komisija konsultuje nadležni organ CCP-ove matične kompanije.

Planovi oporavka:

- 1) ne pretpostavljaju pristup ili primanje izuzetne javne finansijske podrške, hitne likvidnosti centralne banke ili druge likvidnosti centralne banke pod nestandardnim uslovima;
- 2) razmatraju interese svih zainteresovanih strana koje mogu biti pogođene planom, uključujući članove klirinškog sistema i, ako su dostupni, njihove direktne i indirektne klijente;
- 3) obezbjeđuju da članovi klirinškog sistema nemaju neograničenu izloženost prema CCP-u, te da su potencijalni gubici i likvidnosni manjkovi zainteresovanih strana transparentni, mjerljivi, upravljivi i kontrolisani.

Kada je CCP dio grupe i kada su ugovori o podršci zavisnog društva ili grupe dio plana oporavka, plan oporavka treba da uključi scenarije u kojima ti ugovori ne mogu da budu ispunjeni.

Nakon događaja nenaplativosti ili drugog događaja, CCP koristi dodatni iznos prethodno finansiranih sopstvenih sredstava, prije korišćenja aranžmana i mjera iz stava 16 ovog člana.

Iznos iz stava 19 ovog člana ne smije biti manji od 10% ni veći od 25% kapitalnih zahtjeva na bazi rizika izračunatih u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala.

CCP može da koristi kapital koji drži, pored minimalnih kapitalnih zahtjeva, za ispunjenje praga obavješćavanja propisanog zakonom kojim se uređuje tržište kapitala.

Prilikom izrade metodologije iz stava 22 ovog člana Komisija uzima u obzir:

- 1) strukturu i organizaciju CCP-ova, kao i prirodu, obim i složenost njihovih aktivnosti;
- 2) strukturu podsticaja za akcionare, menadžment i članove klirinškog sistema i njihove klijente;
- 3) prikladnost ulaganja tog dodatnog iznosa u druge vrste imovine, zavisno od valuta u kojima se finansijski instrumenti klirinškog sistema nominalno vode, prihvaćenih kolaterala i rizika;
- 4) pravila i prakse trećih zemalja, te međunarodni razvoj u oblasti sanacije i rješavanja CCP-ova radi očuvanja konkurentnosti aktivnih CCP-ova u EU i poređenja sa CCP iz trećih zemalja.

Ako Komisija ocijeni da je prikladno da neki CCP-ovi ulože dodatni iznos iz stava 19 ovog člana u imovinu različitu od one navedene u zakonu kojim se uređuje tržište kapitala Komisija će odrediti procedure za:

- 1) slučajeve kada ta sredstva nisu odmah dostupna i CCP treba primijeniti mjere sanacije koje zahtijevaju finansijski doprinos nenaplativih članova;
- 2) naknadnu nadoknadu tih članova do iznosa korišćenog u skladu sa stavom 20 ovog člana.

CCP razvija adekvatne mehanizme za uključivanje povezanih FMIa i zainteresovanih strana koje bi pretrpjele gubitke, imale troškove ili doprinijele pokrivanju likvidnosnih manjkova ako se plan oporavka aktivira.

Odbor CCP procjenjuje, uz savjet odbora za rizike, i odobrava plan oporavka prije nego što ga preda Komisiji.

Ako odbor CCP odluči da ne slijedi savjet odbora za rizike, dužan je da odmah obavijestiti Komisiju i da detaljno obrazloži svoju odluku.

Planovi oporavka su integrisani u korporativno upravljanje i ukupni okvir upravljanja rizicima CCP.

Mjere iz planova oporavka koje stvaraju finansijske ili ugovorne obaveze za članove klirinškog sistema i, gdje je primjenjivo, njihove klijente, indirektno klijente, povezane FMIa ili mjesta trgovanja, dio su operativnih pravila CCP.

CCP obezbjeđuje da su mjere iz planova oporavka uvijek izvršive u svim zemljama gdje su članovi klirinškog sistema, povezani FMIa ili mjesta trgovanja smješteni.

Obaveza CCP-ova da u planove oporavka uključe pravo na poziv za dodatna finansijska sredstva i, ako je primjenjivo, smanjenje vrijednosti bilo kakvih dobitaka isplativih nenaplativim članovima, ne odnosi se na subjekte navedene u zakonu kojim se uređuje tržište kapitala.

Članovi klirinškog sistema na jasan i transparentan način obavješćavaju svoje klijente o tome da li i na koji način mjere iz plana sanacije CCP mogu da utiču na njih.

Metodologiju za izračunavanje i održavanje dodatnog iznosa prethodno finansiranih sopstvenih sredstava iz stava 19 ovog člana kao i bliže zahtjeve i uslove u vezi sa izradom planova oporavka iz stava 15 ovog člana propisuje Komisija.

Procjena planova oporavka

Član 15

CCP-ovi su obavezni da dostave svoje planove oporavka na odobrenje Komisiji.

Komisija bez nepotrebnog odlaganja dostavlja svaki plan nadzornom kolegijumu.

Komisija razmatra plan oporavka i ocjenjuje u kojoj mjeri plan zadovoljava zahtjeve iz člana 14 ovog zakona u roku od šest mjeseci od podnošenja plana, u koordinaciji sa nadzornim kolegijumom, u skladu s procedurom iz člana 16 ovog zakona.

Prilikom ocjene plana oporavka, Komisija i nadzorni kolegijum uzimaju u obzir sljedeće faktore:

- 1) strukturu kapitala CCP, hijerarhiju pokrića nenaplativosti, nivo složenosti organizacione strukture, zamjenjivost aktivnosti i profil rizika CCP, uključujući finansijske, operativne i sajber rizike;
- 2) ukupni uticaj sprovođenja plana oporavka na:
 - a) članove klirinškog sistema, i u mjeri u kojoj su dostupne informacije, njihove klijente i indirektne klijente, uključujući one označene kao OSV;
 - b) povezane FMIs;
 - c) finansijska tržišta, uključujući mjesta trgovanja, koja CCP opslužuje;
- 3) finansijski sistem bilo koje države članice i EU u cjelini;
- 4) da li instrumenati sanacije i njihov redoslijed definisan planom sanacije stvaraju adekvatne podsticaje za vlasnike CCP, članove klirinškog sistema, te, kad je moguće, njihove klijente, da kontrolišu nivo rizika koji unose ili preuzimaju u sistem, prate aktivnosti CCP vezane za preuzimanje rizika i upravljanje rizicima, te doprinose procesu upravljanja nenaplativošću CCP.

Komisija prilikom ocjene plana oporavka smatra ugovore o podršci zavisnih društava kao važne dijelove plana samo ako su ti ugovori ugovorno obavezujući.

Komisija pregledava plan oporavka da bi identifikovala mjere koje bi mogle nepovoljno da utiču na mogućnost sanacije CCP.

Ako se mjere iz stava 6 ovog člana identifikuju, Komisija o načinima za rješavanje nepovoljnog uticaja tih mjera na sanabilnost CCP, odlučuje u roku od dva mjeseca od prijema plana oporavka a u slučaju donošenja odbijajućeg rješenja dostavlja i obrazloženje.

Ako Komisija u koordinaciji sa nadzornim kolegijumom prema članu 16 ovog zakona smatra da postoje značajne manjkavosti u planu oporavka ili značajne prepreke za njegovu implementaciju, o tome obavještava CCP i daje mu rok da izvrši izmjene i dopune.

Komisija, uzimajući u obzir postupanje CCP u vezi sa naloženim izmjenama i dopunama Komisije, može da zahtijeva od CCP da u roku od dva mjeseca, uz mogućnost produženja za još mjesec dana uz saglasnost Komisije, dostavi revidirani plan kojim se dokazuje kako su riješene navedene manjkavosti ili prepreke.

Revidirani plan iz stava 10 ovog člana se ocjenjuje na način propisan st. 2 do 7 ovog člana.

Ako Komisija, nakon konsultacija i u koordinaciji sa nadzornim kolegijumom prema proceduri iz člana 16 ovog zakona, smatra da manjkavosti i prepreke nisu adekvatno otklonjene revidiranim planom, ili ako CCP nije dostavio revidirani plan, zahtijeva od CCP da u roku koji ne može biti duži od 30 dana, osim u izuzetnim okolnostima definisanim ovim zakonom, izvrši konkretne izmjene plana.

Ako nije moguće adekvatno otkloniti manjkavosti ili prepreke putem izmjena plana, Komisija, nakon konsultacija i u koordinaciji sa nadzornim kolegijumom u skladu s članom 16 ovog zakona, zahtijeva od CCP da u roku koji ne može biti duži od 30 dana, osim u izuzetnim okolnostima definisanim ovim zakonom identifikuje potrebne promjene u svom poslovanju radi otklanjanja tih manjkavosti ili prepreka.

Ako CCP ne identifikuje takve promjene u roku koji odredi Komisija, ili ako Komisija nakon konsultacija i u koordinaciji sa nadzornim kolegijumom smatra da predložene mjere ne bi adekvatno otklonile manjkavosti ili prepreke, Komisija zahtijeva da CCP u roku koji ne može biti duži od 30 dana, osim u izuzetnim okolnostima definisanim ovim zakonom preduzme određene mjere u pogledu jednog ili više sljedećih ciljeva, uzimajući u obzir ozbiljnost manjkavosti i efekat

mjera na poslovanje CCP i njegovu sposobnost da ostane u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala:

- 1) smanjenje rizika CCP;
- 2) poboljšanje sposobnosti CCP da se blagovremeno dokapitalizuje kako bi ispunio kapitalne i prudenicijalne zahtjeve;
- 3) reviziju strategije i strukture CCP;
- 4) izmjene u hijerarhiji pokrića nenaplativosti, mjerama sanacije i drugim aranžmanima raspodjele gubitaka radi poboljšanja sanabilnosti i otpornosti ključnih funkcija;
- 5) izmjene u upravljačkoj strukturi CCP.

Zahtjev Komisije iz stava 14 ovog člana mora biti obrazložen i dostavljen CCPpismenim putem.

Postupak koordinacije za planove oporavka

Član 16

Kolegijum nadzornih organa razmatra plan oporavka.

Ako bilo koji član kolegijuma utvrdi da plan sadrži značajne nedostatke ili postoje prepreke za njegovo sprovođenje, taj član dostavlja preporuke Komisiji ili drugom nadležnom organu CCP u roku od dva mjeseca od prijema plana.

Kolegijum donosi zajedničku odluku o sljedećim pitanjima:

- 1) preispitivanju i ocjeni plana oporavka;
- 2) primjeni mjera iz prethodno utvrđenih odredbi.

Zajednička odluka iz stava 3 ovog člana donosi se u roku od četiri mjeseca od dana dostavljanja plana oporavka.

Ako se ne donese zajednička odluka u roku iz stava 4 ovog člana, Komisija ili drugi nadležni organ CCP donosi sopstvenu odluku, uzimajući u obzir mišljenja ostalih članova kolegijuma izražena tokom navedenog perioda.

Odluka iz stava 5 ovog člana se dostavlja u pisanom obliku svim članovima kolegijuma i CCP.

Ako se u periodu iz stava 4 ovog člana ne donese zajednička odluka, a većina članova s pravom glasa ne podržava prijedlog Komisije ili drugog nadležnog organa CCP, bilo koji član kolegijuma može da uputi to pitanje ESMA-i.

Nadležni organ CCP čeka konačnu odluku i postupa u skladu s njom.

Period od četiri mjeseca smatra se fazom mirenja.

Odluka o pokrenutom pitanju donosi se u roku od mjesec dana od njegovog upućivanja.

Ako odluka ESMA-e ne bude donesena u roku iz stava 11 ovog člana, primjenjuje se odluka Komisije ili drugog nadležnog organa CCP.

Planovi sanacije

Član 17

Komisija izrađuje plan sanacije za svaki CCP nakon savjetovanja s i u koordinaciji sa sanacionim kolegijumom u skladu s postupkom iz člana 19 ovog zakona.

Planom sanacije predviđaju se mjere sanacije koje Komisija može da preduzme ako CCP ispunjava uslove za sanaciju iz člana 27 ovog zakona.

U planu sanacije u obzir se uzima sljedeće:

- 1) propast CCP, uključujući u situacijama šire finansijske nestabilnosti ili događaja na nivou sistema, zbog jednog od sljedećih razloga ili njihove kombinacije:
 - a) događaja neispunjavanja obaveza, i
 - b) događaja koji nisu događaji neispunjavanja obaveza;
- 2) uticaj koji bi sprovođenje plana sanacije imao na:
 - a) članove sistema poravnanja i, u mjeri u kojoj su informacije dostupne, njihove klijente i neposredne klijente, i onda kada su imenovani kao OSV institucije i uključujući one za koje je

vjerovatno da će podlijegati mjerama oporavka ili sanacije u skladu s zakonima kojim se uređuje sanacija investicionih društava i kreditnih institucija;

- b) bilo koje povezane infrastrukture finansijskog tržišta;
 - c) finansijska tržišta, uključujući mjesta trgovanja, kojima CCP pruža usluge; i
 - d) finansijski sistem u bilo kojoj državi članici ili EU u cjelini i, u mjeri u kojoj je to moguće, u trećim zemljama u kojima pruža usluge;
- 3) način i okolnosti na osnovu kojih se CCP može prijaviti za upotrebu instrumenata centralne banke predviđenih u okviru standardne kolateralizacije, perioda dospjeća i uslova kamatnih stopa i utvrđivanje imovine koja bi se mogla smatrati kolateralom.

Planom sanacije ne pretpostavlja se ništa od sljedećeg:

- 1) vanredna javna finansijska podrška;
- 2) hitna likvidnosna pomoć centralne banke;
- 3) likvidnosna pomoć centralne banke dodijeljena u okviru nestandardne kolateralizacije, perioda dospjeća i uslova kamatnih stopa.

U planu sanacije iznose se realne pretpostavke u pogledu finansijskih sredstava dostupnih kao sanacioni instrumenti koji bi mogli biti potrebni za postizanje ciljeva sanacije i sredstava za koja se očekuje da će biti dostupna u skladu s pravilima i aranžmanima CCP u trenutku početka sanacije.

Pretpostavke iz stava 5 ovog člana uključuju i relevantne nalaze najnovijih testova otpornosti na stres i scenarije ekstremnih tržišnih uslova koji premašuju uslove u planu oporavka CCP.

Nakon savjetovanja i u koordinaciji sa sanacionim kolegijumom u skladu s postupkom iz člana 19 ovog zakona, Komisija preispituje planove sanacije i prema potrebi ih ažurira najmanje jednom godišnje i obavezno nakon promjena pravne ili organizacione strukture CCP, poslovanja CCP ili finansijskog stanja odnosno bilo koje druge promjene koja bitno utiče na djelotvornost plana.

CCP o svakoj takvoj promjeni odmah obavještava Komisiju.

U planu sanacije utvrđuju se okolnosti i različiti scenariji za primjenu sanacionih instrumenata i izvršavanje sanacionih ovlašćenja. U njemu se jasno razlikuju, posebno putem različitih scenarija, propast uzrokovana događajima neispunjavanja obaveza, događajima koji nisu događaji neispunjavanja obaveza i kombinacijom oba takva događaja, kao i različite vrste događaja koji nisu događaji neispunjavanja obaveza.

Plan sanacije uključuje sljedeće, kad god je to primjereno i moguće:

- 1) sažetak ključnih elemenata plana, u kojem se razlikuju događaji neispunjavanja obaveza, događaji koji nisu događaji neispunjavanja obaveza i kombinacija takvih događaja;
- 2) sažetak bitnih promjena koje su nastupile kod CCP nakon zadnjeg ažuriranja plana sanacije;
- 3) opis načina na koji bi se, u mjeri u kojoj je to potrebno, ključne funkcije CCP mogle pravno i ekonomski odvojiti od ostalih funkcija kako bi se osigurao kontinuitet ključnih funkcija prilikom sanacije CCP;
- 4) procjenu vremenskog okvira za sprovođenje svakog bitnog aspekta plana, uključujući nadoknadu finansijskih sredstava CCP;
- 5) detaljan opis procjene mogućnosti sanacije sprovedene u skladu s članom 20 ovog zakona;
- 6) opis svih mjera koje se zahtijevaju na osnovu člana 21 ovog zakona za rješavanje ili uklanjanje prepreka mogućnosti sanacije utvrđenih procjenom sprovedenom u skladu s članom 20 ovog zakona;
- 7) opis postupaka određivanja vrijednosti i utrživosti ključnih funkcija i imovine CCP;
- 8) detaljan opis aranžmana kojima se obezbjeđuje da su informacije koje se zahtijevaju na osnovu člana 23 ovog zakona ažurirane i u svakom trenutku dostupne Komisiji;
- 9) objašnjenje načina na koji bi se mogle finansirati mjere sanacije, bez pretpostavki u pogledu elemenata iz stava 4 ovog člana;
- 10) detaljan opis različitih strategija sanacije koje bi se mogle primijeniti s obzirom na različite moguće scenarije i njihove povezane vremenske okvire;

- 11) opis ključnih međuzavisnosti između CCP i drugih učesnika na tržištu kao i između CCP i pružaoca ključnih usluga, aranžmana za interoperabilnost i veza s drugim infrastrukturama finansijskog tržišta, kao i način rješavanja svih tih međuzavisnosti;
- 12) opis ključnih međuzavisnosti unutar grupe kao i načina njihovog rješavanja;
- 13) opis različitih mogućnosti kojima se obezbjeđuje:
 - a) pristup isplatama i uslugama poravnanja i drugim infrastrukturama;
 - b) blagovremena namira dospjelih obaveza prema članovima sistema poravnanja i, ako je primjenjivo, njihovim klijentima i bilo kojim povezanim infrastrukturama finansijskog tržišta;
 - c) pristup članova sistema poravnanja i, ako je primjenjivo, njihovih klijenata na transparentnoj i nediskriminirajućoj osnovi računima vrijednosnih papira ili gotovinskim računima koje vodi CCP i kolateralu u vrijednosnim papirima ili gotovinskom kolateralu koji polaže i drži CCP i koji je dug prema takvim učesnicima;
 - d) kontinuitet funkcionisanja veza između CCP i drugih infrastruktura finansijskog tržišta i između CCP i mjesta trgovanja;
 - e) zadržavanje prenosivosti pozicija i povezane imovine direktnih i neposrednih klijenata; i
 - f) zadržavanje licenci, odobrenja, priznavanja i pravnih imenovanja CCP kada je to potrebno za neprekidno obavljanje ključnih funkcija CCP, uključujući njegovo priznavanje za potrebe primjene relevantnih pravila o konačnosti namire i učestvovanja u drugim infrastrukturama finansijskog tržišta ili veza s njima ili s mjestima trgovanja;
- 2) opis načina na koji će Komisija dobiti informacije potrebne za sprovođenje vrednovanja iz člana 24 ovog zakona;
- 3) analizu uticaja plana na zaposlene CCP, uključujući procjenu svih povezanih troškova i opis predviđenih postupaka za savjetovanje s zaposlenim tokom postupka sanacije, uzimajući u obzir nacionalna pravila i sisteme za dijalog sa socijalnim partnerima;
- 4) plan komunikacije s medijima i javnošću radi postizanja što većeg stepena transparentnosti;
- 5) opis bitnih aktivnosti i sistema kojima se obezbjeđuju neprekidno funkcionisanje operativnih procesa CCP;
- 6) opis aranžmana za obavješćavanje Komisije i sanacionog kolegijuma u skladu s stavom 1 član 77 ovog zakona;
- 7) opis mjera za olakšavanje prenosivosti pozicija i povezane imovine članova sistema poravnanja i klijenata CCP koja ne ispunjava svoje obaveze sa CCP koja ne ispunjava svoje obaveze na CCP ili prelazni CCP, a da se time ne utiče na ugovorne odnose između članova sistema poravnanja i njihovih klijenata.
- 8) CCP se objavljuju informacije iz stav 10 ovog člana.
- 9) Komisija dostavlja CCP svoje mišljenje o planu sanacije u pisanom obliku i ono se uključuje u plan.

Obaveza CCP u pogledu saradnje i pružanja informacija

Član 18

CCP sarađuju, u mjeri u kojoj je to potrebno, u izradi planova sanacije i pružaju Komisiji ili drugom sanacionom organu, direktno ili putem svojeg nadležnog tijela, sve informacije potrebne za izradu i sprovođenju tih planova.

Nadležni organi pružaju Komisiji ili drugim sanacionim organima sve informacije iz stava 1 ovog člana kojima već raspolažu.

Komisija može da zahtijeva da joj CCP pruži detaljnu evidenciju o ugovorima u kojima su one strana.

Komisija može da odredi rok za dostavljanje evidencije iz stave 3 ovog člana, a za različite vrste ugovora može da odredi različite rokove.

CCP blagovremeno razmjenjuje informacije sa Komisijom ili svojim nadležnim organima kako bi olakšalo procjenu profila rizičnosti CCP i međupovezanosti CCP i drugih infrastruktura

finansijskog tržišta, drugih finansijskih institucija i finansijskog sistema uopšte, kako je navedeno u čl. 14 i 15 ovog zakona.

Ako smatra da su takve informacije značajne, Komisija dostavlja informacije kolegijumu nadzornih tijela.

Bliži način propisivanja informacija koje su potrebne za izradu i sprovođenje planova sanacije iz stava 1 ovog člana utvrđuje Komisija.

Postupak koordinacije za planove sanacije

Član 19

Komisija dostavlja sanacionom kolegijumu nacrt plana sanacije, informacije koje su mu dostavljene u skladu s članom 23 ovog zakona i sve dodatne informacije koje su relevantne za sanacioni kolegijum.

Sanacioni kolegijum donosi zajedničku odluku o planu sanacije i svim njegovim izmjenama u roku od četiri mjeseca od dana dostavljanja plan sanacije od strane Komisije u skladu sa stavom 1 ovog člana.

Komisija obezbjeđuje da se ESMA-i dostave sve informacije koje su relevantne za njenu ulogu u skladu s ovim članom.

U skladu s članom 4 stav 4 ovog zakona Komisija može da odluči da će u izradu i preispitivanje plana sanacije uključiti organe treće zemlje, pod uslovom da oni ispunjavaju zahtjeve u pogledu povjerljivosti utvrđene članom 78 ovog zakona te da su iz zemalja u kojima bilo koji sljedeći subjekt ima poslovno sjedište:

- 1) matično društvo CCP, ako je primjenjivo;
- 2) članovi sistema poravnanja CCP ako je njihov doprinos u garantni fond CCP, na agregiranoj osnovi tokom jednogodišnjeg perioda, veći od doprinosa treće države članice s najvećim doprinosima;
- 3) društva kćeri CCP, ako je primjenjivo;
- 4) ostali pružatelji ključnih usluga CCP-iju;
- 5) interoperabilne CCP.

Na zahtjev Komisije ESMA može sanacionom kolegijumu da pomogne u donošenju zajedničke odluke.

Ako sanacioni kolegijum nije donio zajedničku odluku u roku od četiri mjeseca od dana dostavljanja plana sanacije, Komisija donosi sopstvenu odluku o planu sanacije.

Komisija donosi svoju odluku uzimajući u obzir mišljenja koja su tokom četveromjesečnog perioda iznijeli drugi članovi sanacionog kolegijuma.

Komisija o toj odluci u pisanom obliku obavještava CCP i ostale članove sanacionog kolegijuma.

Ako do kraja četveromjesečnog perioda iz stava 6 ovog člana nije donesena zajednička odluka, a obična većina članova s pravom glasa ne slaže se s prijedlogom Komisije za zajedničku odluku o pitanju u vezi s planom sanacije, bilo koji dotični član s pravom glasa, na osnovu te većine, može da uputi to pitanje ESMA-i.

Komisija čeka odluku koju donosi ESMA i odlučuje u skladu s odlukom ESMA-e.

Četveromjesečni period smatra se fazom mirenja.

ESMA donosi odluku u roku od mjesec dana od upućivanja pitanja.

Pitanje se ne upućuje ESMA-i nakon kraja četveromjesečnog perioda ili nakon što je donesena zajednička odluka.

Ako ESMA ne donese odluku u roku od mjesec dana, primjenjuje se odluka Komisije.

Ako je zajednička odluka donesena u skladu sa stavom 1 ovog člana, a bilo koje Komisija ili nadležno ministarstvo, na osnovu stava 7 ovog člana, smatra da predmet neslaganja utiče na fiskalne obaveze njegove države članice, Komisija ili drugo Komisija CCP pokreće ponovnu procjenu plana sanacije.

Procjena mogućnosti sanacije

Član 20

Komisija procjenjuje, u koordinaciji sa sanacionim kolegijumom, u skladu s postupkom navedenim u članu 19 ovog zakona i nakon savjetovanja s drugim nadležnim organom, mjeru u kojoj je moguća sanacija CCP pri čemu se ne podrazumijeva ništa od sljedećeg:

- 1) vanredna javna finansijska podrška;
- 2) hitna likvidnosna pomoć centralne banke;
- 3) likvidnosna pomoć centralne banke predviđena u okviru nestandardne kolateralizacije, perioda dospjeća i uslova kamatnih stopa.

Smatra se da je sanacija CCP moguća ako Komisija smatra da je izvodljiva i vjerodostojna njena likvidacija koja se sprovodi u redovnom postupku u slučaju nesolventnosti ili njena sanacija koja se sprovodi primjenom sanacionih instrumenata i izvršavanjem sanacionih ovlašćenja, pri čemu se obezbjeđuje kontinuitet obavljanja ključnih funkcija CCP i izbjegava svaka upotreba vanredne javne finansijske podrške kao i, što je više moguće, bilo koji značajan nepovoljan uticaj na finansijski sistem, kao i mogućnost neopravdanog nepovoljnog položaja za učesnike na koje se to odnosi.

U nepovoljne uticaje iz stava 2 ovog člana ubrajaju se šira finansijska nestabilnost ili događaji na nivou sistema u bilo kojoj državi članici.

Komisija blagovremeno obavještava ESMA-u ako smatra da sanacija CCP nije moguća.

Na zahtjev Komisije CCP dokazuje da:

- 1) ne postoje prepreke smanjenju vrijednosti vlasničkih instrumenata redoslijedom izvršavanja sanacionih ovlašćenja, nezavisno od toga jesu li u potpunosti iscrpljeni preostali ugovorni aranžmani ili druge mjere iz plana oporavka CCP; i
- 2) ugovori CCP s članovima sistema poravnanja ili trećim stranama ne omogućavaju tim članovima sistema poravnanja ili trećim stranama da uspješno ospore izvršavanje sanacionih ovlašćenja ili izbjegnu da se na njih primijene ta ovlašćenja.

Bliži način vršenja procjene mogućnosti sanacije iz stava 1 ovog člana kao i elementi koje Komisija ili drugi organ za sanaciju CCP treba da uzme u obzir pri procjeni mogućnosti sanacije CCP utvrđuje Komisija.

Komisija u koordinaciji sa sanacionim kolegijumom procjenjuje mogućnost sanacije i istovremeno izrađuje i ažurira plan sanacije u skladu s članom 17 ovog zakona.

Rješavanje ili uklanjanje prepreka mogućnosti sanacije

Član 21

Ako Komisija, u koordinaciji sa sanacionim kolegijumom u skladu s postupkom navedenim u članu 19 ovog zakona, nakon procjene iz člana 20 ovog zakona zaključi da postoje bitne prepreke mogućnosti sanacije CCP, Komisija priprema i podnosi izvještaj CCPi sanacionom kolegijumu.

U izvještaju iz stava 1 ovog člana analiziraju se bitne prepreke za djelotvornu primjenu sanacionih instrumenata i izvršavanje sanacionih ovlašćenja u odnosu na CCP, uzima se u obzir njihov uticaj na poslovni model CCP i preporučuju se ciljane mjere za uklanjanje tih prepreka.

Zahtjev iz člana 19 da sanacioni kolegijumi donesu zajedničku odluku o planovima sanacije suspenduje se nakon podnošenja izvještaja iz stava 1 ovog člana sve dok Komisija ne prihvati mjere za uklanjanje bitnih prepreka mogućnosti sanacije na osnovu stava 4 ovog člana ili dok se ne odluči o alternativnim mjerama na osnovu stava 6 ovog člana.

U roku od četiri mjeseca od dana zaprimanja izvještaja podnesenog u skladu sa stavom 1 ovog člana, CCP predlaže Komisiji moguće mjere za rješavanje ili uklanjanje bitnih prepreka navedenih u izvještaju.

Komisija obavještava sanacioni kolegijum o svakoj mjeri koju predloži CCP.

Komisija i sanacioni kolegijum procjenjuju, u skladu s tačkom 2 stav 1 član 27 ovog zakona, da li se tim mjerama djelotvorno rješavaju ili uklanjaju te prepreke.

Ako Komisija u koordinaciji sa sanacionim kolegijumom u skladu s postupkom navedenim u članu 22 ovog zakona zaključi da mjere koje je CCP predložila u skladu sa stavom 4 ovog člana nisu djelotvorne za smanjenje ili uklanjanje prepreka utvrđenih u izvještaju, Komisija utvrđuje alternativne mjere o kojima obavještava sanacioni kolegijum radi donošenja zajedničke odluke u skladu sa članom 22 stav 1 tačka c ovog zakona.

Alternativnim mjerama iz stava 7 ovog člana uzima se u obzir sljedeće:

- 1) prijetnja finansijskoj stabilnosti koju predstavljaju te bitne prepreke mogućnosti sanacije CCP;
- 2) mogući uticaj alternativnih mjera na:
 - a) CCP, uključujući nje poslovni model i operativnu efikasnost;
 - b) članove sistema poravnanja i, u mjeri u kojoj su informacije dostupne, klijente i neposredne klijente, i onda kada su imenovani kao OSV institucije;
 - c) bilo koje povezane infrastrukture finansijskog tržišta;
 - d) finansijska tržišta, uključujući mjesta trgovanja, kojima CCP pruža usluge;
 - e) finansijski sistem u bilo kojoj državi članici ili EU kao cjelini; i
 - f) unutrašnje tržište; i
- 3) uticaj na pružanje integrisanih usluga poravnanja za različite proizvode i portfeljne iznose nadoknade prema kategorijama imovine.

U slučaju iz stava 8 tačka 2 podtač. a i b ovog člana Komisija se savjetuje s sanacionim kolegijumom i, prema potrebi, s relevantnim imenovanim nacionalnim makrobonitetnim tijelima.

Komisija u pisanom obliku obavještava CCP, direktno ili neposredno putem nadležnog organa, o alternativnim mjerama koje treba preduzeti kako bi se ostvario cilj uklanjanja prepreka mogućnosti sanacije.

Komisija obrazlaže zašto se mjerama koje je predložila CCP ne bi mogle ukloniti bitne prepreke mogućnosti sanacije kao i na koji bi način alternativne mjere bile djelotvorne za uklanjanje tih prepreka.

CCP u roku od jednog mjeseca predlaže plan za usklađivanje s alternativnim mjerama u razumnom vremenskom okviru za sprovođenju plana.

Komisija može da produži ili skratiti vremenski okvir iz stava 12 ovog člana samo ukoliko su ispunjeni uslovi iz stava 4 ovog člana.

Produženje ili skraćanje vremenskog okvira može da bude odobreno isključivo ako:

- 1) postoje opravdane okolnosti koje opravdavaju produženje ili skraćanje,
- 2) Komisija donese pisano obrazloženje odluke,
- 3) odluka bude objavljena u skladu sa propisima o transparentnosti,
- 4) produženje ili skraćanje ne ugrožava prava učesnika u postupku,
- 5) odluka je predmet pravnog preispitivanja.

Za potrebe st. 7, 8 i 9 ovog člana Komisija, može da:

- 1) zahtijeva da CCP revidira ili izradi sporazume o uslugama, unutar grupe ili s trećim stranama, kako bi se obuhvatilo pružanje ključnih funkcija;
- 2) zahtijeva da CCP ograniči najveće moguće pojedinačne i agregirane nepokrivene izloženosti;
- 3) zahtijeva da CCP izmijeni način na koji prikuplja i drži iznose nadoknada;
- 4) zahtijeva da CCP izmijeni sastav i broj jamstvenih fondova;
- 5) odredi CCP posebne ili redovne zahtjeve za dostavu dodatnih informacija;
- 6) zahtijeva da CCP proda određenu imovinu;
- 7) zahtijeva da CCP ograniči ili ukine posebne postojeće ili predložene aktivnosti;
- 8) zahtijeva da CCP izmijeni svoj plan oporavka, pravila poslovanja i druge ugovorne aranžmane;

- 9) ograniči ili spriječi razvoj novih ili postojećih linija poslovanja ili pružanje novih ili postojećih usluga;
- 10) zahtijeva izmjene pravnih ili operativnih struktura CCP ili bilo kojeg subjekta grupe, direktno ili neposredno pod njenom kontrolom, kako bi se obezbijedila mogućnost pravnog i operativnog odvajanja ključnih funkcija od ostalih funkcija putem primjene sanacionih instrumenata;
- 11) zahtijeva da CCP operativno i finansijski odvoji svoje različite usluge poravnanja kako bi izdvojila određene kategorije imovine od drugih kategorija imovine i, prema potrebi, ograniči skupove za netiranje koji obuhvataju različite kategorije imovine;
- 12) zahtijeva da CCP osnuje matično društvo u EU;
- 13) zahtijeva da CCP izda obaveze koje se mogu otpisati ili konvertovati ili da izdvoji druga finansijska sredstva kojima bi se povećao kapacitet za apsorpciju gubitaka, dokapitalizaciju i nadoknadu unaprijed finansiranih sredstava;
- 14) zahtijeva da CCP preduzme druge korake kako bi se omogućilo da se kapitalom, drugim obavezama i ugovorima mogu apsorbovati gubici, dokapitalizovati CCP ili nadoknaditi unaprijed finansirana sredstva.
Predložene mjere iz tačke 14 stav 15 ovog člana posebno mogu da uključe nastojanje da se ponovno dogovori bilo koja obaveza koju je izdala CCP ili da se revidiraju odredbe ugovora s ciljem obezbjeđenja da se svaka odluka Komisije o otpisu, konverziji ili restrukturiranju te obaveze, instrumenta ili ugovora može izvršiti na osnovu prava zemlje kojim se uređuje ta obaveza ili instrument;
- 15) ako je CCP društvo kći, potrebno je raditi u koordinaciji s relevantnim tijelima kako bi se od matičnog društva zahtijevalo da osnuje zaseban holding koji kontroliše CCP, ako je ta mjera potrebna da bi se omogućila sanacija CCP i izbjegli nepovoljni uticaj koji bi primjena sanacionih instrumenata i izvršavanje sanacionih ovlašćenja mogla da ima na ostale subjekte grupe;
- 16) ograniči ili zabrani veze interoperabilnosti CCP ako su takvo ograničenje ili zabrana potrebni da bi izbjegli nepovoljni uticaj na postizanje ciljeva sanacije.

Postupak koordinacije za rješavanje ili uklanjanje prepreka mogućnosti sanacije

Član 22

Sanacioni kolegijum donosi zajedničku odluku o:

- 1) utvrđivanju bitnih prepreka mogućnosti sanacije u skladu sa članom 20 stav 1 ovog zakona;
- 2) procjeni mjera koje je CCP predložila u skladu sa članom 21 st. 4, 5 i 6 ovog zakona, prema potrebi;
- 3) alternativnim mjerama koje se zahtijevaju u skladu sa članom 21 st. 7, 8 i 9 ovog zakona;

Zajednička odluka o utvrđivanju bitnih prepreka mogućnosti sanacije iz stava 1 tačka 1 ovog člana donosi se u roku od četiri mjeseca od podnošenja izvještaja sanacionom kolegiju iz člana 21 stav 1 ovog zakona.

Zajednička odluka iz stava 1 tačka 2 ovog člana donosi se u roku od četiri mjeseca otkad CCP podnese predložene mjere za uklanjanje prepreka mogućnosti sanacije u skladu sa članom 21 st. 4, 5 i 6 ovog zakona.

Zajednička odluka iz stava 1 tačka 3 ovog člana donosi se u roku od četiri mjeseca od dostavljanja obavještenja sanacionom kolegijumu o alternativnim mjerama u skladu sa članom 21 st. 7, 8 i 9 ovog zakona.

Komisija o zajedničkim odlukama iz stava 1 ovog člana pisanim putem obavještava CCP i, ako je potrebno, njeno matično društvo.

Komisija može da uputi zahtjev ESMA-i i da zatraži pomoć sanacionom kolegijumu u donošenju zajedničke odluke.

Ako sanacioni kolegijum nije donio zajedničku odluku u roku od četiri mjeseca od datuma dostave izvještaja iz člana 21 stav 1 ovog zakona, Komisija donosi sopstvenu odluku o primjerenim mjerama koje treba preduzeti u skladu sa članom 21 st. 10 i 11 ovog zakona.

Komisija donosi svoju odluku nakon što je uzela u obzir mišljenja koja su tokom četveromjesečnog perioda iznijeli drugi članovi sanacionog kolegijuma.

Komisija o odluci iz stava 8 ovog člana u pisanom obliku obavještava CCP, i prema potrebi njeno matično društvo i ostale članove sanacionog kolegija.

Ako do kraja četveromjesečnog perioda iz stava 7 ovog člana nije donesena zajednička odluka, a obična većina članova s pravom glasa ne slaže se s prijedlogom Komisije za zajedničku odluku o pitanjima iz člana 21 stav 14 tač. 10, 12, i 15 ovog zakona, bilo koji dotični član s pravom glasa, na osnovu te većine, može uputiti to pitanje ESMA-i.

Komisija čeka odluku koju donosi ESMA i odlučuje u skladu s odlukom ESMA-e.

Četveromjesečni period smatra se fazom mirenja.

ESMA donosi odluku u roku od mjesec dana od dana upućivanja zahtjeva za pomoć.

Pitanje se ne upućuje ESMA-i nakon isteka četveromjesečnog perioda ili nakon što je donesena zajednička odluka.

Ako ESMA ne donese odluku u roku od mjesec dana, primjenjuje se odluka Komisije.

Mjere rane intervencije

Član 23

Ako CCP krši ili je vjerovatno da će u bliskoj budućnosti prekršiti kapitalne i bonitetne zahtjeve iz zakona kojim se uređuje tržište kapitala, ili predstavlja rizik za finansijsku stabilnost u EU ili u jednoj njenoj državi članici ili više njih, ili ako je Komisija ili drugi nadležni organ utvrdio da postoje druge naznake nove krizne situacije koja bi mogla da utiče na poslovanje CCP, naročito na njenu sposobnost pružanja usluga poravnanja, Komisija može da:

- 1) zahtijeva od CCP da u skladu sa članom 14 stav 7 ovog zakona ažurira plan oporavka ako su okolnosti koje su dovele do rane intervencije različite od pretpostavki iz prvobitnog plana oporavka;
- 2) zahtijeva od CCP da sprovede jedan ili više aranžmana ili mjera iz plana oporavka u određenom vremenskom okviru, a u slučaju da je plan ažuriran na osnovu tačke 1 ovog stava, ti aranžmani ili mjere obuhvataju sve ažurirane aranžmane ili mjere;
- 3) zahtijeva od CCP da utvrdi uzroke kršenja ili mogućih kršenja iz stava 1 ovog člana i izradi program djelovanja, uključujući prikladne mjere i vremenske okvire;
- 4) zahtijeva od CCP da sazove skupštinu akcionara ili, ako CCP ne postupi u skladu s tim zahtjevom, Komisija će sama sazvati skupštinu, pri čemu Komisija u oba slučaja određuje dnevni red, uključujući odluke čije donošenje akcionari treba da razmotre;
- 5) zahtijeva smjenu ili zamjenu jednog ili više članova odbora ili višeg rukovodstva ako se za ta lica utvrdi da nisu u stanju da obavljaju svoje dužnosti;
- 6) zahtijeva promjene poslovne strategije CCP;
- 7) zahtijeva promjene pravnih ili operativnih struktura CCP;
- 8) zahtijeva od CCP da pruži Komisiji sve potrebne informacije kako bi se ažurirao plan sanacije CCP radi pripreme moguće sanacije CCP i vrednovanja njene imovine i obaveza u skladu sa članom 29 ovog zakona, uključujući sve informacije koje se pribavljene putem nadzora na licu mjesta;
- 9) zahtijeva, prema potrebi i u skladu sa stavom 4 ovog člana, sprovođenje mjera oporavka CCP;

- 10) zahtijeva od CCP da se suzdrži od sprovođenja određenih mjera oporavka ako je Komisija ili drugi nadležni organ utvrdio da sprovođenja tih mjera može da ima nepovoljan uticaj na finansijsku stabilnost u EU ili u jednoj njenoj državi članici ili više njih;
- 11) zahtijeva od CCP da blagovremeno nadoknadi svoja finansijska sredstva kako bi poštovala ili zadržala usklađenost s kapitalnim i bonitetnim zahtjevima;
- 12) zahtijeva od CCP da uputi članove sistema poravnanja da pozovu svoje klijente na direktno učestvovanje u aukcijama koje organizuje CCP kada priroda aukcije opravdava takvo izuzetno učešće, pri čemu su članovi sistema poravnanja dužni da svoje klijente sveobuhvatno informišu o aukciji, u skladu sa instrukcijama koje dobiju od CCP a CCP posebno propisuje krajnji rok nakon kojeg učešće u aukciji više neće biti moguće. Klijenti su dužni da prije isteka tog roka direktno obavijeste CCP o svojoj namjeri da učestvuju na aukciji. CCP je dužan da obezbijedi uslove za sprovođenje postupka dostavljanja ponuda za te klijente. Klijent može biti ovlašćen da učestvuje u aukciji samo ako je u stanju da CCP dokaže da je uspostavio odgovarajući ugovorni odnos sa članom sistema poravnanja radi izvršenja i poravnanja transakcija koje mogu proisteći iz aukcije;
- 13) ograniči ili zabrani svaku naknadu po osnovu kapitala i instrumenata koji se tretiraju kao kapital, u najvećoj mogućoj mjeri bez izazivanja slučaja neispunjenja obaveza, uključujući isplate dividendi i otkupe sopstvenih akcija od strane CCP, kao i da ograniči, zabrani ili zamrzne isplate varijabilne naknade, kao i diskrecione penzione beneficije ili otpremnine za članove višeg rukovodstva.

Komisija za svaku od mjera iz stava 1 ovog člana određuje primjeren rok za njihovo sprovođenje, a nakon preduzimanja tih mjera prati i ocjenjuje njihovu djelotvornost.

Komisija primjenjuje mjere iz stava 1 tač. 1 do 13 ovog člana samo nakon što uzme u obzir uticaj tih mjera u drugim državama članicama u kojima CCP obavlja djelatnost ili pruža usluge, te nakon što o tome obavijesti relevantne nadležne organe, naročito u slučaju kada je poslovanje CCP od ključnog ili značajnog značaja za lokalna finansijska tržišta, uključujući države u kojima se nalaze mjesta trgovanja i infrastrukture finansijskog tržišta povezane sa članovima sistema poravnanja.

Komisija primjenjuje mjeru iz stava 1 tačka 9 ovog člana samo ako je ta mjera u javnom interesu i potrebna za ostvarivanje bilo kojeg od sljedećih ciljeva:

- 1) očuvanje finansijske stabilnosti u EU ili u jednoj ili više njezinih država članica;
- 2) obezbjeđivanje kontinuiteta ključnih funkcija CCP i pristupa tim funkcijama na transparentnoj i nediskriminatornoj osnovi;
- 3) očuvanje ili ponovno uspostavljanje finansijske otpornosti CCP.

Komisija ne primjenjuje mjeru iz stava 1 tačka 9 ovog člana u odnosu na mjere koje uključuju prenos vlasništva, prava ili obaveza druge CCP.

Kada CCP koristi doprinose u jamstveni fond članova sistema poravnanja koji uredno ispunjavaju svoje obaveze, CCP bez nepotrebnog odlaganja obavještava Komisiju i dostavlja obrazloženje da li takav događaj ukazuje na slabosti ili probleme u poslovanju tog CCP.

Kada su ispunjeni uslovi iz stava 1 ovog člana, Komisija obavještava ESMA-u i konsultuje se sa kolegijumom nadzornih tijela o predviđenim mjerama.

Nakon sprovedenih obavještenja i konsultacija, Komisija odlučuje o primjeni bilo koje od mjera iz stava 1 ovog člana i o svojoj odluci obavještava kolegijum nadzornih tijela i ESMA-u.

Komisija, nakon obavještenja iz stava 7 ovog člana, može od CCP da zahtijeva da stupi u kontakt sa potencijalnim kupcima, u cilju pripreme za sprovođenje sanacionih mjera, u skladu sa članom 46 ovog zakona i odredbama o povjerljivosti iz člana 78 ovog zakona.

Razrješenje višeg rukovodstva i odbora

Član 24

Kada dođe do značajnog pogoršanja finansijske situacije CCP ili kada CCP krši svoje zakonske obaveze, uključujući i sopstvena operativna pravila, a druge mjere preduzete u skladu sa članom 23 ovog zakona nijesu dovoljne da otklone takvu situaciju, Komisija može zahtijevati potpuno ili djelimično razrješenje višeg rukovodstva ili odbora CCP.

Kada Komisija zahtijeva potpuno ili djelimično razrješenje višeg rukovodstva ili odbora CCP, o tome obavještava ESMA-u i kolegijum nadzornih tijela.

Imenovanje novog izvršnog rukovodstva ili odbora vrši se u skladu sa zakonom o tržištu kapitala i podliježe odobrenju ili saglasnosti Komisije.

Ako Komisija ocijeni da zamjena višeg rukovodstva ili odbora nije dovoljna, može imenovati jednog ili više privremenih upravnika u CCP, koji će zamijeniti ili privremeno sarađivati sa odborom i višim rukovodstvom CCP.

Privremeni upravnik mora da ima odgovarajuće kvalifikacije, sposobnosti i znanja potrebna za obavljanje svojih funkcija i ne smije biti u sukobu interesa.

Pružanje naknade članovima sistema poravnanja koji ispunjavaju svoje obaveze

Član 25

Pored odgovornosti članova sistema poravnanja za gubitke koji prevazilaze strukturu pokrića slučaja neispunjenja obaveza, kada CCP tokom oporavka izazvanog događajem koji nije slučaj neispunjenja obaveza primijeni mjere i aranžmane iz svog plana oporavka kojima se umanjuje vrijednost dobitaka članova sistema poravnanja koji nisu izazvali slučaj neispunjenja, a kao rezultat toga CCP ne uđe u postupak sanacije, Komisija može naložiti CCP-u da tim članovima nadoknadi nastale gubitke putem:

- 1) novčanih isplata; ili
- 2) izdavanja instrumenata kojima se priznaje potraživanje na buduću dobit CCP, ukoliko je to primjereno.

Odluka Komisije o naloženim mjerama donosi se pod sljedećim uslovima:

- 1) Komisija mora obrazložiti razloge za izdavanje naloga, uključujući procjenu uticaja na finansijsku stabilnost sistema;
- 2) odluka mora biti donesena u pisanom obliku i dostavljena svim pogođenim članovima sistema poravnanja;
- 3) pogođeni članovi imaju pravo da podnesu prigovor ili zahtev za reviziju odluke u skladu sa propisanim pravnim sredstvima;
- 4) sve odluke u vezi s nadoknadom gubitaka moraju biti transparentno objavljene i dostupne javnosti;
- 5) naložene mjere ne smiju dovesti do neosnovanog oštećenja prava članova koji nisu izazvali slučaj neispunjenja obaveza.

Mogućnost nadoknade članovima sistema poravnanja koji ispunjavaju svoje obaveze ne primjenjuje se na njihove ugovorno preuzete gubitke tokom upravljanja slučajem neispunjenja i faze oporavka.

Novčane isplate ili vrijednost instrumenata koji priznaju potraživanje na buduću dobit CCP, a koji se izdaju svakom pogođenom članu sistema poravnanja, moraju biti srazmjerni gubitku koji prelazi njegove ugovorne obaveze.

Instrumenti koji priznaju potraživanje na buduću dobit CCP daju njihovom imaocu pravo na godišnje isplate od CCP do iznosa kojim se gubitak nadoknađuje, u cijelosti ako je moguće, uz utvrđivanje primjerenog maksimalnog broja godina od datuma izdavanja.

Ako su članovi sistema poravnanja prenijeli višak gubitaka na svoje klijente, dužni su proslijediti klijentima i odgovarajući dio nadoknade koju prime od CCP, u mjeri u kojoj se nadoknađuju gubici nastali po pozicijama klijenata.

Primjereni maksimalni udio godišnje dobiti CCP koristi se za isplate po osnovu tih instrumenata.

Ciljevi sanacije

Član 26

Prilikom primjene sanacionih mjera i korišćenja sanacionih ovlašćenja, Komisija postupa imajući u vidu sve sljedeće ciljeve sanacije, koji imaju jednaku važnost i koji se uravnotežuju u skladu sa prirodom i okolnostima konkretnog slučaja:

- 1) obezbjeđivanje kontinuiteta ključnih funkcija CCP, posebno:
 - a) blagovremenog ispunjenja obaveza CCP prema klirinškim članovima i, kada je primjenjivo, njihovim klijentima;
 - b) kontinuiranog pristupa članova sistema poravnanja i, kada je primjenjivo, njihovih klijenata računima hartija od vrijednosti ili gotovine koje obezbjeđuje CCP, kao i kolateralu u vidu finansijskih instrumenata koje CCP drži;
- 2) obezbjeđivanje kontinuiteta veza CCP sa drugim finansijskim tržišnim infrastrukturama (FMI), čiji bi prekid imao materijalno negativan uticaj na finansijsku stabilnost u EU ili u jednoj ili više njenih država članica, kao i blagovremeno izvršavanje funkcija plaćanja, poravnanja, namire i vođenja evidencije;
- 3) izbjegavanje značajnih negativnih efekata na finansijski sistem u EU ili u jednoj ili više njenih država članica, posebno sprječavanjem ili ublažavanjem širenja finansijskih poremećaja na članove sistema poravnanja CCP, njihove klijente ili širu finansijsku infrastrukturu, uključujući druge FMI, kao i očuvanjem tržišne discipline i povjerenja javnosti;
- 4) zaštita javnih sredstava kroz minimiziranje oslanjanja na vanrednu javnu finansijsku podršku i smanjenje potencijalnog rizika od gubitaka za poreske obveznike.

U ostvarivanju ciljeva iz stava 1 ovog člana, Komisija nastoji da minimizira troškove sanacije za sve pogođene aktere i da izbjegne uništavanje vrijednosti CCP, osim kada je takvo uništavanje neophodno radi ostvarivanja ciljeva sanacije.

Uslovi za sprovođenje sanacije

Član 27

Komisija preduzima sanacionu mjeru u odnosu na CCP pod uslovom da su ispunjeni sljedeći uslovi:

- 1) CCP propada ili je vjerovatno da će propasti, kako utvrđuje bilo koji od sljedećih organa:
 - a) Komisija, u svojstvu sanacionog tijela;
 - b) Komisija u svojstvu nadležnog tijela, kada raspolaže potrebnim instrumentima za donošenje takvog zaključka;
- 2) ne postoji razumna mogućnost da bilo koje alternativne mjere privatnog sektora, uključujući plan oporavka CCP ili druge ugovorne aranžmane, niti nadzorna akcija, uključujući mjere rane intervencije, spriječe propadanje CCP u roku koji ne može biti duži od 30 dana, osim u izuzetnim okolnostima definisanim ovim zakonom, uzimajući u obzir sve relevantne okolnosti;
- 3) sanaciona mjera je neophodna u javnom interesu radi postizanja jednog ili više ciljeva sanacije, uz proporcionalnost prirodi i okolnostima, i likvidacija CCP u skladu sa redovnim stečajnim postupcima ne bi u istoj mjeri ostvarila te ciljeve.

Komisija, kao nadležni organ i kao sanacioni organ, po sopstvenoj inicijativi i bez odlaganja, razmatra sve informacije potrebne za sprovođenje procjene koje mogu ukazivati na to da CCP propada ili je vjerovatno da će propasti.

U slučaju iz stava 1 tačka 1 ovog člana, smatra se da CCP propada ili je vjerovatno da će propasti kada je ispunjen jedan ili više od sljedećih uslova:

- 1) CCP krši, ili je vjerovatno da će prekršiti, uslove svog odobrenja na način koji bi opravdao oduzimanje odobrenja u skladu sa zakonom o tržištu kapitala;
- 2) CCP nije u mogućnosti, ili je vjerovatno da neće biti u mogućnosti, da obezbijedi ključnu funkciju;
- 3) CCP nije u mogućnosti, ili je vjerovatno da neće biti u mogućnosti, da povрати svoju održivost sprovođenjem mjera oporavka;
- 4) CCP nije u mogućnosti, ili je vjerovatno da neće biti u mogućnosti, da plaća svoje dugove ili druge obaveze po dospelosti;
- 5) CCP zahtijeva vanrednu javnu finansijsku podršku.

Javna finansijska podrška iz stava 3 tačka 5 ovog člana se ne smatra vanrednom ako ispunjava sljedeće uslove:

- 1) ima oblik državne garancije za likvidnosne aranžmane obezbijeđene od strane centralne banke, u skladu sa uslovima centralne banke, ili oblik državne garancije za novoizdate obaveze;
- 2) državne garancije su neophodne radi otklanjanja ozbiljnog poremećaja u ekonomiji države članice i očuvanja finansijske stabilnosti;
- 3) državne garancije odnose se isključivo na solventne CCP-ove, podložne konačnom odobrenju prema pravilima EU o državnoj pomoći, imaju preventivni i privremeni karakter, proporcionalne su cilju otklanjanja posljedica ozbiljnog poremećaja i ne koriste se za pokriće gubitaka koje je CCP pretrpio ili će vjerovatno pretrpjeti.

Komisija može da sprovede sanacionu mjeru i kada ocijeni da je CCP primijenio ili namjerava da primijeni mjere oporavka koje bi mogle spriječiti propadanje CCP, ali bi izazvale značajne negativne efekte na finansijski sistem EU ili jedne ili više država članica.

Opšti principi u vezi sa sanacijom

Član 28

Komisija preduzima sve odgovarajuće mjere za primjenu sanacionih instrumenata iz člana 32 ovog zakona i korišćenje sanacionih ovlašćenja iz člana 53 ovog zakona u skladu sa sljedećim principima:

- 1) sve ugovorne obaveze i drugi aranžmani iz plana oporavka CCP se sprovode, u mjeri u kojoj nisu iskorišćeni prije početka sanacije, osim ako Komisija ne utvrdi da je radi blagovremenog ostvarivanja ciljeva sanacije prikladnije da:
 - a) odustane od sprovođenja određenih ugovornih obaveza iz plana oporavka CCP ili na drugi način odstupi od njega;
 - b) primijeni sanacione instrumente ili koristi sanaciona ovlašćenja;
- 2) akcionari CCP pod sanacijom snose prve gubitke nakon sprovođenja svih obaveza i aranžmana iz tačke 1 stav 1 ovog člana i u skladu sa njom;
- 3) povjerioci CCP pod sanacijom snose gubitke nakon akcionara, u skladu sa redoslijedom prioriteta njihovih potraživanja u okviru redovnih stečajnih postupaka, osim ako ovim propisom nije izričito drugačije određeno;
- 4) povjerioci CCP iste klase tretiraju se na ravnopravan način;
- 5) akcionari, članovi sistema poravnanja i drugi povjerioci CCP ne bi trebalo da pretrpe veće gubitke nego što bi ih pretrpjeli u okolnostima iz člana 65 ovog zakona;
- 6) odbor i više rukovodstvo CCP pod sanacijom se zamjenjuju, osim ako Komisija ne smatra da je zadržavanje odbora i višeg rukovodstva, u cijelosti ili djelimično, neophodno za ostvarivanje ciljeva sanacije;
- 7) Komisija informiše i konsultuje predstavnike zaposlenih u skladu sa zakonom, kolektivnim ugovorima ili praksom;
- 8) sanacioni instrumenti se primjenjuju i sanaciona ovlašćenja koriste bez narušavanja odredbi o zastupanju zaposlenih u upravljačkim tijelima;

9) ako je CCP dio grupe, Komisija uzima u obzir uticaj na ostala pravna lica u grupi, naročito ako grupa obuhvata druge finansijske tržišne infrastrukture (FMI), kao i na grupu u cjelini.

Komisija može da preduzme sanacionu mjeru koja odstupa od principa iz tač. 4 i 5 stav 1 ovog člana, ako je to opravdano javnim interesom radi ostvarivanja ciljeva sanacije i proporcionalno riziku koji se tretira.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, ako takvo odstupanje dovede do toga da akcionar, član sistema poravnanja ili bilo koji drugi povjerilac pretrpi veće gubitke nego što bi pretrpio u okolnostima iz člana 65 ovog zakona, primjenjuje se pravo na isplatu razlike u skladu sa članom 67 ovog zakona.

Odbor i više rukovodstvo CCP pod sanacijom dužni su da Komisiji pruže svu neophodnu pomoć za ostvarivanje ciljeva sanacije.

Ciljevi vrednovanja

Član 29

Komisija kao Komisija obezbjeđuje da se svaka sanaciona mjera preduzima na osnovu vrednovanja koje obezbjeđuje pravičnu, opreznu i realnu procjenu imovine, obaveza, prava i dugovanja CCP.

Prije nego što Komisija donese odluku o stavljanju CCP pod sanaciju, obezbjeđuje da se izvrši prvo vrednovanje radi utvrđivanja da li su ispunjeni uslovi za sanaciju u skladu sa članom 27 stav 1 ovog zakona.

Nakon što Komisija donese odluku o stavljanju CCP pod sanaciju, obezbjeđuje se da se izvrši drugo vrednovanje radi:

- 1) informisanja odluke o odgovarajućoj sanacionoj mjeri koja će biti primijenjena;
- 2) obezbjeđivanja da se svi gubici na imovini i pravima CCP u potpunosti priznaju u trenutku primjene sanacionih instrumenata;
- 3) informisanja odluke o stepenu poništenja ili razrjeđenja vlasničkih instrumenata, kao i odluke o vrijednosti i broju vlasničkih instrumenata koji se izdaju ili prenose kao rezultat korišćenja sanacionih ovlašćenja;
- 4) informisanja odluke o stepenu umanjenja ili konverzije bilo kojih nenamirenih obaveza, uključujući i dugovne instrumente;
- 5) kada se primjenjuju instrumenati za raspodjelu gubitaka i pozicija, informisanja odluke o stepenu gubitaka koji se primjenjuju na potraživanja oštećenih povjerilaca, dospjele obaveze ili pozicije u odnosu na CCP, kao i o stepenu i potrebi za novčanom sanacionom pozivnicom;
- 6) kada se primjenjuje instrumenat „prelazni CCP“, informisanja odluke o imovini, obavezama, pravima i dugovanjima ili vlasničkim instrumentima koji se mogu prenijeti na prelazni CCP, kao i odluke o vrijednosti bilo kojeg naknadnog plaćanja koje se može isplatiti CCP pod sanacijom ili, gdje je primjenjivo, nosiocima vlasničkih instrumenata;
- 7) kada se primjenjuje instrumenat za prodaju poslovanja, informisanja odluke o imovini, obavezama, pravima i dugovanjima ili vlasničkim instrumentima koji se mogu prenijeti trećem kupcu, kao i informisanja Komisije o tome šta predstavlja komercijalne uslove u smislu člana 45 ovog zakona.

U slučaju iz stava 3 tačka 4 ovog člana uzimaju se u obzir gubici koji bi nastali sprovođenjem bilo kojih dospjelih obaveza članova sistema poravnanja ili ostalih trećih lica prema CCP-u, kao i nivo konverzije koji se primjenjuje na dugovne instrumente.

Vrednovanja iz st. 2 i 3 ovog člana ne mogu biti predmet žalbe, ali može se podnijeti tužba nadležnom upravnom sudu u roku od 20 dana od dana dostavljanja odluke iz st. 2 i 3 ovog člana, u skladu sa članom 79 ovog zakona, ali samo zajedno sa odlukom o primjeni sanacionog instrumenta ili korišćenju sanacionog ovlašćenja.

Zahtjevi za vrednovanje

Član 30

Komisija kao sanacioni organ obezbjeđuje da se vrednovanja iz člana 29 ovog zakona vrše:

- 1) od strane lica nezavisnog od bilo kojeg javnog organa i od CCP; ili
- 2) od strane Komisije, ako vrednovanja ne mogu biti izvršena od strane lica iz tačke 1 ovog stava.

Vrednovanja iz člana 29 ovog zakona smatraju se konačnim ako ih izvrši lice iz tačke 1 stav 1 ovog člana i ako su ispunjeni svi zahtjevi propisani ovim članom.

Bez uticaja na okvir za državnu pomoć EU, gdje je primjenjivo, konačno vrednovanje zasniva se na opreznim pretpostavkama i ne može uzimati u obzir nikakvu potencijalnu mogućnost vanredne javne finansijske pomoći, nikakvu hitnu likvidnosnu podršku centralne banke niti nikakvu likvidnosnu pomoć centralne banke pruženu pod nestandardnim uslovima kolateralizacije, dospijeća i kamatnih stopa CCPod trenutka preduzimanja sanacione mjere.

Vrednovanje takođe uzima u obzir potencijalni povrat bilo kojih razumnih troškova koje je CCP pod sanacijom imao u skladu sa st. 20 i 21 član 32 ovog zakona.

Konačno vrednovanje dopunjuju sljedeće informacije koje posjeduje CCP:

- 1) ažurirani bilans stanja i izvještaj o finansijskom položaju CCP, uključujući preostale dostupne unaprijed finansirane resurse i neizmirene finansijske obaveze;
- 2) evidenciju o poravnatim ugovorima; i
- 3) sve informacije o tržišnim i računovodstvenim vrijednostima njegove imovine, obaveza i pozicija, uključujući relevantna potraživanja i dospjele obaveze prema ili od CCP.

Konačno vrednovanje pokazuje podjelu povjerilaca u klase u skladu sa nivoima prioriteta prema primjenjivom stečajnom pravu i sadrži procjenu tretmana koji se može očekivati za svaku klasu akcionara i povjerilaca u primjeni principa iz člana 28 stav 3 tačka 5 ovog zakona.

Procjena iz stava 5 ovog člana ne prejudicira vrednovanje iz člana 66 ovog zakona.

Privremeno vrednovanje

Član 31

Vrednovanja iz člana 29 ovog zakona koja ne ispunjavaju zahtjeve propisane u članu 30 stav 2 ovog zakona smatraju se privremenim vrednovanjima.

Privremena vrednovanja uključuju rezervu za dodatne gubitke i odgovarajuće obrazloženje te rezerve.

Kada Komisija donese sanacionu mjeru na osnovu privremenog vrednovanja, obezbjeđuje da se što je prije moguće izvrši konačno vrednovanje.

Komisija obezbjeđuje da konačno vrednovanje iz stava 3 ovog člana:

- 1) omogućava potpuno priznavanje svih gubitaka CCP u njegovim knjigama;
- 2) pruži informaciju o odluci o povratu potraživanja povjerilaca ili o povećanju vrijednosti naknade koja je plaćena, u skladu sa stavom 5 ovog člana.

Ako procjena neto vrijednosti imovine CCP u konačnom vrednovanju bude viša od procjene neto vrijednosti CCP u privremenom vrednovanju, Komisija može da:

- 1) poveća vrijednost potraživanja pogođenih povjerilaca koja su bila umanjena ili restrukturirana;
- 2) zahtijeva od prelaznog CCP da izvrši dodatnu uplatu naknade u vezi sa imovinom, obavezama, pravima i dugovanjima prema CCPod sanacijom ili, u odgovarajućem slučaju, u vezi sa vlasničkim instrumentima prema vlasnicima tih instrumenata.

Opšte odredbe o sanacionim instrumentima

Član 32

Komisija preduzima sanacione mjere iz člana 26 ovog zakona primjenom bilo kog od sljedećih sanacionih instrumenata pojedinačno ili u bilo kojoj kombinaciji:

- 1) instrumenti za raspodjelu pozicija i gubitaka;
- 2) instrumenta za umanjene vrijednosti i konverziju;

- 3) instrumenta za prodaju poslovanja;
- 4) instrumenta za prelazni CCP.

U slučaju sistemske krize, država članica može kao posljednju mjeru pružiti izuzetnu javnu financijsku podršku primjenom državnih stabilizacionih instrumenata u skladu sa čl. 50, 51 i 52 ovog zakona, pod uslovom prethodnog i konačnog odobrenja u okviru državne pomoći EU i uz postojanje vjerodostojnih aranžmana za blagovremeni i sveobuhvatni povrat sredstava u skladu sa st. 20 i 21 ovog člana.

Prije primjene instrumenata iz stava 1 ovog člana, Komisija je dužna da izvrši:

- 1) sva postojeća i neizmirena prava CCP, uključujući sve ugovorne obaveze članova sistema poravnanja da izvrše pozive na dodatna sredstva u sanaciji, da obezbijede dodatne resurse CCPi da preuzmu pozicije članova sistema poravnanja koji ispunjavaju obaveze, bilo putem aukcije ili na drugi način propisan u operativnim pravilima CCP;
- 2) sve postojeće i neizmirene ugovorne obaveze koje obavezuju strane osim članova sistema poravnanja na bilo koje oblike financijske podrške.

Komisija može djelimično da izvrši ugovorne obaveze iz stava 3 tač. 1 i 2 ovog člana ako nije moguće u roku koji ne može biti duži od 30 dana, osim u izuzetnim okolnostima definisanim ovim zakonom u potpunosti da izvrši te obaveze.

Izuzetno od st. 3 i 4 ovog člana, Komisija može djelimično ili u potpunosti odustati od sprovođenja relevantnih postojećih i neizmirenih obaveza da bi izbjegla značajne negativne posljedice po finansijski sistem ili široko rasprostranjenu kontaminaciju, ili ako je primjena instrumenata iz stava 1 ovog člana prikladnija za blagovremeno ostvarenje sanacionih ciljeva.

U slučaju da Komisija djelimično ili u potpunosti odustane od sprovođenja postojećih i neizmirenih obaveza iz st. 4 i 5 ovog člana, Komisija može sprovesti preostale obaveze u roku od 18 mjeseci od dana kada se CCP smatra da ne uspijeva ili da vjerovatno neće uspjeti, u skladu sa članom 27 ovog zakona, pod uslovom da razloži za odustajanje od sprovođenja obaveza više ne postoje.

Komisija o namjeri sprovođenja preostalih obaveza obavještava člana sistema poravnanja i drugu stranu u roku od tri do šest mjeseci prije sprovođenja obaveze.

Prihodi od sprovedenih preostalih obaveza koristiće se za povrat javnih sredstava.

Komisija, nakon konsultacija sa nadležnim organima i sanacionim organima pogođenih članova sistema poravnanja i svih drugih strana koje su obavezane postojećim i neizmirenim obavezama, odlučuje da li su razlozi za odustajanje od sprovođenja obaveza prestali da postoje i da li će sprovesti preostale obaveze.

Ako Komisija odstupi od mišljenja konsultovanih organa iz stava 9 ovog člana, dužna je da pisanim putem obrazloži opravdane razloge za takvu odluku.

Obaveza ispunjenja preostalih obaveza u okolnostima iz st. 9 i 10 ovog člana mora biti uključena u pravila CCP i druge ugovorne aranžmane.

Komisija može da zahtijeva od CCP da članovima sistema poravnanja koji ispunjavaju svoje obaveze nadoknadi njihove gubitke nastale primjenom instrumenata za raspodjelu gubitaka, ako ti gubici prelaze gubitke koje bi ti članovi snosili prema svojim obavezama iz operativnih pravila CCP, pod uslovom da bi ti članovi bili ovlašćeni za isplatu razlike iz člana 67 ovog zakona.

Nadoknada iz stava 12 ovog člana može biti u obliku vlasničkih instrumenata, dužničkih instrumenata ili instrumenata koji priznaju potraživanje na budućim dobicima CCP.

Količina instrumenata koja se izdaje svakom pogođenom članu sistema poravnanja koji nije izazvao gubitke biće proporcionalna višim gubicima iz stava 12 ovog člana, pri čemu se uzimaju u obzir sve neizmirene ugovorne obaveze članova sistema poravnanja prema CCPi oduzimaju se od prava na isplatu razlike iz člana 67 ovog zakona.

Količina instrumenata se zasniva na vrednovanju sprovedenom u skladu sa stavom 3 član 29 ovog zakona.

Kada se primijeni jedan od državnih stabilizacionih instrumenata, Komisija koristi ovlaštenje za umanjene vrijednosti i konverziju bilo kojih vlasničkih instrumenata, dužničkih instrumenata ili drugih nezagarantovanih obaveza prije ili zajedno sa primjenom državnog stabilizacionog instrumenata.

Ako primjena sanacionog instrumenata osim instrumenata za umanjene vrijednosti i konverziju rezultira finansijskim gubicima za članove sistema poravnanja, Komisija će koristiti ovlaštenje za umanjene vrijednosti i konverziju bilo kojih vlasničkih instrumenata, dužničkih instrumenata ili drugih nezagarantovanih obaveza neposredno prije ili zajedno sa primjenom sanacionog instrumenta, osim ako primjena drugačijeg redosljeda ne bi smanjila odstupanja od principa „nijedan povjerilac ne smije biti doveden u nepovoljniji položaj“ iz člana 65 ovog zakona i bolje ostvarila sanacione ciljeve.

Kada se primjenjuju samo sanacioni instrumenti iz stava 1 tač. 3 i 4 ovog člana, a samo dio imovine, prava, obaveza ili dugovanja CCP pod sanacijom bude prenesen u skladu sa čl. 45 i 47 ovog zakona, preostali dio CCP biće likvidiran u skladu sa zakonom kojim se uređuje stečaj privrednih društava.

Odredbe zakona kojim se uređuje stečaj privrednih društava koje se odnose na ništavost ili neizvršivost pravnih akata štetnih za povjerioce ne primjenjuju se na prenos imovine, prava, obaveza ili dugovanja iz CCP u vezi sa kojima su primijenjeni sanacioni instrumenti ili državni finansijski stabilizacioni instrumenti.

Države članice će u odgovarajućem periodu povratiti sva javna sredstva upotrijebljena kao državni finansijski stabilizacioni instrumenti iz ovog zakona, a Komisija će povratiti sve razumno nastale troškove u vezi sa primjenom sanacionih instrumenata ili ovlaštenja.

Takav povratak će, između ostalog, dolaziti iz:

- 1) CCP pod sanacijom, kao povlašćenog povjerioca, uključujući bilo koja njegova potraživanja prema članovima sistema poravnanja koji ispunjavaju svoje obaveze;
- 2) bilo koje naknade koju je kupac platio CCP-u, kao povlašćenog povjerioca prije primjene člana 45 ovog zakona, kada je primijenjen instrument za prodaju poslovanja;
- 3) bilo kojih prihoda ostvarenih kao rezultat prestanka prelaznog CCP, kao povlašćenog povjerioca prije primjene člana 47 st. 13 i 14 ovog zakona;
- 4) bilo kojih prihoda ostvarenih primjenom instrumenata javne podrške kapitalu iz člana 51 ovog zakona i privremenog instrumenta javnog vlasništva iz člana 52 ovog zakona, uključujući prihode ostvarene njihovom prodajom.

Prilikom primjene sanacionih instrumenata, Komisija obezbjeđuje, na osnovu vrednovanja koje je u skladu sa članom 31 ovog zakona, obnavljanje usklađene knjige trgovanja, potpunu raspodjelu gubitaka, dopunu prethodno finansiranih resursa CCP ili prelaznog CCP i dokapitalizaciju CCP ili prelaznog CCP.

Komisija obezbjeđuje dopunu prethodno finansiranih resursa i dokapitalizaciju CCP ili prelaznog CCP do nivoa dovoljnog da se obnovi sposobnost CCP ili prelaznog CCP da ispunjava uslove za odobrenje i da nastavi obavljanje ključnih funkcija CCP ili prelaznog CCP, uzimajući u obzir operativna pravila CCP ili prelaznog CCP.

Bez obzira na primjenu drugih sanacionih instrumenata, Komisija može da primijeni instrumente iz čl. 35 i 36 ovog zakona radi dokapitalizacije CCP.

Cilj i primjena instrumenata za raspodjelu pozicija i gubitaka **Član 33**

Komisija primjenjuje instrument za raspodjelu pozicija u skladu sa članom 34 ovog zakona i instrumente za raspodjelu gubitaka u skladu s čl. 35 i 36 ovog zakona.

Komisija primjenjuje instrumente iz stava 1 ovog člana u odnosu na ugovore koji se odnose na usluge poravnanja i kolateral u vezi s tim uslugama koji su dostavljeni CCP-u.

Komisija primjenjuje instrument za raspodjelu pozicija iz člana 34 ovog zakona kako bi se izvršilo ponovno usklađivanje knjige trgovanja CCP ili, gdje je primjenjivo, prelaznog CCP.

Komisija primjenjuje instrumente za raspodjelu gubitaka iz čl. 35 i 36 ovog zakona u bilo koje od sljedećih svrha:

- 1) za pokrivanje gubitaka CCP procijenjenih u skladu sa članom 30 ovog zakona;
- 2) za obnovu sposobnosti CCP da izvršava svoje platne obaveze u rokovima dospelja;
- 3) za postizanje ishoda iz tač. 1 i 2 ovog stava u vezi s prelaznim CCP-om;
- 4) za podršku prenosu poslovanja CCP putem instrumenta za prodaju poslovanja solventnoj trećoj strani.

Instrument za raspodjelu gubitaka iz člana 35 ovog zakona Komisija može da primijeni u vezi sa gubicima koji nastanu usljed događaja neizvršenja obaveza i u vezi sa gubicima koji nastanu iz drugih razloga.

Ako se instrument za raspodjelu gubitaka iz člana 35 ovog zakona primjenjuje u vezi sa gubicima nastalim iz drugih razloga, on se može primijeniti samo do kumulativnog iznosa jednakog doprinosu članova sistema poravnanja koji nisu izazvali gubitke u jamstvene fondove CCP, pri čemu se ti gubici raspodjeljuju među članovima sistema poravnanja proporcionalno njihovim doprinosima u jamstvene fondove.

Komisija ne primjenjuje instrumente za raspodjelu gubitaka iz čl. 35 i 36 ovog zakona u odnosu na subjekte iz zakona kojim se uređuje tržište kapitala.

Prekid ugovora – djelimični ili potpuni

Član 34

Komisija može, u toku postupka sanacije CCP-a, donijeti odluku o prekidu nekih ili svih sljedećih ugovora CCP pod sanacijom:

- 1) ugovora sa članom sistema poravnanja koji je u neizvršenju svojih obaveza;
- 2) ugovora koji se odnose na pogođenu uslugu poravnanja ili na pogođenu klasu imovine;
- 3) ostalih ugovora CCP pod sanacijom, ukoliko je to neophodno za ostvarivanje ciljeva sanacije.

Odluka o prekidu ugovora iz stava 1 ovog člana donosi se uz sljedeće uslove:

- 1) Komisija mora dostaviti pisano obrazloženje odluke o prekidu, navodeći razloge i procjenu uticaja prekida na stabilnost sistema i prava učesnika;
- 2) učesnicima čiji ugovori se prekidaju mora biti omogućena pravna zaštita i mogućnost podnošenja prigovora ili žalbe;
- 3) odluke o prekidu ugovora podliježu nadzoru i transparentnom objavljivanju u skladu sa zakonskim propisima;
- 4) prekid ugovora ne smije prouzrokovati neosnovanu štetu učesnicima koji su uredno izvršavali svoje obaveze.

Komisija će prekinuti ugovore navedene u tački 1 stav 1 ovog člana samo ako prenos imovine i pozicija koje proizlaze iz tih ugovora nije izvršen.

Prilikom korišćenja ovlašćenja iz stava 1 ovog člana, Komisija će prekinuti ugovore navedene u stavu 1 tač. 1, 2 i 3 ovog člana na sličan način, bez diskriminacije između ugovornih strana tih ugovora, osim u slučaju ugovornih obaveza koje nije moguće izvršiti u roku koji ne može biti duži od 30 dana, osim u izuzetnim okolnostima definisanim ovim zakonom.

Komisija će dostaviti obavještenje svim relevantnim članovima sistema poravnanja o datumu prekida bilo kojeg ugovora iz stava 1 ovog člana.

Prije prekida bilo kojeg od ugovora iz stava 1 ovog člana, Komisija će da:

- 1) zahtijeva od CCP pod sanacijom da izvrši vrednovanje svakog ugovora i ažurira stanje računa svakog člana sistema poravnanja;

- 2) utvrdi neto iznos koji svaki član sistema poravnanja treba da plati ili dobije, uzimajući u obzir bilo koju dospjelu, ali neplaćenu varijacionu marginu, uključujući varijacionu marginu nastalu kao posljedicu vrednovanja ugovora iz tačke 1 ovog stava;
- 3) obavijesti svakog člana sistema poravnanja o utvrđenim neto iznosima i zahtijeva od CCP da ih isplati ili naplati u skladu s tim.

Članovi sistema poravnanja će bez nepotrebnog odlaganja obavijestiti svoje klijente o primjeni ovih instrumenata i o načinu na koji ta primjena utiče na njih.

Vrednovanje iz stava 6 tačka 1 ovog člana treba biti zasnovano, koliko je moguće, na fer tržišnoj cijeni utvrđenoj na osnovu vlastitih pravila i aranžmana CCP, osim ako Komisija ne smatra potrebnim upotrebu druge odgovarajuće metode otkrivanja cijene.

Ako član sistema poravnanja koji nije u neizvršenju obaveza ne može platiti neto iznos utvrđen u skladu sa stavom 5 ovog člana, Komisija može, uzimajući u obzir član 26 ovog zakona, da zahtijeva od CCP da stavi tog člana sistema poravnanja u neizvršenje i upotrijebi njegovu inicijalnu marginu i doprinos jamstvenom fondu.

Ako je Komisija prekinula jedan ili više ugovora tipa navedenog u stavu 1 ovog člana, može privremeno spriječiti CCP da vrši poravnanje bilo kojeg novog ugovora istog tipa kao onaj koji je prekinut.

Komisija može da dozvoli CCPda nastavi poravnanje tih tipova ugovora samo ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- 1) CCP ispunjava zahtjeve iz zakona kojim se uređuje tržište kapitala;
- 2) Komisija donosi i objavljuje obavještenje o odobrenju nastavka poravnanja koristeći se sredstvima komunikacije propisanim u članu 77 ovog zakona, u cilju osiguravanja transparentnosti i blagovremenog informisanja svih zainteresovanih strana.

Smanjenje vrijednosti svih dobitaka koje CCP treba da plati članovima sistema poravnanja koji ispunjavaju svoje obaveze

Član 35

Komisija može da smanji iznos obaveza plaćanja koje je CCP dužna isplatiti članovima sistema poravnanja koji ispunjavaju svoje obaveze, samo pod sljedećim uslovima:

- 1) smanjenje se odnosi isključivo na obaveze koje proizlaze iz dobitaka ostvarenih u skladu sa postupcima CCP za isplatu varijacijskog iznosa nadoknade ili isplatu koja ima isti ekonomski učinak;
- 2) Komisija donosi pisanu odluku o smanjenju s detaljnim obrazloženjem razloga za tu odluku;
- 3) odluka o smanjenju mora biti transparentno objavljena i dostupna svim članovima sistema poravnanja;
- 4) smanjenje iznosa ne smije narušiti prava članova koji ispunjavaju svoje obaveze niti ugroziti stabilnost sistema;
- 5) odluke Komisije o smanjenju iznosa podliježu pravnom preispitivanju u skladu sa zakonom.

Komisija izračunava sva smanjenja obaveza plaćanja iz stava 1 ovog člana primjenom pravičnog mehanizma raspodjele utvrđenog vrednovanjem sprovedenim u skladu sa članom 29 stav 3 ovog zakona i o kojem se članovi sistema poravnanja obavještavaju čim započne primjena sanacionog instrumenta.

Članovi sistema poravnanja bez nepotrebnog odlaganja obavještavaju svoje klijente o primjeni takvog instrumenta i o načinu na koji na njih takva primjena utiče.

Ukupni neto dobitci koje treba smanjiti za svakog člana sistema poravnanja srazmjerni su iznosima koje je CCP dužna platiti.

Smanjenje vrijednosti plativih dobitaka počinje proizvoditi efekte i odmah postaje obavezujuće za CCP i pogođene članove sistema poravnanja od trenutka u kojem Komisija preduzme mjeru sanacije.

Član sistema poravnanja koji ispunjava svoje obaveze nema pravo na potraživanje proizišlo iz smanjenja obaveza plaćanja iz stava 1 ovog člana u bilo kojem naknadnom postupku protiv CCP ili njenog pravnog sljedbenika.

Odredba stava 7 ovog člana ne sprječava Komisiju da zahtijeva od CCP da nadoknadi članovima sistema poravnanja ako se nivo smanjenja zasnovan na privremenom vrednovanju iz člana 31 stav 1 ovog zakona pokaže višim od nivoa smanjenja koji je potreban na osnovu konačnog vrednovanja iz člana 31 st. 3 i 4 ovog zakona.

Ako Komisija samo djelomično smanji vrijednost dobitaka koje treba platiti, član sistema poravnanja koji ispunjava svoje obaveze i dalje ima pravo na to da mu se isplati preostali nepodmireni iznos.

CCP će u svojim operativnim pravilima uključiti odredbe o ovlašćenju za smanjenje obaveza plaćanja iz stava 1 ovog člana, pored svih sličnih aranžmana predviđenih tim operativnim pravilima u fazi oporavka, i osigurati da budu zaključeni ugovorni aranžmani koji omogućavaju Komisiji da izvrši svoja ovlašćenja iz ovog člana.

Poziv na uplatu za sanaciju **Član 36**

Komisija može da zahtijeva od članova sistema poravnanja, koji ispunjavaju svoje obaveze, da izvrše gotovinsku uplatu CCP-u do najviše dvostrukog iznosa njihovog pojedinačnog doprinosa fondu za neispunjenje obaveza CCP, pod sljedećim uslovima:

- 1) zahtjev se temelji na jasnom i opravdanom razlogu koji se odnosi na potrebe za očuvanjem finansijske stabilnosti sistema poravnanja;
- 2) Komisija donosi pisanu odluku o zahtjevu za uplatu, sa detaljnim obrazloženjem;
- 3) članovi sistema imaju pravo da se izjasne o zahtjevu Komisije i podnesu prigovor u skladu sa propisima;
- 4) sve odluke Komisije u vezi sa zahtjevima za uplatu javno se objavljuju radi transparentnosti;
- 5) zahtjevi ne smiju nepravedno da opterete članove koji uredno ispunjavaju svoje obaveze niti da ugroze njihova prava.

Obaveza vršenja gotovinske uplate unosi se i u pravila CCP i druge ugovorne aranžmane kao posebna sanaciona obaveza koja se može aktivirati isključivo od strane Komisije prilikom sprovođenja sanacionih mjera.

Ako Komisija zahtijeva iznos koji prelazi vrijednost doprinosa fondu za neispunjenje obaveza, takav zahtjev se može uputiti nakon procjene uticaja primjene ovog instrumenta na članova sistema poravnanja koji nijesu u stanju neispunjenja obaveza, kao i na finansijsku stabilnost, uz saradnju sa sanacionim tijelima država u kojima su ti članovi osnovani.

Ako CCP upravlja sa više fondova za neispunjenje obaveza, a instrument iz stava 1 ovog člana primjenjuje se radi saniranja događaja neispunjenja, iznos gotovinske uplate odnosi se na doprinos člana sistema poravnanja fondu za neispunjenje obaveza koji se odnosi na pogođenu uslugu poravnanja ili klasu imovine.

Ako CCP upravlja sa više fondova za neispunjenje obaveza, a instrument iz stava 1 ovog člana primjenjuje se radi saniranja događaja koji ne predstavlja neispunjenje obaveza, iznos gotovinske uplate odnosi se na zbir doprinosa tog člana sistema poravnanja svim fondovima za neispunjenje obaveza CCP.

Komisija primjenjuje obavezu gotovinske sanacione uplate i u slučaju kada sve ugovorne obaveze koje predviđaju gotovinske doprinose članova sistema poravnanja koji nijesu u stanju neispunjenja obaveza nijesu iscrpljene.

Komisija određuje iznos gotovinske uplate svakog člana sistema poravnanja koji nije u stanju neispunjenja obaveza, srazmjerno njegovom doprinosu fondu za neispunjenje obaveza, do limita iz stava 1 ovog člana.

Komisija će naložiti CCP da članovima sistema poravnanja nadoknadi eventualni višak naplaćen po osnovu sanacione gotovinske uplate, u slučaju da se, na osnovu konačne procjene vrijednosti iz člana 31 stav 2 ovog zakona, utvrdi da je iznos određen na osnovu privremene procjene iz člana 31 stav 1 ovog zakona bio veći od potrebnog.

Ako član sistema poravnanja koji nije u stanju neispunjenja obaveza ne uplati zahtijevani iznos, Komisija može naložiti CCP da tog člana proglasi u stanju neispunjenja obaveza i da koristi njegov početni kolateral i doprinos fondu za neispunjenje obaveza do iznosa koji je bio tražen.

Obaveza otpisa i konverzije vlasničkih instrumenata, dužničkih instrumenata i drugih neobezbjedeđenih obaveza

Član 37

Komisija primjenjuje instrument otpisa i konverzije u skladu sa članom 38 ovog zakona na vlasničke instrumente i dužničke instrumente koje je izdala CCP nad kojom se sprovodi sanacija, kao i na druge neobezbjedeđene obaveze, radi pokrića gubitaka, dokapitalizacije tog CCP ili preleznog CCP, ili radi podrške primjeni instrumenta prodaje poslovanja.

Na osnovu procjene vrijednosti izvršene u skladu sa članom 29 stav 3 ovog zakona, Komisija utvrđuje:

- 1) iznos za koji se vlasnički instrumenti, dužnički instrumenti ili druge neobezbjedeđene obaveze moraju otpisati, uzimajući u obzir sve gubitke koji se pokrivaju izvršenjem neriješenih obaveza članova sistema poravnanja ili ostalih trećih lica prema CCP-u; i
- 2) iznos za koji se dužnički instrumenti ili druge neobezbjedeđene obaveze moraju konvertovati u vlasničke instrumente radi ponovnog ispunjavanja kapitalnih zahtjeva CCP ili prelaznog CCP.

Odredbe o otpisu i konverziji vlasničkih instrumenata, dužničkih instrumenata i drugih neobezbjedeđenih obaveza

Član 38

Komisija primjenjuje instrument otpisa i konverzije u skladu sa redoslijedom namirenja povjerilaca koji bi se primjenjivao u redovnom stečajnom postupku.

Prije smanjenja ili konverzije glavnice dužničkih instrumenata ili drugih neobezbjedeđenih obaveza, Komisija smanjuje nominalnu vrijednost vlasničkih instrumenata, srazmjerno gubicima i, kada je to potrebno, do njenog potpunog iznosa.

Ako, u skladu sa procjenom vrijednosti izvršenom u skladu sa članom 29 stav 3 ovog zakona, CCP zadrži pozitivnu neto vrijednost nakon smanjenja nominalne vrijednosti vlasničkih instrumenata, Komisija ta sredstva vlasništva ukida ili razrjeđuje, zavisno od slučaja.

Komisija smanjuje, konvertuje ili i smanjuje i konvertuje glavicu dužničkih instrumenata ili drugih neobezbjedeđenih obaveza u obimu potrebnom za ostvarenje ciljeva sanacije i, kada je potrebno, do njihovog punog iznosa.

Komisija ne može primijeniti instrument otpisa i konverzije na sljedeće obaveze:

- 1) obaveze prema zaposlenima koje se odnose na obračunate zarade, penzijske beneficije ili druga fiksna primanja, osim bilo koje varijabilne komponente zarade koja nije uređena kolektivnim ugovorom;
- 2) obaveze prema poslovnim i trgovačkim povjeriocima koje nastaju iz pružanja roba ili usluga CCP-u, a koje su od ključnog značaja za svakodnevno funkcionisanje njegovih operacija, uključujući IT usluge, komunalne usluge, zakup, održavanje i upravljanje poslovnim prostorijama;
- 3) obaveze prema poreskim i socijalnim organima, pod uslovom da te obaveze imaju status povlašćenih obaveza u skladu sa važećim stečajnim propisima;
- 4) obaveze prema sistemu za saldiranje finansijskih instrumenata i platnom sistemu koji su određeni u skladu sa zakonom o tržištu kapitala, prema učesnicima u obimu u kojem te

obaveze proizilaze iz njihovog učešća u takvim sistemima, kao i prema drugim CCP i centralnim bankama;

5) inicijalne iznose nadoknade.

Kada se nominalna vrijednost vlasničkih instrumenata ili glavnica dužničkih instrumenata ili drugih neobezbijeđenih obaveza smanji, primjenjuju se sljedeći uslovi:

- 1) smanjenje je trajnog karaktera;
- 2) vlasnik instrumenta nema pravo na potraživanja po osnovu tog smanjenja, osim za već dospjele obaveze, eventualne obaveze naknade štete nastale kao rezultat pravnog sredstva kojim se osporava zakonitost smanjenja, potraživanja zasnovanih na vlasničkim instrumentima izdatim ili prenesenim u skladu sa stavom 8 ovog člana, ili potraživanja za isplatu u skladu sa članom 72 ovog zakona;
- 3) ako je smanjenje djelimično, ugovor koji je stvorio prvobitnu obavezu nastavlja da važi za preostali iznos, uz sve neophodne izmjene njegovih odredbi koje proizilaze iz izvršenog smanjenja.

Odredba iz stava 6 tačka 1 ovog člana ne sprječava da primijeni mehanizam povraćaja radi nadoknade vlasnicima dužničkih instrumenata ili drugih neobezbijeđenih obaveza, a zatim i vlasnicima vlasničkih instrumenata, u slučaju da se, na osnovu konačne procjene vrijednosti iz člana 31 stav 2 ovog zakona, utvrdi da je nivo otpisa primijenjen na osnovu privremene procjene iz člana 31 stav 1 ovog zakona bio veći od potrebnog.

Prilikom konverzije dužničkih instrumenata ili drugih neobezbijeđenih obaveza u skladu sa stavom 3 ovog člana, Komisija može zahtijevati od CCP da izdaje ili prenese instrumente vlasništva vlasnicima tih dužničkih instrumenata ili drugih neobezbijeđenih obaveza.

Komisija može izvršiti konverziju dužničkih instrumenata ili drugih neobezbijeđenih obaveza u skladu sa stavom 3 ovog člana samo ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- 1) instrumenti vlasništva se izdaju prije bilo kakvog izdavanja vlasničkih instrumenata od strane CCP radi obezbjeđivanja sopstvenih sredstava od strane države ili državnog organa; i
- 2) stopa konverzije obezbjeđuje odgovarajuću naknadu povjeriocima pogođenim konverzijom za svaki gubitak nastao primjenom ovlašćenja otpisa i konverzije, u skladu sa njihovim tretmanom u redovnom stečajnom postupku.

Nakon izvršene konverzije dužničkih instrumenata ili drugih neobezbijeđenih obaveza u instrumente vlasništva, ti instrumenti vlasništva se odmah upisuju ili prenose.

U svrhu primjene stava 9 ovog člana, Komisija obezbjeđuje, u procesu izrade i ažuriranja sanacionog plana CCP i u okviru ovlašćenja za otklanjanje prepreka za sprovođenje sanacije, da CCP u svakom trenutku može izdati potreban broj vlasničkih instrumenata.

Dejstvo otpisa i konverzije

Član 39

Komisija sprovodi ili nalaže sprovođenje svih administrativnih i proceduralnih radnji potrebnih za davanje pravnog dejstva primjeni instrumenta otpisa i konverzije, uključujući:

- 1) izmjenu svih relevantnih registara;
- 2) brisanje ili uklanjanje sa trgovanja vlasničkih instrumenata ili dužničkih instrumenata;
- 3) listiranje ili prijem u trgovanje novih vlasničkih instrumenata; i
- 4) ponovno listiranje ili ponovni prijem na trgovanje dužničkih instrumenata koji su bili otpisani, bez obaveze izdavanja prospekta u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala.

Otklanjanje proceduralnih prepreka za primjenu otpisa i konverzije

Član 40

U slučaju iz člana 37 stav 1 ovog zakona, Komisija nalaže CCP da u svakom trenutku održava dovoljan broj instrumenata vlasništva kako bi se obezbijedilo da CCP može izdati

dovoljan broj novih vlasničkih instrumenata i da se izdavanje ili konverzija u vlasničkih instrumenata može efikasno sprovesti.

Komisija primjenjuje instrument otpisa i konverzije bez obzira na odredbe sadržane u osnivačkim aktima ili statutu CCP, uključujući odredbe koje se odnose na pravo preče kupovine akcionara ili na zahtjeve za saglasnost akcionara za povećanje kapitala.

Dostavljanje plana reorganizacije poslovanja

Član 41

CCP dužna je da, u roku od jednog mjeseca od primjene instrumenata iz člana 37 ovog zakona, izvrši pregled uzroka svog neuspjeha i dostavi ga Komisiji, zajedno sa planom reorganizacije poslovanja u skladu sa članom 42 ovog zakona.

Ako se primjenjuje okvir EU o državnoj pomoći, taj plan, uključujući i sve naknadne izmjene u skladu sa članom 43 ovog zakona i njegovo sprovođenje u skladu sa članom 44 ovog zakona, mora biti usklađen sa planom restrukturiranja koji je CCP dužan da dostavi Evropskoj komisiji u skladu sa tim okvirom.

Kada je to potrebno radi ostvarivanja ciljeva sanacije, Komisija može produžiti rok iz stava 1 ovog člana, najduže do dva mjeseca pod uslovom da:

- 1) postoje opravdane okolnosti koje opravdavaju produženje roka, ključujući složenost postupka, tehničke ili pravne prepreke, ili druge objektivne razloge,
- 2) Komisija donese pisano obrazloženje odluke o produženju, koje sadrži detaljan opis razloga i procjenu uticaja produženja na postupak,
- 3) odluka bude objavljena u skladu sa propisima o transparentnosti,
- 4) produženje ne ugrožava prava učesnika u postupku, i
- 5) odluka Komisije o produženju roka podliježe pravnom preispitivanju u skladu sa zakonom.

Kada se, u skladu sa okvirom EU o državnoj pomoći, plan restrukturiranja mora dostaviti Evropskoj komisiji, dostavljanje plana reorganizacije poslovanja ne utiče na rok propisan tim okvirom za dostavljanje plana restrukturiranja.

Komisija dostavlja sanacionom kolegijumu pregled uzroka neuspjeha i plan reorganizacije poslovanja, kao i svaki izmijenjeni plan u skladu sa članom 43 ovog zakona.

Sadržina plana reorganizacije poslovanja

Član 42

Plan reorganizacije poslovanja iz člana 41 ovog zakona sadrži mjere usmjerene na obnavljanje dugoročne održivosti CCP ili dijelova njegovog poslovanja u roku koji ne može biti duži od 30 dana, osim u izuzetnim okolnostima definisanim ovim zakonom.

Mjere iz stava 1 ovog člana zasnivaju se na realnim pretpostavkama u pogledu ekonomskih i finansijskih tržišnih uslova u kojima će CCP poslovati.

Plan reorganizacije poslovanja uzima u obzir postojeće i moguće buduće uslove na finansijskim tržištima i odražava optimistične i pesimistične scenarije, uključujući i kombinacije događaja radi identifikovanja ključnih ranjivosti CCP, a pretpostavke se upoređuju sa odgovarajućim pokazateljima na nivou sektora.

Plan reorganizacije poslovanja sadrži najmanje sljedeće elemente:

- 1) detaljnu analizu faktora i okolnosti koje su dovele do neuspjeha CCP ili do vjerovatnog nastanka neuspjeha;
- 2) opis mjera koje će se primijeniti radi obnavljanja dugoročne održivosti CCP; i
- 3) plan dinamike sprovođenja tih mjera (rokovi i faze implementacije).

Mjere za obnavljanje dugoročne održivosti CCP obuhvataju:

- 1) reorganizaciju i restrukturiranje aktivnosti CCP;
- 2) izmjene operativnih sistema i infrastrukture CCP;
- 3) prodaju imovine ili poslovnih jedinica;

- 4) izmjene u sistemu upravljanja rizicima CCP.

Procjena i usvajanje plana reorganizacije poslovanja

Član 43

Komisija, u roku od jednog mjeseca od dostavljanja plana reorganizacije poslovanja od strane CCP, u skladu sa članom 41 stav 1 ovog zakona, procjenjuje da li mjere predviđene tim planom mogu pouzdano obezbijediti obnavljanje dugoročne održivosti CCP.

Komisija odobrava plan iz stava 1 ovog člana ako ocijeni da plan može obezbijediti obnavljanje dugoročne održivosti CCP.

Ako Komisija ocijeni da mjere predviđene planom ne mogu obezbijediti obnavljanje dugoročne održivosti CCP, Komisija obavještava CCP o utvrđenim nedostacima i zahtijeva da, u roku od dvije sedmice od dana dostavljanja obavještenja, dostavi izmijenjeni plan kojim se otklanjaju ti nedostaci.

Komisija procjenjuje ponovo dostavljeni plan i obavještava CCP, u roku od jedne sedmice od dana prijema tog plana, da li su utvrđeni nedostaci na odgovarajući način otklonjeni ili su potrebne dodatne izmjene.

Sprovođenje i praćenje plana reorganizacije poslovanja

Član 44

CCP sprovodi plan reorganizacije poslovanja i dostavlja Komisiji izvještaj o napretku u njegovoj primjeni, u rokovima koje Komisija odredi, a najmanje jednom u šest mjeseci.

Komisija može da zahtijeva od CCP da izmijeni plan reorganizacije poslovanja kada je to potrebno radi ostvarivanja cilja iz člana 42 stav 1 ovog zakona.

Instrument prodaje poslovanja

Član 45

Komisija može prenijeti na kupca koji nije prelazna CCP:

- 1) instrumente svojine koje je izdala CCP u sanaciji;
- 2) svu imovinu, prava, obaveze ili dugovanja CCP u sanaciji.

Prenos iz stava 1 ovog člana vrši se bez pribavljanja saglasnosti akcionara CCP ili bilo kojeg trećeg lica, osim kupca, i bez obaveze poštovanja procedura propisanih zakonima kojim se uređuje poslovanje privrednih društava i tržište kapitala, osim procedura propisanih članom 46 ovog zakona.

Prenos iz stava 1 ovog člana vrši se pod tržišnim uslovima, uzimajući u obzir okolnosti slučaja, i u skladu sa okvirom državne pomoći EU.

Komisija dužna je preduzeti sve razumne korake radi obezbjeđenja tržišnih uslova koji su u skladu sa procjenom vrijednosti sprovedenom u skladu sa stavom 3 član 29 ovog zakona.

Uz primjenu člana 32 st. 20 i 21 ovog zakona, sva naknada koju kupac plati koristi:

- 1) vlasnika vlasničkih instrumenata ako je prodaja poslovanja izvršena prijenosom vlasničkih instrumenata koje je izdala CCP u sanaciji s držatelja tih instrumenata na kupca;;
- 2) CCP u sanaciji, kada je prodaja poslovanja izvršena prenosom dijela ili cjelokupne imovine ili obaveza CCP na kupca;
- 3) članovima sistema poravnanja koji ispunjavaju svoje obaveze, a koji su pretrpjeli gubitke usljed primjene instrumenata sanacije, srazmjerno njihovim gubicima.

Raspodjela naknade iz stava 5 ovog člana sprovodi se na sljedeći način:

- 1) po nastanku događaja obuhvaćenog redoslijedom pokrića nepodmirenih obaveza CCP, obrnutim redoslijedom od onoga u kojem su gubici utvrđeni redoslijedom pokrića nepodmirenih obaveza CCP;

- 2) po nastanku događaja koji nije obuhvaćen redoslijedom pokrića nepodmirenih obaveza CCP, obrnutim redoslijedom od onoga u kojem su gubici raspodijeljeni u skladu s primjenjivim pravilima CCP.

Raspodjela preostale naknade vrši se u skladu sa prioritetom potraživanja u redovnom stečajnom postupku.

Komisija može koristiti ovlaštenje prenosa iz stava 1 ovog člana i više puta, radi vršenja dopunskih prenosa vlasničkih instrumenata koje je izdala određena CCP ili, prema potrebi njene imovine, prava, obaveza ili dugovanja.

Komisija može, uz saglasnost kupca prenijeti imovinu, prava ili obaveze koji su preneseni kupcu natrag na središnju drugu ugovornu stranu u sanaciji odnosno vlasničke instrumente natrag na njihove izvorne vlasnike, i to:

imovine, prava, obaveza ili dugovanja koja su prenesena kupcu; ili
instrumenata svojine.

CCP u sanaciji i prvobitni vlasnici u skladu sa stavom 9 ovog člana dužni su da preuzmu nazad svu takvu imovinu, prava, obaveze ili dugovanja, odnosno instrumente svojine.

Prenos iz stava 1 ovog člana sprovodi se bez obzira na to da li je kupac ovlašten da pruža usluge i obavlja aktivnosti koje proističu iz sticanja.

Ako kupac nije ovlašten da pruža takve usluge ili aktivnosti, Komisija sprovodi odgovarajuću procjenu pouzdanosti i stručne osposobljenosti kupca i obezbjeđuje da kupac:

- 1) ima profesionalne i tehničke kapacitete da obavlja funkcije prenesene CCP, i
- 2) podnese zahtjev za dobijanje dozvole što je prije moguće, a najkasnije u roku od jednog mjeseca od primjene instrumenta prodaje poslovanja.

Komisija obezbjeđuje da se zahtjev iz stava 12 tačka 2 ovog člana rješava po ubrzanom postupku.

Ako prenos vlasničkih instrumenata iz stava 1 ovog člana dovede do sticanja ili povećanja kvalifikovanog učešća iz zakona kojim se uređuje tržište kapitala, Komisija je dužna da sprovede procjenu u roku koji ne smije odložiti primjenu instrumenta prodaje poslovanja, niti spriječiti postizanje ciljeva sanacije.

Ako Komisija ne završi procjenu iz stava 14 ovog člana do dana stupanja na snagu prenosa instrumenata svojine, primjenjuju se sljedeća pravila:

- 1) prenos instrumenata svojine ima trenutno pravno dejstvo od dana prenosa;
- 2) tokom perioda procjene i svakog perioda deinvestiranja, prava glasa vezana za te instrumente svojine se suspenduju i prenose isključivo na Komisiju, koja nema obavezu da ih koristi i ne odgovara za njihovo korišćenje ili nekorišćenje, osim u slučaju grube nepažnje ili teškog propusta;
- 3) tokom perioda procjene i svakog perioda deinvestiranja, ne primjenjuju se kazne iz zakona kojim se uređuje tržište kapitala kao ni mjere zbog kršenja zahtjeva za sticanje ili otuđenje kvalifikovanog učešća iz zakona kojim se uređuje tržište kapitala;
- 4) Komisija dostavlja CCP u sanaciji i kupcu pisano obavještenje o rezultatu procjene;
- 5) ako Komisija ne uloži prigovor, prava glasa se smatraju potpuno prenesenim kupcu danom obavještenja iz tačke 4 ovog stava;
- 6) ako Komisija uloži prigovor, primjenjuje se tačka 2 ovog stava i može odrediti rok za deinvestiranje, u kojem je kupac dužan da otuđi stečene vlasničke instrumente.

Za potrebe ostvarivanja prava na pružanje usluga u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala, kupac se smatra nastavljavcem CCP u sanaciji, i može nastaviti da ostvaruje sva prava koja je CCP imala u pogledu prenesene imovine, prava, obaveza ili dugovanja.

Kupcu iz stava 1 ovog člana ne može se uskratiti ostvarivanje prava članstva CCP, niti pristup platnim i sistemima za saldiranje finansijskih instrumenata, povezanim finansijskim tržišnim infrastrukturama i mjestima trgovanja, pod uslovom da kupac ispunjava kriterijume za takvo članstvo ili učešće.

Kupcu se ne može odbiti pristup navedenim sistemima ili infrastrukturnim platformama na osnovu toga što nema kreditni rejting ili što je njegov kreditni rejting niži od potrebnog.

Ako kupac ne ispunjava kriterijume iz stava 17 ovog člana, može nastaviti da koristi prava CCP tokom perioda koji odredi Komisija, a koji ne može biti duži od 12 mjeseci.

Ako ovim zakonom nije drugačije propisano, akcionari, povjerioci, članovi sistema poravnanja i klijenti CCP u sanaciji, kao i treća lica čija imovina, prava, obaveze ili dugovanja nijesu preneseni, nemaju nikakva prava nad prenesenom imovinom, pravima, obavezama ili dugovanjima.

Instrument prodaje poslovanja, proceduralni zahtjevi

Član 46

Kada primjenjuje instrument prodaje poslovanja u odnosu na CCP, Komisija dužna je da oglašava dostupnost, odnosno da preduzme odgovarajuće aktivnosti radi tržišnog plasiranja imovine, prava, obaveza, dugovanja ili instrumenata svojine koji su namijenjeni prenosu.

Komisija može vršiti tržišni plasman pojedinačno ili po odvojenim skupovima prava, imovine, obaveza i dugovanja.

Tržišni plasman iz stava 1 ovog člana sprovodi se u skladu sa sljedećim kriterijumima:

- 1) plasman mora biti što je moguće transparentniji, bez materijalnog pogrešnog predstavljanja imovine, prava, obaveza, dugovanja ili instrumenata svojine CCP, uzimajući u obzir okolnosti i naročito potrebu očuvanja finansijske stabilnosti;
- 2) plasman ne smije neprimjereno favorizovati niti diskriminisati potencijalne kupce;
- 3) plasman mora biti oslobođen sukoba interesa;
- 4) plasman mora uzeti u obzir potrebu za brzom primjenom sanacionih mjera;
- 5) plasman mora težiti maksimiziranju prodajne cijene, u najvećoj mogućoj mjeri, za instrumente svojine, imovinu, prava, obaveze ili dugovanja koji su predmet prenosa.

Ispunjenje kriterijuma iz stava 2 ovog člana ne sprečava Komisiju da se posebno obrati pojedinim potencijalnim kupcima.

Izuzetno od odredbi st. 1 do 4 ovog člana, Komisija može primijeniti instrument prodaje poslovanja bez obaveze sprovođenja tržišnog plasmata, odnosno može sprovesti tržišni plasman u mjeri u kojoj to smatra potrebnim, ako utvrdi da bi ispunjavanje navedene obaveze ili kriterijuma moglo dovesti do narušavanja jednog ili više ciljeva sanacije, uključujući stvaranje značajne prijetnje finansijskoj stabilnosti.

Instrument prelazni CCP

Član 47

Komisija može prenijeti na prelazni CCP sljedeće:

- 1) vlasničke instrumente koje je izdao CCP u sanaciji;
- 2) bilo koju imovinu, prava, obaveze ili odgovornosti CCP u sanaciji.

Prenos iz stava 1 ovog člana može se izvršiti bez pribavljanja saglasnosti akcionara CCP u sanaciji ili bilo kog trećeg lica, osim prelaznog CCP, i bez ispunjavanja bilo kojih procesnih zahtjeva propisanih zakonom kojim se uređuje poslovanje privrednih društava ili zakonom kojim se uređuje tržištu kapitala, osim onih predviđenih članom 43 ovog zakona.

Prelazni CCP je pravno lice koje:

- 1) kontroliše Komisija i koje je u cjelini ili djelimično u vlasništvu jednog ili više organa javne vlasti, što može obuhvatiti i Komisiju; i
- 2) je osnovano ili korišćeno u svrhu primanja i držanja dijela ili svih vlasničkih instrumenata izdatih od strane CCP u sanaciji, ili dijela ili sve imovine, prava, obaveza i odgovornosti tog CCP, radi održavanja njegovih kritičnih funkcija i naknadne prodaje CCP.

Prilikom primjene instrumenta prelaznog CCP, Komisija obezbjeđuje da ukupna vrijednost obaveza i odgovornosti prenijetih na prelazni CCP ne prelazi ukupnu vrijednost prava i imovine prenijetih sa CCP u sanaciji.

U skladu sa članom 32 st. 20 i 21 ovog zakona svako davanje naknade od strane prelaznog CCP koristi:

- 1) vlasnicima vlasničkih instrumenta, kada je prenos trajao tako što su vlasnički instrumenti iz CCP u sanaciji preneseni sa ranijih vlasnika na prelazni CCP;
- 2) CCPu sanaciji, kada je prenos izvršen prenosom dijela ili cjelokupne imovine ili obaveza tog CCP na prelazni CCP;
- 3) članovima sistema poravnanja koji ispunjavaju svoje obaveze, a koji su pretrpjeli gubitke usljed primjene instrumenata sanacije, srazmjerno njihovim gubicima u sanaciji.

Raspodjela naknade iz stava 5 ovog člana vrši se:

- 1) po nastanku događaja obuhvaćenog redoslijedom pokrića nepodmirenih obaveza CCP, obrnutim redoslijedom od onoga po kojem su gubici nametnuti; ili
- 2) po nastanku događaja koji nije obuhvaćen redoslijedom pokrića nepodmirenih obaveza CCP, obrnutim redoslijedom od onoga po kojem su gubici raspoređeni u skladu sa pravilima CCP.

Preostala naknada raspodjeljuje se u skladu sa prioritetom potraživanja u redovnom stečajnom postupku.

Komisija može koristiti ovlašćenje prenosa iz stava 1 ovog člana više puta radi vršenja dodatnih prenosa vlasničkih instrumenata koje izdaje CCP ili njegove imovine, prava, obaveza ili odgovornosti.

Komisija može prenijeti imovinu, prava, obaveze ili odgovornosti koje su prenesene na prelazni CCP nazad na CCP u sanaciji, ili vlasničke instrumente nazad njihovim prvobitnim vlasnicima, kada je takav prenos izričito predviđen aktom kojim je izvršen prenos iz stava 1 ovog člana.

U tom slučaju, CCP u sanaciji ili prvobitni vlasnici dužni su da ponovo preuzmu navedenu imovinu, prava, obaveze, odgovornosti ili vlasničke instrumente pod uslovima iz stava 1 ovog člana ili iz stava 11 ovog člana.

Kada određeni vlasnički instrumenti, imovina, prava, obaveze ili odgovornosti ne spadaju u kategorije ili ne ispunjavaju uslove za prenos utvrđene aktom prenosa, Komisija može izvršiti njihov povratni prenos sa prelaznog CCP na CCP u sanaciji ili na prvobitne vlasnike.

Prenos iz st. 10 i 11 ovog člana može se izvršiti u bilo kom trenutku, pod uslovom da su ispunjeni i drugi uslovi iz akta kojim je prenos izvršen.

Komisija može izvršiti prenos vlasničkih instrumenata ili imovine, prava, obaveza ili odgovornosti sa prelaznog CCP na treće lice.

Za potrebe ostvarivanja prava na pružanje usluga u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala, prelazni CCP smatra se nastavkom CCP u sanaciji i može nastaviti da ostvaruje sva prava koja je CCP u sanaciji imao u odnosu na prenesenu imovinu, prava, obaveze ili odgovornosti.

Za druge svrhe, Komisija može zahtijevati da se prelazni CCP smatra nastavkom CCP u sanaciji i da nastavi da ostvaruje prava koja je taj CCP imao u odnosu na prenesenu imovinu, prava, obaveze ili odgovornosti.

Prelazni CCP ne može biti spriječen da koristi prava članstva CCP i da pristupa sistemu za saldiranje finansijskih instrumenata i platnom sistemu, drugim povezanim finansijskim tržišnim infrastrukturama i trgovačkim platformama, ako ispunjava kriterijume za članstvo i učešće u tim sistemima i infrastrukturama.

Prelaznom CCPse ne može uskratiti pristup navedenim sistemima i infrastrukturama zbog toga što nema kreditni rejting ili što postoji rejting ispod propisanog nivoa.

Ako prelazni CCP ne ispunjava kriterijume iz stava 1 ovog člana, može se omogućiti nastavak pristupa tim sistemima u periodu koji odredi Komisija, najduže 12 mjeseci.

Akcionari, povjerioci, članovi sistema poravnanja i klijenti CCP u sanaciji i druga lica čija imovina, prava, obaveze ili odgovornosti nijesu prenesene na prelazni CCP nemaju nikakva prava

u odnosu na prenijetu imovinu, prava, obaveze ili odgovornosti, niti protiv njegovog odbora ili višeg rukovodstva.

Prelazni CCP nema dužnosti ni odgovornosti prema akcionarima ili povjeriocima CCP u sanaciji, a odbor i više rukovodstvo prelaznog CCP ne odgovaraju tim licima za postupanja ili propuste, osim u slučaju grube nepažnje ili teškog kršenja dužnosti, u skladu sa nacionalnim pravom.

Proceduralni zahtjevi za prelazni CCP

Član 48

Prelazni CCP dužan je da ispuni sve sljedeće zahtjeve:

- 1) prelazni CCP je dužan da pribavi odobrenje Komisije na:
 - a) pravila o osnivanju prelaznog CCP;
 - b) članove odbora prelaznog CCP, kada te članove ne imenuje direktno Komisija kao organ za sanaciju;
 - c) nadležnosti i naknade članova odbora prelaznog CCP, kada ih ne utvrđuje Komisija;
 - d) strategiju i profil rizika prelaznog CCP; i
- 2) prelazni CCP je dužan da preuzme odobrenja CCP u sanaciji za pružanje usluga ili obavljanje aktivnosti koje proizlaze iz prenosa iz člana 47 stav 1 ovog zakona, u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala.

Prelazni CCP se može odobriti bez usklađenosti sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala u kratkom periodu na početku svog poslovanja kada je to potrebno radi ispunjenja ciljeva sanacije.

U svrhu iz stava 2 ovog člana, Komisija podnosi zahtjev Evropskoj Komisiji za izdavanje takvog odobrenja.

Ako Komisija odluči da izda odobrenje, naznačiće period, ne duži od 12 mjeseci, u kojem se ne primjenjuju zahtjevi iz zakona kojim se uređuje tržište kapitala na prelazni CCP.

Tokom perioda iz stava 4 ovog člana prelazni CCP smatra se kvalifikovanim CCP-om.

Bez obzira na period iz stava 4 ovog člana, u pogledu prudencijalnih zahtjeva iz zakona kojim se uređuje tržište kapitala, izuzeće se može odobriti najduže na tri mjeseca.

Izuzeće iz stava 6 ovog člana se može produžiti jednom ili dva puta, za dodatne periode do tri mjeseca, ako je to potrebno radi ostvarenja ciljeva sanacije.

Uz uslov poštovanja ograničenja utvrđenih pravilima konkurencije Evropske EU ili nacionalnim pravilima, rukovodstvo prelaznog CCP upravlja prelaznim CCP-om s ciljem održavanja kontinuiteta njegovih kritičnih funkcija i prodaje prelaznog CCP ili njegove imovine, prava, obaveza ili odgovornosti jednom ili više kupaca iz privatnog sektora.

Prodaja se obavlja kada su tržišni uslovi povoljni i u roku propisanom u st. 13 i 14 ovog člana i, ako je primjenjivo, st. 15 i 16 ovog člana.

Komisija donosi odluku da prelazni CCP više ne ispunjava uslove da bude prelazni CCP u smislu člana 47 stav 2 ovog zakona, u sljedećim slučajevima:

- 1) ciljevi sanacije su ispunjeni;
- 2) prelazni CCP se spaja sa drugim subjektom;
- 3) prelazni CCP prestaje da ispunjava zahtjeve iz član 47 stav 2 ovog zakona;
- 4) prelazni CCP ili njegova suštinska imovina, prava, obaveze ili odgovornosti su prodati u skladu sa st. 8, 9, 11 i 12 ovog člana;
- 5) istekao je rok iz st. 13 i 14 ovog člana ili, ako je primjenjivo, st. 15 i 16 ovog člana;
- 6) ugovori koje klirira prelazni CCP su izmireni, istekli ili zatvoreni, a prava i obaveze CCP u vezi s tim ugovorima u potpunosti su ispunjeni.

Prije prodaje prelaznog CCP ili njegove imovine, prava, obaveza ili odgovornosti, Komisija je dužna da oglašava njihovu dostupnost i obezbijedi da se ponuda sprovodi otvoreno i transparentno, bez bitnog pogrešnog predstavljanja.

Komisija je dužna da prodaju iz stava 10 ovog člana sprovede pod komercijalnim uslovima i da ne daje neopravdanu prednost ili diskriminiše potencijalne kupce.

Komisija je dužna da okonča poslovanje prelaznog CCP dvije godine nakon datuma posljednjeg prenosa sa CCP u sanaciji.

Po prestanku poslovanja prelaznog CCP, Komisija povlači dobrenje koje mu je izdala.

Komisija može produžiti rok iz stava 13 ovog člana za jedan ili više dodatnih rokova od po jedne godine, kada je produženje neophodno radi ostvarenja ciljeva iz stava 10 tač. 1, 2 i 3 ovog člana.

Odluka o produženju iz stava 15 ovog člana mora biti obrazložena i sadržati detaljnu procjenu situacije prelaznog CCP u odnosu na relevantne tržišne uslove i tržišne izgleda.

Ako se poslovanje prelaznog CCP okončava u okolnostima iz stava 10 tač. 4 ili 5 ovog člana, prelazni CCP se likvidira u skladu sa pravilima redovnog stečajnog postupka.

Svaki prihod ostvaren okončanjem poslovanja prelaznog CCP pripada njegovim akcionarima, osim ako ovim zakonom nije drugačije propisano.

Ako se prelazni CCP koristi za prenos imovine i obaveza više od jednog CCP u sanaciji, prihodi iz stava 18 ovog člana raspodjeljuju se u odnosu na imovinu i obaveze koje potiču od svakog CCP u sanaciji.

Alternativni izvori finansiranja

Član 49

Komisija može zaključivati ugovore o zaduživanju ili pribavljanju drugih oblika finansijske podrške, uključujući i korišćenje unaprijed finansiranih sredstava iz neistrošenih fondova za neispunjenje obaveza CCP u sanaciji, kada je to neophodno radi obezbjeđenja privremene likvidnosti i efikasne primjene sanacionih instrumenata.

Državni instrumenti finansijske stabilizacije

Član 50

U izuzetno vanrednoj situaciji sistemske krize, mogu se primijeniti državni instrumenti finansijske stabilizacije, u skladu sa čl. 51 i 52 ovog zakona, radi sprovođenja sanacije CCP, pod sljedećim uslovima:

- 1) finansijska podrška je neophodna radi ostvarivanja ciljeva sanacije iz člana 26 ovog zakona;
- 2) finansijska podrška se koristi samo kao krajnja mjera, u skladu sa stavom 3 ovog člana, nakon što su svi sanacioni instrumenti procijenjeni i primijenjeni u najvećoj mogućoj mjeri, uz očuvanje finansijske stabilnosti;
- 3) finansijska podrška je vremenski ograničena;
- 4) finansijska podrška je u skladu sa okvirom EU o državnoj pomoći; i
- 5) država je unaprijed definisala sveobuhvatne i kredibilne aranžmane, u skladu sa okvirom EU o državnoj pomoći, za povraćaj sredstava uložених iz javnih fondova u odgovarajućem periodu, u skladu sa člana 32 st. 20 i 21 ovog zakona, u mjeri u kojoj ta sredstva nijesu u potpunosti povraćena putem prodaje privatnim kupcima u skladu sa čl. 51 i 52 ovog zakona.

Primjena državnih instrumenata finansijske stabilizacije sprovodi se u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom, bilo pod rukovodstvom nadležnog ministarstva ili Vlade u bliskoj saradnji sa Komisijom, ili pod rukovodstvom Komisije.

Radi primjene državnih instrumenata finansijske stabilizacije, nadležno ministarstvo ili Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada) moraju imati sanaciona ovlašćenja propisana čl. 53 do 63 ovog zakona, i obezbijediti primjenu članova 57, 59 i 77 ovog zakona.

Državni instrumenti finansijske stabilizacije smatraju se mjerama koje se primjenjuju kao krajnja opcija iz stava 1 tačka 2 ovog člana, ako je ispunjen najmanje jedan od uslova:

- 1) nadležno ministarstvo ili Vlada i Komisija, nakon konsultacija sa centralnom bankom i nadležnim organom, utvrde da primjena preostalih sanacionih instrumenata nije dovoljna da se izbjegne značajan negativni uticaj na finansijski sistem;
- 2) nadležno ministarstvo ili Vlada i Komisija utvrde da primjena preostalih sanacionih instrumenata nije dovoljna da zaštiti javni interes, u slučaju kada je centralna banka prethodno obezbijedila izuzetnu likvidnosnu podršku CCP-u;
- 3) u vezi sa instrumentom privremenog državnog vlasništva, nadležno ministarstvo ili Vlada, nakon konsultacija sa nadležnim organom i Komisijom, utvrde da primjena preostalih sanacionih instrumenata nije dovoljna da zaštiti javni interes, u slučaju kada je prethodno obezbijeđena državna podrška kapitalu kroz instrument podrške kapitalu.

Instrument javne kapitalne podrške

Član 51

Javna finansijska podrška može se dodijeliti radi dokapitalizacije CCP, u zamjenu za vlasničke instrumente.

CCP prema kojoj se primjenjuje instrument javne kapitalne podrške upravlja se na komercijalnoj i profesionalnoj osnovi.

Vlasnički instrumenti iz stava 1 ovog člana prodaju se privatnom kupcu čim to omoguće komercijalne i finansijske okolnosti.

Instrument privremenog javnog vlasništva

Član 52

CCP može biti stavljena u privremeno javno vlasništvo putem jedne ili više naredbi o prenosu vlasničkih instrumenata koje izdaje država, a prenosiocu može biti:

- 1) imenovani zastupnik države; ili
- 2) društvo u vlasništvu države u cjelosti.

CCP prema kojoj se primjenjuje instrument privremenog javnog vlasništva upravlja se na komercijalnoj i profesionalnoj osnovi, uzimajući u obzir mogućnost povraćaja troškova sanacije, te se prodaje privatnom kupcu čim to komercijalni i finansijski uslovi dozvole.

Prilikom određivanja vremena prodaje CCP, uzima se u obzir njegova finansijska situacija i relevantni tržišni uslovi.

Opšta sanaciona ovlašćenja Komisije

Član 53

Komisija ima sva potrebna ovlašćenja za efikasnu primjenu sanacionih instrumenata, uključujući, ali ne ograničavajući se na sljedeća, i to da:

- 1) zahtijeva od bilo koje osobe da joj dostavi informacije potrebne za donošenje odluke o sanacionoj mjeri i pripremu sanacionog postupka, uključujući ažurirane i dodatne informacije u odnosu na one iz sanacionog plana ili informacije prikupljene tokom inspekcija na licu mjesta;
- 2) preuzme kontrolu nad CCP koja je u sanaciji i koristiti sva prava i ovlašćenja koja pripadaju vlasnicima vlasničkih instrumenata i odboru CCP, uključujući prava i ovlašćenja prema pravilima poslovanja CCP;
- 3) prenosi vlasničke instrumente koje je izdala CCP pod sanacijom;
- 4) uz saglasnost, prenese prava, imovinu, obaveze ili dugovanja CCP na drugo pravno lice;
- 5) smanji, uključujući smanjenje na nulu, glavnica ili preostali iznos duga ili drugih nenamirenih obaveza CCP pod sanacijom;
- 6) konvertuje dužničke instrumente ili druge nenamirene obaveze CCP pod sanacijom u vlasničke instrumente tog CCP ili prelaznog CCP kojem su prenijeta prava, imovina, obaveze ili dugovanja CCP pod sanacijom;

- 7) poništi dužničke instrumente koje je izdao CCP pod sanacijom;
 - 8) smanji, uključujući smanjenje na nulu, nominalnu vrijednost vlasničkih instrumenata CCP pod sanacijom i poništi te instrumente;
 - 9) zahtijeva od CCP pod sanacijom izdavanje novih vlasničkih instrumenata, uključujući prioritetne akcije i konvertibilne instrumente sa uslovima;
 - 10) u vezi sa dužničkim instrumentima i drugim obavezama CCP, mijenja rokove dospijeća, iznos kamata, ili datum kada kamata postaje dospijevajuća, uključujući privremeno obustavljanje isplate;
 - 11) zatvori i raskine finansijske ugovore;
 - 12) razriješi ili zamijeni odbor i više rukovodstvo CCP pod sanacijom;
 - 13) u skraćenom roku izvrši procjenu kupca kvalifikovanog učešća, u derogaciji od vremenskih ograničenja propisanih zakonom kojim se uređuje tržište kapitala;
 - 14) smanji, uključujući smanjenje na nulu, iznos varijacione margine koji pripada članu sistema poravnanja CCP pod sanacijom;
 - 15) prenese otvorene pozicije i povezanu imovinu, uključujući odgovarajuće aranžmane prenosa vlasništva i finansijskog obezbjeđenja, kompenzacije i netting aranžmane, sa računa dužničkog člana sistema poravnanja na račun solventnog člana sistema poravnanja;
 - 16) primjeni ili, ako je neophodno za ostvarenje ciljeva sanacije, odustane od primjene postojećih ugovornih obaveza člana sistema poravnanja CCP pod sanacijom ili odstupi od pravila poslovanja CCP;
 - 17) primjeni postojeće i neizmirene obaveze matičnog društva CCP pod sanacijom, uključujući obezbjeđivanje finansijske podrške CCP putem garancija ili kreditnih linija;
 - 18) zahtijeva od članova sistema poravnanja dodatne novčane doprinose, u skladu sa ograničenjem iz člana 36 ovog zakona
- Komisija može koristiti navedena ovlašćenja pojedinačno ili u kombinaciji.
- Osim ako nije drugačije propisano ovim zakonom ili okvirom državne pomoći Evropske EU, Komisija prilikom primjene ovlašćenja iz stava 1 ovog člana nije obavezna da:
- 1) pribavi odobrenja ili saglasnosti od javnog ili fizičkog lica;
 - 2) poštuje zahtjeva vezane za prenos finansijskih instrumenata, prava, obaveza, imovine ili dugovanja CCP pod sanacijom ili prelazni CCP;
 - 3) obavještava javna ili fizička lica;
 - 4) objavljuje bilo kakva obavještenja i prospekt;
 - 5) podnosi ili registruje dokumenta kod bilo kojeg drugog organa.

Dodatna ovlašćenja

Član 54

Kada Komisija izvršava neko od ovlašćenja iz člana 53 stav 1 ovog zakona, ona može da koristi i sljedeća pomoćna ovlašćenja:

- 1) da, u skladu sa članom 72 ovog zakona, odredi da se prenos izvršava oslobođen bilo kakve obaveze ili tereta koji se odnosi na finansijske instrumente, prava, obaveze, imovinu ili obaveze koje se prenose;
- 2) da ukine prava na sticanje dodatnih vlasničkih instrumenata;
- 3) da naloži obustavljanje ili privremenu suspenziju trgovanja na regulisanom tržištu, ili obustavljanje zvaničnog listinga finansijskih instrumenata koje je izdao CCP;
- 4) da odredi da se kupac ili prelazni CCP, u smislu čl. 45 i 46 ovog zakona, tretiraju kao CCP koji je predmet sanacije, u pogledu prava, obaveza ili radnji CCP pod sanacijom, uključujući i prava i obaveze iz učešća u infrastrukturi tržišta;
- 5) da naloži CCP pod sanacijom, kupcu ili prelaznom CCP-u, zavisno od slučaja, da međusobno pružaju informacije i pomoć;

- 6) da odredi da član sistema poravnanja, kome su raspoređene pozicije u skladu sa ovlašćenjima iz član 53 stav 1 tač. 15 i 16 ovog zakona, preuzima odgovarajuća prava i obaveze iz učešća u CCPu vezi s tim pozicijama;
- 7) da raskine ili izmijeni uslove ugovora čija je strana CCP pod sanacijom, ili da na mjesto CCP pod sanacijom stupi kupac ili prelazni CCP;
- 8) da izmijeni ili dopuni operativna pravila CCP pod sanacijom, uključujući pravila pristupa poravnanja za članove sistema poravnanja i druge učesnike;
- 9) da izvrši prenos članstva člana sistema poravnanja sa CCP pod sanacijom na kupca CCP ili prelazni CCP.

Pravo na naknadu koje je predviđeno ovim zakonom ne smatra se obavezom ili teretom u smislu stav 1 tačka 1 ovog člana.

Komisija može da odredi mjere kontinuiteta poslovanja koje su potrebne radi efektivnog sprovođenja sanacije i omogućavanja kupcu ili prelaznom CCPda nastavi djelatnost prenijete imovine.

Mjere kontinuiteta iz stava 3 ovog člana mogu da obuhvate:

- 1) obezbjeđivanje kontinuiteta ugovora zaključenih od CCP pod sanacijom, kako bi kupac ili prelazni CCP preuzeli prava i obaveze u vezi sa prenesenim finansijskim instrumentom, pravom, obavezom, imovinom ili obavezom i time zamijenili CCP pod sanacijom u svim relevantnim ugovornim dokumentima;
- 2) zamjenu CCP pod sanacijom kupcem ili prelaznim CCP-om u svim pravnim postupcima koji se odnose na preneti finansijski instrument, pravo, obavezu, imovinu ili obavezu.

Ovlašćenja iz stava 1 tačka 4 i stava 2 tačka 2 ovog člana ne utiču na:

- 1) pravo zaposlenog CCP da raskine ugovor o radu;
- 2) pravo ugovorne strane da, u skladu sa odredbama ugovora i čl. 55, 56 i 57 ovog zakona, ostvari ugovorna prava, uključujući i pravo na raskid ugovora zbog radnje ili propusta CCP prije prenosa, ili kupca odnosno prelaznog CCP nakon prenosa.

Specijalna uprava

Član 55

Komisija može da imenuje jednog ili više specijalnih upravnika koji zamjenjuju odbor direktora CCP koji je u sanaciji.

Za specijalnog upravnika iz stava 1 ovog člana imenuje se lice koje posjeduje dobar ugled i posjeduje odgovarajuću stručnost iz oblasti finansijskih usluga, upravljanja rizicima i sistemom za saldiranje finansijskih instrumenata.

Specijalni upravnik ima sva ovlašćenja akcionara i odbora direktora CCP.

Specijalni upravnik ovlašćenja iz stava 3 ovog člana može da vrši isključivo pod nadzorom Komisije.

Komisija može da ograniči radnje specijalnog upravnika ili da propiše obavezu pribavljanja prethodne saglasnosti za određene radnje.

Komisija javno objavljuje imenovanje iz stava 1 ovog člana, kao i uslove i odredbe tog imenovanja.

Specijalni upravnik se imenuje na period koji ne može biti duži od jedne godine.

Komisija može da produži period iz stava 7 ovog člana kada je to potrebno radi ostvarivanja ciljeva sanacije.

Specijalni upravnik je dužan da preduzme sve mjere potrebne za ostvarivanje ciljeva sanacije i sprovođenje mjera sanacije koje utvrdi Komisija.

U slučaju nesaglasnosti ili konflikta, zakonska obaveza ima prvenstvo nad svakom drugom obavezom upravljanja utvrđenom statutom CCP ili nacionalnim propisima.

Specijalni upravnik je dužan da Komisiji, kao organu koji ga je imenovao, dostavlja izvještaje u redovnim intervalima koje utvrdi Komisija, kao i početni i završni izvještaj.

Izvještaji iz stava 11 ovog člana sadrže detaljan opis finansijske situacije CCP i razloge za preduzete mjere.

Komisija može u svakom trenutku da razriješi specijalnog upravnika.

Komisija je dužna da razriješi specijalnog upravnika u sljedećim slučajevima:

- 1) ako specijalni upravnik ne izvršava svoje dužnosti u skladu sa uslovima i odredbama utvrđenim od strane Komisije;
- 2) ako bi ciljevi sanacije bili bolje ostvareni razrješenjem ili zamjenom specijalnog upravnika;
- 3) ako više nijesu ispunjeni uslovi za njegovo imenovanje.

Ovlašćenje za zahtijevanje pružanja usluga i kapaciteta

Član 56

Komisija može da zahtijeva od CCP koji je u sanaciji, od svakog subjekta koji pripada istoj grupi kao CCP, kao i od članova sistema poravanja CCP, da pruže sve usluge ili kapacitete koji su potrebni da bi kupac ili prelazni CCP mogli efikasno da obavljaju djelatnost koja im je prenijeta.

Ovaj stav se primjenjuje bez obzira na to da li je subjekat iz iste grupe kao CCP ili član sistema poravanja ušao u redovni stečajni postupak ili se i sam nalazi u sanaciji.

Komisija može da sprovede obaveze koje su, u skladu sa stavom 1 ovog člana, nametnule sanacione vlasti drugih država članica kada se ta ovlašćenja koriste u odnosu na subjekte koji pripadaju istoj grupi kao CCP u sanaciji, ili u odnosu na članove sistema poravanja tog CCP.

Usluge i kapaciteti iz stava 1 ovog člana ne obuhvataju nikakav oblik finansijske podrške.

Usluge i kapaciteti pruženi u skladu sa stavom 1 ovog člana obezbjeđuju se:

- 1) pod istim komercijalnim uslovima pod kojim su bili pružani CCP neposredno prije preduzimanja mjere sanacije, ako postoji ugovor kojim se uređuje pružanje tih usluga i kapaciteta; ili
- 2) pod razumnim komercijalnim uslovima, ako ne postoji takav ugovor ili je isti istekao.

Ovlašćenja za sprovođenje mjera sprječavanja krize ili sanacionih mjera drugih država

članica

Član 57

Kada se vlasnički instrumenti, imovina, prava, obaveze ili dugovanja CCP u sanaciji nalaze u drugoj državi članici ili su uređeni pravom druge države članice, svako prenošenje ili preduzeta sanaciona mjera u vezi sa tim vlasničkim instrumentima, imovinom, pravima, obavezama ili dugovanjima proizvodi pravno dejstvo u skladu sa pravom te druge države članice.

Nadležni organi drugih relevantnih država članica dužni su da pruže svu potrebnu pomoć Komisiji, kao sanacionom organu, kako bi se obezbijedilo da se vlasnički instrumenti, imovina, prava, obaveze ili dugovanja prenesu na kupca ili prelazni CCP, ili da svaka druga sanaciona mjera postane efikasna u skladu sa primjenjivim nacionalnim pravom.

Akcionari, povjerioci i treća lica na koja utiče prenos vlasničkih instrumenta, imovine, prava, obaveza ili dugovanja iz stava 1 ovog člana nemaju pravo da spriječe, osporavaju ili ponište taj prenos na osnovu prava države članice u kojoj se imovina nalazi ili čije pravo uređuje prenos vlasničkih instrumenata, imovine, prava, obaveza ili dugovanja.

Kada Komisija kao sanacioni organ primjenjuje sanacione instrumente iz članova 33 do 37 ovog zakona, a ugovori, obaveze, vlasnički instrumenti ili dužnički instrumenti CCP u sanaciji uključuju instrumente, ugovore ili obaveze uređene pravom druge države članice, ili obaveze prema povjericima, kao i ugovore u odnosu na članove sistema poravanja i, kada je primjenjivo, njihove klijente koji se nalaze u toj drugoj državi članici, nadležni organi te države članice dužni su da obezbijede sprovođenje svih mjera koje proizilaze iz tih sanacionih instrumenata.

Akcionari, povjerioci, članovi kliringa i, kada je primjenjivo, njihovi klijenti pogođeni tim mjerama mogu osporavati umanjenje glavnice ili iznosa duga, ili konverziju ili restrukturiranje

instrumenta, obaveze ili ugovora samo u skladu sa pravom države članice u kojoj se nalazi sanacioni organ, odnosno pravom Crne Gore.

Prava i garancije navedene u ovom stavu određuju se u skladu sa pravom države članice sanacionog organa, i to:

- 1) pravo akcionara, povjerilaca i trećih lica da podnesu tužbu u skladu sa članom 79 ovog zakona zbog prenosa vlasničkih instrumenata, imovine, prava, obaveza ili dugovanja iz stava 1 ovog člana;
- 2) pravo povjerilaca na tužbu u skladu sa članom 79 ovog zakona zbog smanjenja glavnice ili iznosa koji je dospio na naplatu, ili zbog konverzije ili restrukturiranja instrumenta, obaveze ili ugovora iz st. 4 i 5 ovog člana;
- 3) garancije u vezi sa djelimičnim prenosima, u odnosu na imovinu, prava, obaveze ili dugovanja iz stava 1 ovog člana.

Ovlašćenja u pogledu imovine, ugovora, prava, obaveza i odgovornosti, kao i vlasničkih instrumenata lica koja se nalaze u trećim državama ili su uređeni pravom trećih država

Član 58

Ako se mjera sanacije odnosi na imovinu ili ugovore lica koja se nalaze u trećoj državi, ili na vlasničke instrumente, prava, obaveze ili odgovornosti uređene pravom treće države, Komisija može da zahtijeva da:

- 1) CCP u sanaciji i primalac te imovine, ugovora, vlasničkih instrumenata, prava, obaveza ili odgovornosti preduzmu sve neophodne radnje kako bi ta mjera proizvela pravno dejstvo;
- 2) CCP u sanaciji drži vlasničke instrumente, imovinu ili prava, odnosno izvršava obaveze ili odgovornosti u ime primaoca, sve dok mjera ne proizvede pravno dejstvo;
- 3) razumni troškovi primaoca, nastali u skladu sa obavezama iz tač. 1 i 2 ovog stava, budu nadoknađeni na neki od načina propisanih člana 32 st. 20 i 21 ovog zakona.

Za potrebe stava 1 ovog člana, Komisija će zahtijevati od CCP da obezbijedi unos odredbe u svoje ugovore i druge sporazume sa članovima sistema poravnanja, kao i sa imaocima vlasničkih instrumenata i dužničkih instrumenata koji se nalaze u trećim državama ili su uređeni pravom trećih država, kojom se oni saglašavaju da budu obavezani svakom mjerom organa za sanaciju u pogledu njihove imovine, ugovora, prava, obaveza i odgovornosti, uključujući primjenu čl. 33, 37, 60, 61, i 62 ovog zakona.

Komisija može da zahtijeva od CCP da obezbijedi unošenje takve odredbe i u svoje ugovore i druge sporazume sa imaocima drugih obaveza koji se nalaze u trećim državama ili su uređeni pravom trećih država.

Komisija može zahtijevati da CCP dostavi obrazloženo pravno mišljenje nezavisnog pravnog stručnjaka kojim se potvrđuje pravna izvršivost i efikasnost takvih odredbi.

Ako mjera sanacije iz stava 1 ovog člana ne proizvede pravno dejstvo, ta mjera se smatra ništavnom u odnosu na predmetne vlasničke instrumente, imovinu, prava, obaveze ili odgovornosti.

Isključenje određenih ugovornih odredbi u ranoj intervenciji i sanaciji

Član 59

Mjera za sprečavanje krize ili sanaciona mjera koju Komisija preduzima u skladu sa ovim zakonom, kao i svaki događaj koji je neposredno povezan sa primjenom te mjere, ne smatra se stečajnim postupkom, postupkom prinudnog izvršenja, niti događajem neizvršenja obaveza, u smislu propisa kojima se uređuje konačnost saldiranja u sistemu finansijskih instrumenata, finansijsko obezbjeđenje i prudencijalni zahtjevi za kreditne institucije i investiciona društva, pod uslovom da se suštinske ugovorne obaveze nastavljaju izvršavati, uključujući obaveze plaćanja i isporuke, kao i obaveze davanja i održavanja kolaterala.

Za potrebe stava 1 ovog člana, sanacioni postupci treće države, koji su priznati u skladu sa članom 82 ovog zakona, ili u drugim slučajevima kada tako odluči Komisija kao sanaciono tijelo, smatraju se sanacionom mjerom preduzetom u skladu sa ovim zakonom.

Mjera za sprečavanje krize ili sanaciona mjera iz stava 1 ovog člana ne može se koristiti za:

- 1) ostvarivanje prava na raskid, obustavu, izmjenu, prebijanje ili kompenzaciju, uključujući i u odnosu na ugovore koje je zaključilo bilo koje lice iz grupe kojoj pripada CCP, a koji sadrže klauzule o unakrsnom neizvršenju ili obaveze koje su garantovane ili na drugi način podržane od strane bilo kojeg člana grupe;
- 2) sticanje posjeda, preuzimanje kontrole ili ostvarivanje prava iz obezbjeđenja nad bilo kojom imovinom CCP ili drugog člana grupe, u vezi sa ugovorom koji sadrži klauzule o unakrsnom neizvršenju;
- 3) uticanje na bilo koje ugovorno pravo CCP ili bilo kojeg člana grupe, u odnosu na ugovor koji sadrži klauzule o unakrsnom neizvršenju.

Ovlašćenje za obustavu izvršenja određenih obaveza

Član 60

Komisija može privremeno obustaviti izvršenje bilo koje obaveze plaćanja ili isporuke koju imaju obje ugovorne strane bilo kojeg ugovora koji je zaključila CCP koja se nalazi u postupku sanacije.

Ova ovlašćenja Komisija može vršiti od trenutka objavljivanja obavještenja o obustavi u skladu sa članom 77 ovog zakona, pa do isteka prvog narednog radnog dana koji slijedi nakon tog objavljivanja.

Za potrebe stava 2 ovog člana, krajem radnog dana smatra se ponoć na teritoriji države u kojoj je Komisija donijela odluku o obustavi.

Ako bi obaveza plaćanja ili isporuke dospjela tokom perioda obustave iz stava 1 ovog člana, ta obaveza dopijeva odmah po isteku perioda obustave, bez odlaganja i bez izmjene uslova iz osnovnog ugovora.

Komisija ne može koristiti ovlašćenje iz stava 1 ovog člana kada se radi o obavezama plaćanja ili isporuke koje su dugovane:

- 1) sistemima ili operatorima sistema koji su određeni u skladu sa propisima o konačnosti saldiranja u sistemu finansijskih instrumenata;
- 2) drugim CCP;
- 3) centralnim bankama.

Ovlašćenje za ograničenje izvršenja prava iz obezbjeđenja

Član 61

Komisija može da spriječi povjerioce obezbijeđene sredstvima obezbjeđenja CCP koja se nalazi u postupku sanacije da ostvare svoja prava iz obezbjeđenja nad bilo kojom imovinom te CCP.

Komisija može preduzeti mjeru iz stava 1 ovog člana od trenutka objavljivanja obavještenja o ograničenju u skladu sa članom 77 ovog zakona, pa do isteka prvog narednog radnog dana koji slijedi nakon tog objavljivanja.

Za potrebe stava 2 ovog člana, krajem radnog dana smatra se ponoć na teritoriji države u kojoj Komisija donosi odluku o ograničenju.

Komisija ne može koristiti ovlašćenje iz stava 1 ovog člana u odnosu na bilo koje pravo iz obezbjeđenja koje imaju:

- 1) sistemi ili operatori sistema određeni u skladu sa propisima o konačnosti saldiranja u sistemu finansijskih instrumenata;
- 2) drugi CCP-ovi;

- 3) centralne banke,
a koje se odnosi na imovinu koja je položena ili data kao marža ili kolateral od strane CCP koja se nalazi u postupku sanacije.

Ovlašćenje za privremenu obustavu prava na raskid ugovora

Član 62

Komisija može privremeno da obustavi pravo na raskid ugovora koje ima bilo koja ugovorna strana u odnosu na ugovor zaključen sa CCP koja se nalazi u postupku sanacije.

Ovo ovlašćenje Komisija može vršiti od trenutka objavljivanja obavještenja o obustavi prava na raskid, u skladu sa članom 77 ovog zakona, i to do kraja prvog narednog radnog dana nakon objavljivanja tog obavještenja, pod uslovom da se obaveze plaćanja, obaveze isporuke i obaveze davanja ili održavanja kolaterala nastavljaju uredno izvršavati.

Za potrebe stava 2 ovog člana, krajem radnog dana smatra se ponoć na teritoriji države u kojoj Komisija preduzima mjeru iz ovog člana.

Komisija ne može da koristi ovlašćenje iz stava 1 ovog člana u odnosu na sisteme ili operatore sistema određene u skladu sa propisima o konačnosti saldiranja u sistemu finansijskih instrumenata, druge CCP-ove kao ni centralne banke.

Ugovorna strana može ostvariti svoje pravo na raskid ugovora prije isteka perioda obustave iz stava 2 ovog člana, ako od Komisije primi obavještenje da prava i obaveze obuhvaćeni tim ugovorom neće biti:

- 1) prenijeti na drugo lice; ili
- 2) podvrgnuti umanjenju vrijednosti, konverziji, ili primjeni sanacionog instrumenta u cilju raspodjele gubitaka ili pozicija.

Ako Komisija ne dostavi obavještenje iz stava 5 ovog člana, pravo na raskid ugovora može se ostvariti po isteku perioda obustave, u skladu sa članom 59 ovog zakona, i to:

- 1) ako su prava i obaveze obuhvaćeni ugovorom prenijeti na drugo lice, ugovorna strana može ostvariti pravo na raskid ugovora samo ako to drugo lice prouzrokuje nastupanje događaja izvršenja ili doprinese njegovom nastavku, u skladu sa uslovima propisanim ugovorom;
- 2) ako su prava i obaveze obuhvaćeni ugovorom ostali kod CCP, ugovorna strana može ostvariti pravo na raskid ugovora samo ako događaj izvršenja nastupi ili se nastavi po isteku perioda obustave iz stava 2 ovog člana, u skladu sa uslovima propisanim ugovorom između CCP i te ugovorne strane.

Ovlašćenje Komisije da preuzme kontrolu nad CCP

Član 63

Komisija može da preuzme kontrolu nad CCP koja se nalazi u postupku sanacije, i to radi:

- 1) upravljanja aktivnostima i uslugama CCP, uz korišćenje svih ovlašćenja koja imaju njegovi akcionari i odbor direktora;
- 2) sprovođenja konsultacija sa odborom za rizike u skladu sa propisima i internim aktima CCP;
- 3) upravljanja, raspolaganja i otuđenja imovine i druge imovinske mase CCP koja se nalazi u postupku sanacije.

Kontrola iz stava 1 ovog člana može se vršiti direktno od strane Komisije, ili posredno, putem posebnog upravnika kojeg imenuje Komisija u skladu sa članom 55 stav 1 ovog zakona.

Kada Komisija preuzme kontrolu nad CCP-om u skladu sa ovim članom, Komisija ne smatra se prikrivenim direktorom ni direktorom po činjenju u smislu propisa kojima se uređuje privredno pravo.

Izvršenje ovlašćenja od strane sanacionih organa

Član 64

Komisija sprovodi sanacione mjere i aktivnosti kroz izvršne naredbe, u skladu sa nadležnostima i procedurama propisanim zakonom kojim se uređuje upravni postupak.

Načelo prema kojem „nijedan povjerilac ne smije biti doveden u nepovoljniji položaj“

Član 65

Kada Komisija primijeni jedan ili više sanacionih instrumenata u odnosu na CCP, dužna je da obezbijedi da akcionari, članovi sistema poravnanja i drugi povjerioci ne trpe veće gubitke od onih koje bi trpjeli da Komisija nije preduzela sanacione mjere u trenutku kada je ocijenila da su ispunjeni uslovi za pokretanje sanacije u skladu sa članom 27 stav 1 ovog zakona, već da je CCP bio upućen u stečajni postupak u skladu sa zakonom kojim se uređuje stečaja, uz punu primjenu svih ugovornih obaveza i drugih raspoloživih mehanizama sadržanih u njegovim operativnim pravilima.

Vrednovanje u svrhu primjene načela „nijedan povjerilac ne smije biti doveden u nepovoljniji položaj“

Član 66

Radi utvrđivanja ispunjenosti načela iz člana 65 ovog zakona, Komisija obezbjeđuje da se vrednovanje sprovede od strane nezavisnog lica, u najkraćem mogućem roku nakon što je sprovedena jedna ili više sanacionih mjera.

Vrednovanje iz stava 1 ovog člana obuhvata:

- 1) utvrđivanje postupanja koje bi akcionari, članovi sistema poravnanja i drugi povjerioci imali da Komisija nije preduzela sanacionu mjeru, već da je u trenutku utvrđivanja uslova iz stava 1 član 27 ovog zakona CCP bila upućena u redovni stečajni postupak, uz punu primjenu važećih ugovornih obaveza i ostalih aranžmana u njenim operativnim pravilima;
- 2) utvrđivanje stvarnog postupanja prema akcionarima, članovima sistema poravnanja i drugim povjeriocima tokom sprovođenja sanacije CCP;
- 3) utvrđivanje postojanja i visine razlike između postupanja iz tačke 1 ovog stava i postupanja iz tačke 2 ovog stava.

Radi utvrđivanja tretmana iz stava 2 tačka 1 ovog člana, vrednovanje iz stava 1 ovog člana:

- 1) ne uzima u obzir bilo kakvu vanrednu finansijsku podršku iz javnih sredstava koja bi bila pružena CCP u sanaciji, niti hitnu likvidnosnu pomoć ili posebne aranžmane centralne banke koji se zasnivaju na nestandardnom kolateralu, roku ili kamatnim uslovima;
- 2) zasniva se na gubicima koje bi članovi sistema poravnanja i drugi povjerioci realno trpjeli da je CCP bio upućen u redovni stečajni postupak, uz punu primjenu važećih ugovornih obaveza i aranžmana iz operativnih pravila CCP;
- 3) uzima u obzir komercijalno opravdanu procjenu direktnih troškova zamjene pozicija, uključujući dodatne zahtjeve za maržu, koje bi članovi sistema poravnanja imali pri ponovnom otvaranju svojih uporedivih neto pozicija na tržištu u odgovarajućem roku, uzimajući u obzir stvarne tržišne uslove, uključujući dubinu tržišta i njegovu sposobnost da realizuje odgovarajući obim transakcija u tom periodu;
- 4) zasniva se na metodologiji određivanja cijena koju primjenjuje sam CCP, osim ako ta metodologija ne odražava stvarne uslove na tržištu.

Period iz stava 2 tačka 3 ovog člana određuje se u skladu sa implikacijama važećeg stečajnog prava i karakteristikama relevantnih neto pozicija.

Vrednovanje iz stava 1 ovog člana posebno je i različito od vrednovanja koje se sprovodi u skladu sa članom 29 stav 3 ovog zakona.

Zaštita akcionara, članova sistema poravnanja i drugih povjerilaca

Član 67

Ako se, na osnovu procjene vrijednosti sprovedene u skladu sa članom 66 ovog zakona, utvrdi da je bilo koji akcionar, član sistema poravnanja ili drugi povjerilac pretrpio veće gubitke nego što bi pretrpio da Komisija nije preduzela mjere sanacije u odnosu na CCP i da je CCP bila upućena u stečajni postupak u skladu sa pravilima redovnog stečajnog postupka, nakon pune primjene svih ugovornih obaveza i drugih aranžmana utvrđenih njenim operativnim pravilima, taj akcionar, član sistema poravnanja ili drugi povjerilac ima pravo na isplatu razlike.

Zaštita klijenata i indirektnih klijenata

Član 68

Ugovorni aranžmani kojima se članovima sistema poravnanja omogućava da prenesu na svoje klijente negativne posljedice primjene sanacionih instrumenata, obavezno moraju uključivati, na ekvivalentan i proporcionalan način, i pravo klijenata na bilo kakvu naknadu ili obeštećenje koje članovi sistema poravnanja dobiju u skladu sa članom 32 ovog zakona, ili bilo koji novčani ekvivalent takve naknade ili obeštećenja, kao i na bilo kakve prihode koje ostvare na osnovu zahtjeva podnesenog u skladu sa članom 67 ovog zakona, u mjeri u kojoj se ti prihodi odnose na pozicije klijenata.

Odredbe iz stava 1 ovog člana se primjenjuje i na ugovorne aranžmane između klijenata i indirektnih klijenata koji pružaju usluge indirektnog poravnanja svojim klijentima.

Naplata izvršenih isplata

Član 69

Komisija dužna je da u najvećoj mogućoj mjeri naplati sve razumno nastale troškove u vezi sa isplatama izvršenim u skladu sa članom 67 ovog zakona, i to na jedan od sljedećih načina:

- 1) iz sredstava CCP koja je u postupku sanacije, pri čemu Komisija ostvaruje status povjerioca sa prvenstvenim pravom naplate;
- 2) iz bilo kakvog iznosa koji je plaćen kupcu, ako je primijenjen sanacioni instrument prodaje poslovanja;
- 3) iz prihoda ostvarenih kao rezultat prestanka rada prelaznog CCP bridge CCP, pri čemu Komisija ostvaruje status povjerioca sa prvenstvenim pravom naplate.

Zaštita ugovornih strana u slučaju djelimičnih prenosa

Član 70

Zaštitne mjere propisane čl. 71, 72 i 73 ovog zakona primjenjuju se u sljedećim slučajevima:

- 1) kada Komisija prenese neke, ali ne i sve imovine, prava, obaveze ili dugove CCP koja je u postupku sanacije na drugo pravno lice, ili prilikom primjene sanacionog instrumenta prenos sa prelaznog CCP na kupca;
- 2) kada Komisija primijeni ovlašćenja iz člana 54 stav 1 tačka 7 ovog zakona.

Zaštita finansijskog kolaterala, prava na kompenzaciju i neting aranžmanima

Član 71

Komisija dužna je da obezbijedi da primjena sanacionog instrumenta, osim instrumenta raspodjele pozicija iz člana 34 ovog zakona, ne rezultira prenosom samo nekih, a ne svih prava i obaveza iz ugovora o prenosu prava na finansijski kolateral, ugovora o kompenzaciji ili neting aranžmana između CCP koja je u postupku sanacije i drugih ugovornih strana tih aranžmana, niti da dovede do izmjene ili prestanka prava i obaveza iz tih aranžmana korišćenjem pomoćnih ovlašćenja.

Aranžmani iz stava 1 ovog člana uključuju i svaki aranžman na osnovu kojeg ugovorne strane imaju pravo na kompenzaciju ili netiranje tih prava i obaveza.

Zaštita u vezi sa sigurnosnim aranžmanima

Član 72

Komisija dužna je da obezbijedi da primjena sanacionog instrumenta ne dovede do bilo kojeg od sljedećih posljedica u vezi sa sigurnosnim aranžmanima između CCP koja je u postupku sanacije i drugih ugovornih strana tih aranžmana:

- 1) prenos imovine na koju se odnosi obaveza koja je osigurana tom imovinom, osim ako se istovremeno prenose i ta obaveza i pravo na sigurnost;
- 2) prenos osigurane obaveze, osim ako se istovremeno prenosi i pravo na sigurnost koje se odnosi na tu obavezu;
- 3) prenos prava na sigurnost, osim ako se istovremeno prenosi i osigurana obaveza na koju se to pravo odnosi;
- 4) izmjena ili prestanak sigurnosnog aranžmana korišćenjem pomoćnih ovlašćenja, ako bi takva izmjena ili prestanak doveli do prestanka osiguranja te obaveze.

Zaštita aranžmana strukturiranog finansiranja i pokrivenih obveznica

Član 73

Komisija dužna je da obezbijedi da primjena sanacionog instrumenta ne rezultira nijednim od sljedećih posljedica u vezi sa aranžmanima strukturiranog finansiranja, uključujući i pokrivenne obveznice:

- 1) prenosom samo dijela imovine, prava i obaveza koje čine ili su sastavni dio aranžmana strukturiranog finansiranja u kojem je CCP u postupku sanacije učesnik;
- 2) prestankom ili izmjenom imovine, prava i obaveza koje čine ili su sastavni dio aranžmana strukturiranog finansiranja u kojem je CCP učesnik, putem korišćenja pomoćnih ovlašćenja.

Za potrebe stava 1 ovog člana, aranžmani strukturiranog finansiranja podrazumijevaju sekuritizacije i instrumente koji se koriste u svrhu zaštite od rizika, a koji čine sastavni dio imovine za pokriće i koji su osigurani na način sličan pokrivenim obveznicama, a koji podrazumijevaju davanje i držanje sigurnosti od strane učesnika aranžmana ili povjerilaca, zastupnika ili da dobija i drži garancije.

Djelimični prenosi: zaštita sistema trgovanja, sistema poravnanja i namire

Član 74

Komisija dužna je da obezbijedi da primjena sanacionog instrumenta ne utiče na rad sistema i pravila sistema koji su obuhvaćeni zakonom kojim se uređuje tržište kapitala u dijelu koji se odnosi na konačnost saldiranja u sistemu finansijskih instrumenata, u sljedećim slučajevima:

- 1) kada Komisija prenese samo dio imovine, prava, obaveza ili dugovanja CCP koja je u postupku sanacije na drugo pravno lice;
- 2) kada Komisija otkaže ili izmijeni uslove ugovora na kojem je CCP strana ili zamijeni kupca ili prelazni CCP kao ugovornu stranu.

Za potrebe stava 1 ovog člana, Komisija je dužna da obezbijedi da primjena sanacionih instrumenata ne rezultira nijednim od sljedećih ishoda:

- 1) opozivanjem naloga za prenos u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala;
- 2) uticajem na pravnu izvršivost naloga za prenos i netiranja;
- 3) uticajem na korišćenje sredstava, vrijednosnih papira ili kreditnih linija;
- 4) uticajem na zaštitu kolaterala.

Zahtjevi u vezi sa obavještanjem

Član 75

CCP je dužna da obavijesti Komisiju ako smatra da je u stanju neuspjeha ili da će vjerovatno doći do neuspjeha, kako je navedeno u članu 27 stav 2 ovog zakona.

Komisija je dužna da se informiše o svim obavještenjima primljenim u skladu sa stavom 1 ovog člana, kao i o svim mjerama za oporavak ili drugim mjerama iz ovog zakona koje Komisija zahtijeva od CCP.

Komisija je dužna da se informiše i o svim obavještenjima o bilo kojoj vanrednoj situaciji u vezi sa CCP-om.

U slučaju da Komisija utvrdi da su ispunjeni uslovi navedeni u članu 27 stav 1 tač. a i b ili u članu 27 stav 3 ovog zakona u vezi sa CCP-om, dužna je da bez odlaganja obavijestiti sljedeće institucije:

- 1) nadležno ili sanaciono tijelo za taj CCP;
- 2) nadležno tijelo za matično društvo CCP;
- 3) centralnu banku;
- 4) nadležno ministarstvo;
- 5) Evropski sistem za nadzor finansne stabilnosti (ESRB) i nacionalno ovlašćeno makroprudencijalno tijelo;
- 6) nadzorni kolegijum i sanacioni kolegijum za taj CCP.

Odluka Komisije

Član 76

Nakon postupanja dostavljanja obavještenja u skladu članom 75 ovog zakona, Komisija donosi odluku o potrebi preduzimanja sanacionih mjera.

Odluka o tome da li će se preduzeti sanacione mjere u odnosu na CCP mora da sadrži sljedeće informacije:

- 1) ocjenu Komisije da li CCP ispunjava uslove za sanaciju;
- 2) opis mjera koje Komisija namjerava da preduzme, uključujući odluku o pokretanju postupka likvidacije, imenovanju upravnika ili bilo koje druge mjere u skladu sa važećim postupcima redovne likvidacije.

Procesne obaveze Komisije

Član 77

Komisija dužna je da obavijesti sanacioni kolegijum o sanacionim mjerama koje namjerava da preduzme i da navede informaciju o tome da li te sanacione mjere odstupaju od plana sanacije.

Nakon što sanacione mjere budu preduzete, Komisija je obavezna da što je prije moguće obavijesti sve sljedeće subjekte:

- 1) CCP koja je u postupku sanacije;
- 2) sanacioni kolegijum;
- 3) nacionalno ovlašćeno makroprudencijalno tijelo i Evropski sistem za nadzor finansne stabilnosti (ESRB);
- 4) Evropsku komisiju, Evropsku centralnu banku (ECB) i Evropski organ za osiguranje i profesionalne penzije (EIOPA);
- 5) operatere sistema obuhvaćenih zakonom kojim se uređuje tržište kapitala u kojima CCP učestvuje.

Obavještenje iz stava 1 ovog člana mora da sadrži kopiju svakog naloga ili akta kojim se preduzimaju relevantne mjere, kao i da označi datum od kada su te sanacione mjere stupile na snagu.

Obavještenje upućeno sanacionom kolegijumu mora da sadrži i razloge za bilo koje odstupanje od plana sanacije.

Kopija naloga ili akta kojim se preduzimaju sanacione mjere, ili obavještenje koje sažima efekte tih mjera i, gdje je primjenjivo, uslove i trajanje suspenzije ili ograničenja kako je propisano čl. 60, 61 i 62 ovog zakona, mora biti objavljena na sljedećim mjestima:

- 1) na internet stranici Komisije;
- 2) na internet stranici nadležnog organa, ako sanacioni i nadležni organ nije Komisija, kao i na stranici ESMA-e;
- 3) na internet stranici CCP koji je u postupku sanacije;
- 4) ako su vlasnički instrumenti ili dužnički instrumenti CCP uvršteni na regulisano tržište, na način predviđen za objavljivanje regulisanih informacija u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala.

U slučaju da vlasnički instrumenti ili dužnički instrumenti nisu uvršteni na regulisano tržište, Komisija dužna je da obezbijedi da se dokumenti koji dokazuju izdavanje naloga iz stava 5 ovog člana dostave poznatim vlasnicima vlasničkih instrumenata i povjeriocima CCP, u skladu sa evidencijama ili bazama podataka CCP koje su dostupne Komisiji.

Povjerljivost Član 78

Obaveza čuvanja profesionalne tajne obavezuje sljedeća lica i subjekte:

- 1) Komisiju;
- 2) nadležna tijela, ESMA i EBA;
- 3) nadležna ministarstva;
- 4) specijalne upravnike ili privremene upravnike imenovane u skladu sa ovim zakonom;
- 5) potencijalne kupce koje kontaktira ili kojima se obraća Komisija, bez obzira na to da li je taj kontakt ili obraćanje bilo u pripremi primjene instrumenata za prodaju poslovanja i bez obzira na to da li je do kupovine došlo;
- 6) revizore, računovođe, pravne i druge stručne savjetnike, procjenjivače i druge eksperte angažovane direktno ili indirektno od strane Komisije, nadležnih ministarstava ili potencijalnih kupaca iz tačke 5 ovog stava;
- 7) centralne banke i druge institucije uključene u proces sanacije;
- 8) prelaznu CCP;
- 9) više rukovodstvo i članove upravnih odbora CCP, kao i zaposlene u organima ili entitetima navedenim u tač. 1 do 11 ovog stava, prije, tokom i nakon njihovog imenovanja;
- 10) sve ostale članove sanacionog kolegijuma koji nisu obuhvaćeni tač. 1, 2, 3 i 7 ovog stava;
- 11) sva druga lica koja direktno ili indirektno, stalno ili povremeno pružaju usluge licima iz tač. 1 do 10 ovog stava.

Radi obezbjeđenja poštovanja obaveze povjerljivosti iz st. 1 i 3 ovog člana, lica navedena u tač. 1, 2, 3, 7,8 i 9 stav 1 ovog člana obavezna su da uspostave interne propise, uključujući pravila za obezbjeđenje tajnosti informacija među licima direktno uključenim u proces sanacije.

Licima koja su navedena u stavu 1 ovog člana zabranjeno je da otkrivaju povjerljive informacije dobijene tokom profesionalnih aktivnosti ili od Komisije u vezi sa svojim funkcijama prema ovom zakonu, bilo kojem licu ili organu, osim u slučaju da to čine u okviru svojih ovlašćenja prema ovom zakonu, ili u obliku sažetaka ili agregatnih podataka koji ne omogućavaju identifikaciju pojedinačnih CCP, ili uz izričitu i prethodnu saglasnost organa ili CCP koji je dostavio informacije.

Prije objavljivanja bilo koje vrste informacija, lica iz stava 1 ovog člana dužna su da procijene posljedice koje bi otkrivanje moglo da ima na javni interes u pogledu finansijske, monetarne ili ekonomske politike, na komercijalne interese fizičkih i pravnih lica, na svrhu inspekcija, istraga i revizija.

Postupak provjere posljedica objavljivanja informacija treba da uključuje i posebnu procjenu uticaja otkrivanja sadržaja i detalja planova za oporavak i sanaciju iz čl. 14 i 17 ovog zakona, kao i rezultata procjena iz čl. 15 i 20 ovog zakona.

Svako lice ili entitet iz stava 1 ovog zakona podliježu građanskopravnoj odgovornosti u slučaju povrede odredaba ovog člana.

Izuzetno od stava 3 ovog člana, lica iz stava 1 ovog člana mogu razmjenjivati povjerljive informacije sa sljedećim subjektima, pod uslovom da je primalac obavezan na povjerljivost u svrhu te razmjene:

- 1) bilo koje drugo lice, ako je to neophodno za planiranje ili sprovođenje sanacionih mjera;
- 2) parlamentarne istražne komisije u svojoj državi članici, revizorske sudove u svojoj državi članici i druge institucije nadležne za sprovođenje istraga u svojoj državi članici;
- 3) nacionalne organe koji su nadležni za nadzor platnih sistema, organe nadležne za redovne postupke likvidacije, organe odgovorne za nadzor drugih finansijskih subjekata, organe nadležne za nadzor finansijskih tržišta i osiguravajućih društava, kao i inspektore koji postupaju u njihovo ime, organe odgovorne za očuvanje stabilnosti finansijskog sistema u državama članicama korišćenjem makroprudencijalnih pravila, organe zadužene za zaštitu stabilnosti finansijskog sistema i lica zaduženih za obavljanje zakonskih revizija.

Odredbe ovog člana ne sprječavaju:

- 1) zaposlene i stručnjake u organima ili entitetima navedenim u tač. 1 do 7 i u stavu 1 tačka 9 ovog člana da međusobno razmjenjuju informacije unutar svakog organa ili entiteta;
- 2) Komisiju, uključujući njene zaposlene i stručnjake, da međusobno razmjenjuju informacije, kao i sa drugim sanacionim organima, drugim nadležnim organima EU, nadležnim ministarstvima, centralnim bankama, organima nadležnim za redovne postupke likvidacije, organima odgovornim za održavanje stabilnosti finansijskog sistema u državama članicama korišćenjem makroprudencijalnih pravila, licima zaduženim za zakonske revizije, EBA, ESMA, ili, uz poštovanje člana 85 ovog zakona, organima trećih država koje obavljaju ekvivalentne funkcije sanacionih organa, ili, uz stroge zahtjeve za povjerljivost, potencijalnim kupcima u svrhu planiranja ili sprovođenja sanacionih mjera.

Ovim članom ne dovodi se u pitanje nacionalno pravo u vezi s objavom informacija za potrebe sudskih postupaka u kaznenim ili građanskim predmetima.

Pravo na pobijanje rješenja o mjerama sanacije nad CCP

Član 79

Protiv odluka o otpisu i konverziji vlasničkih instrumenata, dužničkih instrumenata ili drugih neosiguranih obaveza, odluka o pokretanju sanacije CCP na osnovu člana 27 ovog zakona, kao i svih drugih odluka koje Komisija donosi u cilju sprovođenja mjera sanacije, nije dopuštena žalba, ali je dopušteno podnijeti tužbu nadležnom upravnom sudu u roku od dvadeset dana od dana dostave ili objave navedene odluke.

U slučaju da vlasnički ili dužnički instrumenti CCP u sanaciji nisu uvršteni za trgovanje na regulisanom tržištu, Komisija će naložiti CCPu sanaciji da odluke iz stava 1 ovog člana dostavi poznatim vlasnicima vlasničkih instrumenata i povjeriocima.

Rok za podnošenje tužbe počinje teći istekom osmog dana od dana javne objave odluke u skladu s odredbama člana 77 stav 5 ovog zakona, ako je dostava izvršena javnom objavom.

Podnošenje tužbe iz stava 1 ovog člana ne odlaže izvršenje odluka o pokretanju sanacije niti drugih odluka koje Komisija donosi u cilju sprovođenja sanacionih mjera.

Sud ne može odlučiti da tužba ima odlagajući efekat niti može da izda privremenu mjeru.

Ako odluka o pokretanju sanacije predviđa odlaganje ili ograničenje u skladu sa čl. 60, 61 ili 62 ovog zakona, ti uslovi i period odlaganja ili ograničenja objavljuju se u skladu s članom 77 ovog zakona.

Protiv odluka i rješenja Komisije donesenih u postupcima sanacije CCP, a koje nisu obuhvaćene stavom 1 ovog člana, nije dopuštena žalba, ali je dopušteno podnijeti tužbu nadležnom upravnom sudu u skladu sa rokovima i postupcima propisanim zakonom.

Sud će u odlučivanju o tužbama koristiti detaljnu i sveobuhvatnu procjenu finansijskog stanja CCP koja je sprovedena do pokretanja postupka sanacije.

Podnošenje tužbe podleže sljedećim uvjetima:

- 1) podnošenje tužbe nema za posljedicu automatsku suspenziju izvršenja osporavane odluke;
- 2) odluka Komisije je odmah izvršna i postoji opovrgljiva pretpostavka da bi suspenzija njenog izvršenja bila protivna javnom interesu;
- 3) postupak donošenja odluke o tužbi je ubrzan i efikasan.

Ako nadležni sud djelimično ili u cjelosti poništi odluku o pokretanju postupka sanacije ili drugi akt donesen na osnovu te odluke, posljedice takve odluke ostaće na snazi do donošenja nove odluke koja će zamijeniti odluku koja je poništena, a Komisija, po prijemu odluke suda, može odrediti mjere za umanjeње štete koja bi nastala daljom primjenom akta koji je poništen, ako je to potrebno radi zaštite interesa trećih lica koja su u dobroj vjeri stekla vlasničke instrumente, imovinu, prava, obaveze ili odgovornosti CCP u sanaciji.

U slučaju poništenja odluke Komisije, podnosilac tužbe ima pravo na poništenje te odluke kao jedan od pravnih lijekova. Pored toga, ukoliko su ispunjeni zakonski uslovi, podnosilac tužbe može tražiti i naknadu štete pretrpljene usled donošenja te odluke.

Ograničenja drugih postupaka u odnosu na CCP

Član 80

Redovni postupak u slučaju stečaja CCP ne može se pokrenuti osim na inicijativu Komisije kao sanacionog organa ili uz njenu izričitu suglasnost.

Komisija i nadležna tijela dužni su bez odlaganja budu obaviješteni o svakom zahtjevu za pokretanje redovnog postupka u slučaju stečaja CCP, bez obzira na to je li CCP u postupku sanacije ili je odluka o sanaciji objavljena u skladu sa članom 77 stav 5 ovog zakona.

Organi nadležni za vođenje redovnog postupka u slučaju stečaja smiju pokrenuti navedeni postupak tek nakon što Komisija kao sanacioni organ obavijesti te organe o svojoj odluci da neće preduzeti sanacione mjere ili ako navedeno obavještenje nije zaprimljeno u roku od sedam dana od dana dostave obavještenja iz stava 2 ovog člana.

Ako je to potrebno radi efikasnog sprovođenja sanacionih instrumenata i ovlašćenja, Komisija može da zatraži od suda da odredi obustavu bilo kojeg sudskog postupka ili postupka u kojem je CCP u sanaciji stranka ili može postati stranka, i to na odgovarajući vremenski period u skladu sa ciljevima sanacije.

Sporazumi o saradnji s trećim zemljama

Član 81

Komisija može da zaključi neobavezujuće bilateralne ili multilateralne sporazume o saradnji sa odgovarajućim sanacionim organima iz trećih zemalja, radi razmjene informacija i koordinacije u vezi sa planiranjem i sprovođenjem mjera sanacije u odnosu na CCP i druge relevantne subjekte, u slučajevima kada:

- 1) CCP iz treće zemlje pruža usluge ili ima zavisna društva, filijale ili značajne poslovne jedinice u Crnoj Gori ili drugim državama članicama;
- 2) CCP sa sjedištem u Crnoj Gori ima zavisna društva, filijale ili značajne poslovne jedinice u jednoj ili više trećih zemalja.

Sporazumima iz stava 1 ovog člana obeznjeđuje se uspostavljanje postupaka i aranžmana za efikasnu saradnju, uključujući razmjenu potrebnih informacija, radi izvršenja ovlašćenja i zadataka Komisije u skladu sa ovim zakonom naročito u vezi sa planiranjem oporavka i sanacije.

Sporazumi ne mogu da sadrže odredbe koje se odnose na pojedinačne CCP ili druge institucije trećih zemalja.

Sporazumi mogu biti zaključeni privremeno, do stupanja na snagu međunarodnih sporazuma koje Evropska komisija zaključi s jednom ili više trećih zemalja, a koji uređuju saradnju u oblasti sanacije CCP.

Priznavanje i sprovođenje sanacionih postupaka trećih zemalja

Član 82

Odredbe ovog člana primjenjuju se na sanacione postupke koje pokreću i sprovode sanacioni organi iz trećih zemalja u odnosu na CCP iz tih zemalja, osim u slučaju da je između Crne Gore i te treće zemlje na snazi međunarodni sporazum o saradnji u skladu sa članom 81 ovog zakona.

Komisija i relevantni nacionalni organi priznaju sanacioni postupak treće zemlje koji se odnosi na CCP iz te zemlje u sljedećim slučajevima:

a) CCP iz treće zemlje ima usluge, zavisna društva ili filijale u Crnoj Gori ili drugim državama članicama;

b) CCP iz treće zemlje ima imovinu, prava ili obaveze u Crnoj Gori ili u državama članicama ili na njih se primjenjuje pravo tih država.

Komisija i relevantni nacionalni organi obezbeđuju sprovođenje priznatih sanacionih postupaka treće zemlje u skladu sa domaćim pravom, i ovlašćena su za:

- 1) sprovođenje sanacionih ovlašćenja u odnosu na imovinu, prava i obaveze CCP iz treće zemlje koja se nalaze ili se na njih primjenjuje pravo u Crnoj Gori;
- 2) zahtijevanje prenosa vlasničkih instrumenata u zavisnim društvima CCP iz treće zemlje;
- 3) sprovođenje drugih sanacionih ovlašćenja potrebnih za izvršenje sanacionog postupka treće zemlje;
- 4) ograničavanje prava otkaza, izvršenja ili drugih ugovornih prava povezanih s mjerama sanacije koje je donio sanacioni organ treće zemlje, pod uslovom da se i dalje izvršavaju ključne obaveze ugovora.

Priznavanje i sprovođenje sanacionih postupaka trećih zemalja ne utiče na mogućnost pokretanja stečajnih postupaka u skladu sa domaćim propisima o stečaju.

Pravo na odbijanje priznavanja ili sprovođenja sanacionog postupka treće zemlje

Član 83

Komisija, u saradnji sa drugim relevantnim organima i u skladu s evropskim sanacionim kolegijumom, ako postoji, može odbiti priznanje ili sprovođenje sanacionog postupka treće zemlje ako procijeni da:

- 1) bi taj postupak imao značajan negativan uticaj na finansijsku stabilnost Crne Gore ili drugih država članica;
- 2) je potrebna nezavisna sanaciona mjera u Crnoj Gori radi ostvarivanja sanacionih ciljeva;
- 3) tretman povjerilaca, članova sistema poravnanja i deponenata u Crnoj Gori nije jednak tretmanu povjerilaca iz treće zemlje u okviru sanacionog postupka te zemlje;
- 4) bi priznavanje ili sprovođenje sanacionog postupka izazvalo značajne fiskalne posljedice za Crnu Goru;
- 5) bi efekti priznavanja ili sprovođenja bili u suprotnosti sa domaćim zakonodavstvom.

Saradnja sa nadležnim organima trećih zemalja

Član 84

Odredbe ovog člana primjenjuju se do stupanja na snagu međunarodnog sporazuma između Komisije i nadležnih organa trećih zemalja u skladu sa članom 81 stav 1 ovog zakona, kao i nakon stupanja na snagu tog sporazuma, u mjeri u kojoj predmet uređenja iz st. 2, 3 i 4 ovog člana nije obuhvaćen tim sporazumom.

Odredbe ovog člana ne utiču na druge bilateralne ili multilateralne sporazume koje Komisija zaključuje u svojstvu sanacionog ili nadležnog organa za CCP u skladu s drugim propisima.

U sporazume o saradnji između Komisije i nadležnih organa trećih zemalja mogu se uključiti odredbe o:

- 1) razmjeni informacija potrebnih za pripremu, izradu i ažuriranje planova sanacije CCP;

- 2) savjetovanju i koordinaciji u razvoju i primjeni planova sanacije, uključujući principe i mehanizme sprovođenja sanacionih ovlaštenja u skladu sa ovim zakonom i propisima relevantnih trećih zemalja;
- 3) razmjeni informacija potrebnih za primjenu instrumenata sanacije i izvršavanje sanacionih ovlaštenja;
- 4) ranom upozoravanju i konsultacijama prije preduzimanja značajnih mjera koje bi mogle uticati na CCP ili grupu na koju se sporazum odnosi;
- 5) koordinaciji javne komunikacije u slučaju zajedničkih mjera sanacije;
- 6) uspostavi i radu mehanizama ili grupa za upravljanje krizama radi razmjene informacija i koordinacije saradnje.

Komisija je obavezna da ESMA dostavi obavještenje o svakom sporazumu o saradnji zaključenom u skladu sa ovim članom.

Razmjena povjerljivih informacija sa trećim zemljama

Član 85

Komisija razmjenjuje povjerljive informacije, uključujući planove oporavka i sanacije CCP, sa relevantnim nadležnim organima trećih zemalja samo ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- 1) nadležni organ treće zemlje podliježe zahtjevima i standardima profesionalne tajne najmanje jednakim onima propisanim ovim zakonom;
- 2) informacije se razmjenjuju isključivo radi izvršavanja sanacionih ovlaštenja i dužnosti relevantnog tijela treće zemlje, a ne u druge svrhe.

Informacije iz stava 1 ovog člana smatraju se povjerljivim u skladu s važećim propisima EU o povjerljivosti i zaštiti podataka.

Povjerljive informacije koje Komisija primi od druge države članice mogu se učiniti dostupnim relevantnim organima trećih zemalja samo ako:

- 1) nadležni organ države članice koje je pružio informacije da saglasnost za njihovo dijeljenje sa tom trećom zemljom;
- 2) informacije se koriste samo za svrhe odobrene od strane organa koje je informacije pružilo.

Naknada za administrativne rashode Komisije

Član 86

Komisija je kao sanacijski organ ovlaštena od CCP i članova sistema poravnanja kojim upravlja CCP da naplaćuje godišnju naknadu za podmirivanje administrativnih rashoda povezanih s funkcijom sanacijskog organa u skladu sa odredbama ovog zakona.

Komisija pravilima detaljnije uređuje visinu, način izračuna i način plaćanja naknade iz stava 1 ovoga člana.

IV. NADZORNE MJERE I OBJAVA

Teže administrativne mjere

Član 87

U slučajevima teških ili ponovljenih kršenja obaveza iz ovog zakona, Komisija može izreći sljedeće administrativne mjere:

- 1) javnu izjavu sa identifikacijom odgovornog lica, CCP ili drugog pravnog lica i opisom kršenja;
- 2) naredbu kojom se nalaže prestanak nezakonitog postupanja i zabrana ponavljanja;
- 3) privremenu zabranu obavljanja funkcija u CCP za člana višeg rukovodstva ili drugo lice koje se smatra odgovornim;
- 4) administrativnu novčanu kaznu do 10 % ukupnog godišnjeg prihoda CCP u prethodnoj poslovnoj godini, odnosno konsolidovanog prihoda matične grupe;
- 5) administrativnu novčanu kaznu do 5.000.000 eura za fizička lica;

- 6) administrativnu novčanu kaznu do dvostrukog iznosa koristi ostvarene kršenjem, ako se ta korist može utvrditi.

Administrativne mjere iz ovog člana mogu se izreći samostalno ili zajedno sa prekršajnim kaznama iz prethodnih članova ovog zakona.

Javno objavljivanje podataka o prekršajima CCP i odgovornih lica

Član 88

Komisija na svojoj internet stranici, bez odlaganja, objavljuje podatke o pravosnažnim kaznama izrečenim CCP i odgovornim licima u prekršajnom postupku zbog kršenja odredbi ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, odluke o prekršajnim kaznama objaviće se na način kojim se ne otkrivaju identitet CCP ili odgovornih lica, ako:

- 1) je kazna izrečena odgovornom licu, a objavljivanje ličnih podataka nije srazmjerno prekršaju;
- 2) bi objavljivanje ugrozilo finansijsku stabilnost ili su u toku istražne radnje;
- 3) bi objavljivanje prouzrokovalo nesrazmjernu štetu CCP ili odgovornim licima.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, ako se očekuje da će se uslovi za puno objavljivanje steći u razumnom roku, Komisija može odložiti objavljivanje odluke.

Podaci iz st. 1 i 3 ovog člana ostaju objavljeni na internet stranici Komisije do isteka pet godina od dana objavljivanja.

Lični podaci fizičkih lica uklanjaju se ranije ako to zahtijevaju propisi o zaštiti podataka. Podaci koji se u skladu sa ovim zakonom smatraju povjerljivim ne objavljuju se na način utvrđen st. 1 i 2 ovog člana.

Održavanje centralne baze podataka koju vodi ESMA

Član 89

Komisija dostavlja ESMA-i podatke o svim administrativnim sankcijama i drugim administrativnim mjerama koje je izrekla u skladu sa ovim zakonom, uključujući i podatke o statusu eventualno podnesenih tužbi protiv tih odluka i njihovom ishodu.

Obaveza dostavljanja podataka primjenjuje se u skladu sa pravilima o čuvanju poslovne tajne iz člana 78 ovog zakona.

ESMA održava centralnu bazu podataka o administrativnim sankcijama i drugim administrativnim mjerama o kojima je obaviještena, isključivo u svrhu razmjene informacija među sanacionim organima država članica, a koja je dostupna samo tim organima i ažurira se na osnovu informacija koje pružaju sanacioni organi, uključujući Komisiju.

ESMA održava odvojenu centralnu bazu podataka o administrativnim sankcijama i drugim administrativnim mjerama o kojima je obaviještena, isključivo u svrhu razmjene informacija među nadležnim organima država članica, a koja je dostupna samo tim tijelima i ažurira se na osnovu informacija koje pružaju nadležna tijela, uključujući Komisiju.

ESMA na svojim internet stranicama održava stranicu sa linkovima na javno objavljene administrativne sankcije i druge administrativne mjere svih sanacionih i nadležnih tijela država članica, u skladu sa članom 91 ovog zakona, i navodi period u kojem svaka država objavljuje sankcije.

Kriterijumi za izricanje administrativnih mjera i administrativnih novčanih kazni

Član 90

Pri odlučivanju o vrsti administrativne mjere ili visini administrativne novčane kazne koja se izriče u skladu sa ovim zakonom, Komisija dužna je da uzme u obzir sve okolnosti konkretnog slučaja, uključujući naročito:

- 1) ozbiljnost i trajanje povrede zakona, podzakonskih akata ili odluka donijetih na osnovu zakona;

- 2) stepen odgovornosti fizičkog ili pravnog lica za utvrđenu povredu;
- 3) finansijsku snagu odgovornog lica, iskazanu naročito kroz ukupan prihod, bilansnu sumu ili godišnji dohodak;
- 4) iznos ostvarene koristi ili izbjegnutih gubitaka, ako se ti iznosi mogu pouzdano utvrditi;
- 5) visinu štete koju su zbog povrede pretrpjela treća lica, ako se takva šteta može utvrditi;
- 6) nivo saradnje odgovornog lica sa Komisijom tokom postupka nadzora, utvrđivanja povrede i sprovođenja sanacionih mjera;
- 7) ranije utvrđene povrede ovog zakona i propisa donijetih na njegovom osnovu, učinjene od strane istog lica;
- 8) sistemske posljedice povrede, uključujući mogući uticaj na stabilnost finansijskog tržišta, investitore i druge učesnike na tržištu.

Komisija dužna je da u obrazloženju rješenja o izricanju mjere ili kazne navedu i ocijene kriterijume iz stava 1 ovog člana.

Ako se administrativna novčana kazna izriče pravnom licu, Komisija može izreći administrativnu novčanu kaznu i odgovornom licu u pravnom licu, uzimajući u obzir kriterijume iz stava 1 ovog člana.

Mjere i kazne iz ovog zakona moraju biti djelotvorne, proporcionalne i odvraćajuće.

V. KAZNE ODREDBE

Prekršaji CCP

Član 91

Novčanom kaznom od 5.000 eura do 40.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice - CCP, ako:

1. ne izradi ili ne održi plan oporavka u skladu sa zakonskim zahtjevima koji obuhvataju mjere za obnovu finansijske stabilnosti bez korišćenja izuzetne javne finansijske podrške (član 14 stav 1 i 2);
2. ne uspostavi okvir pokazatelja zasnovan na profilu rizika CCP koji identifikuju okolnosti pod kojima treba preduzeti mjere iz plana sanacije (član 14 stav 3),
3. ne obezbijede blagovremenu aktivaciju mjera sanacije radi obezbjeđenja dovoljnog vremena za implementaciju plana (član 14 stav 4);
4. ne uspostave odgovarajuće procedure za redovno praćenje pokazatelja iz člana 14 stava 3 ovog zakona i da izvještavaju Komisiju o rezultatima praćenja (član 14 stav 5);
5. ne postupe u skladu sa članom 14 stav 7 ovog zakona;
6. ne obavijesti Komisiju o prirodi i obimu identifikovanih problema, da navede sve relevantne okolnosti, i da ukaže na mjere sanacije ili druge mjere koje namjerava da preduzme kao i okvirni vremenski plan za obnavljanje finansijske stabilnosti, ukoliko namjerava da aktivira plan oporavka (član 14 stav 8);
7. ne postupi po zahtjevima Komisije za uzdržavanje od mjera koje mogu imati negativne posljedice ili ne uspostavi odgovarajuće procedure u poslovnim pravilima CCP-a za aktiviranje ili uzdržavanje od mjera sanacije (član 14 stav 9 i 10);
8. najmanje jednom godišnje, kao i nakon svake promjene pravnog ili organizacionog oblika, poslovanja ili finansijske situacije koja može bitno da utiče na planove ne izvrši pregled, testiranje i po potrebi ažuriranje plana oporavka, ili ne dostavi češće ažuriranje po zahtjevu Komisije (član 14 stav 13 i 14);
9. ne obavijesti Komisiju o odluci odbora CCP da ne slijedi savjet odbora za rizike sa detaljnim obrazloženjem (član 14 stav 26);
10. ne postupi po preporukama ili odlukama kolegijuma nadzornih organa u postupku razmatranja plana oporavka u rokovima propisanim zakonom (član 16 stav 2, 4 i 5);

11. ne dostavi u pisanoj formi sve potrebne informacije članovima kolegijuma i CCP u vezi sa odlukama iz člana 14 stava 3 ovog zakona (član 16 stav 6);
12. ne dostavi ili ne ažurira plan sanacije u skladu sa zakonskim zahtjevima, uključujući razmatranje svih bitnih okolnosti i scenarija propasti, kao i finansijskih pretpostavki bez oslanjanja na vanrednu javnu finansijsku podršku ili likvidnosnu pomoć (član 17 stav 1 do 6);
13. ne obavijesti Komisiju o svakoj promjeni pravne, organizacione strukture ili finansijskog stanja CCP koje utiču na djelotvornost plana sanacije (član 17 stav 8);
14. ne sarađuje sa Komisijom i drugim sanacionim organima u izradi planova sanacije i ne dostavi sve potrebne informacije u propisanim rokovima (član 18 stav 1);
15. ne dostavi Komisiji evidenciju o ugovorima (član 18 stav 3);
16. ne odredi rok za dostavljanje evidencije iz člana 18 stave 3 ovog zakona, a za različite vrste ugovora može da odredi različite rokove (član 18 stav 4);
17. ne razmjenjuje blagovremeno informacije koje olakšavaju procjenu rizika i međupovezanosti CCP u skladu sa članovima 14 i 15 ovog zakona (član 18 stav 5);
18. ne omogući donošenje zajedničke odluke sanacionog kolegijuma u roku od četiri mjeseca od dostavljanja plana sanacije, osim ako Komisija ne donese sopstvenu odluku u skladu sa zakonom (član 19 stav 2);
19. u roku od jednog mjeseca ne predlaže plan za usklađivanje s alternativnim mjerama u razumnom vremenskom okviru za sprovođenju plana (član 21 stav 12);
20. ne donese sanacioni kolegijum zajedničku odluku o utvrđivanju bitnih prepreka sanacije, procjeni predloženih mjera ili o alternativnim mjerama u rokovima propisanim zakonom (član 22 stav 1, 2, 3 i 4);
21. krši kapitalne i bonitetne zahtjeve ili ne postupi po zahtjevima Komisije za ažuriranje i sprovođenje mjera iz plana oporavka (član 23 stav 1 tačke 1 i 2);
22. ne utvrdi uzroke kršenja i ne izradi adekvatan program djelovanja sa prikladnim mjerama i vremenskim okvirima (član 23 stav 1 tačka 3);
23. ne sazove skupštinu akcionara po nalogu Komisije ili ne postupi po dnevnom redu koji Komisija utvrdi (član 23 stav 1 tačka 4);
24. ne izvrši smjenu ili zamjenu članova odbora ili višeg rukovodstva ako se za ta lica utvrdi da nisu u stanju da obavljaju svoje dužnosti (član 23 stav 1 tačka 5);
25. ne sprovodi mjere oporavka na zahtjev Komisije ili se ne suzdrži od neodgovarajućih mjera koje bi mogle narušiti finansijsku stabilnost (član 23 stav 1 tačke 9 i 10);
26. blagovremeno ne nadoknadi svoja finansijska sredstva kako bi poštovala ili zadržala usklađenost s kapitalnim i bonitetnim zahtjevima (član 23 stav 1 tačka 11);
27. ne postupi u skladu sa članom 23 stav 1 tačka 12;
28. ne postupi u skladu sa članom 23 stav 1 tačka 13;
29. ne nadoknadi članovima sistema poravnjanja gubitke nastale usljed primjene mjera iz plana oporavka kojima je umanjena vrijednost dobitaka, a koji nisu izazvali slučaj neispunjenja obaveza (član 25stav 1);
30. ne omogući srazmjernu nadoknadu novčanim isplatama ili izdavanjem instrumenata kojima se priznaje potraživanje na buduću dobit CCP (član 25 stav 3);
31. ne uključi odredbe o smanjenju obaveza plaćanja u operativna pravila CCP (član 35 stav 9);
32. ne izdaje ili prenese instrumente vlasništva vlasnicima tih dužničkih instrumenata ili drugih neobezbijedenih obaveza (član 38 stav 8);
33. ne održi dovoljan broj instrumenata vlasništva kako bi se obezbijedilo da CCP može izdati dovoljan broj novih vlasničkih instrumenata i da se izdavanje ili konverzija u vlasničkih instrumenata može efikasno sprovesti (član 40 stav 1);

34. u roku od jednog mjeseca od primjene instrumenata iz člana 37 ovog zakona, ne izvrši pregled uzroka svog neuspjeha i ne dostavi ga Komisiji, zajedno sa planom reorganizacije poslovanja u skladu sa članom 42 ovog zakona. (član 41 stav 1);
35. ako plan, uključujući i sve njegove naknadne izmjene u skladu sa članom 43 ovog zakona, ili njegovo sprovođenje u skladu sa članom 44 ovog zakona, nije usklađen sa planom restrukturiranja koji je CCP dužan da dostavi Evropskoj komisiji u skladu sa okvirom Evropske unije o državnoj pomoći (član 41 stav 2);
36. ne otkloni nedostatke u izmijenjenom planu reorganizacije u roku od dvije sedmice od dana dostavljanja obavještenja (član 43 stav 3);
37. ne dostavi izvještaj o napretku sprovođenja plana reorganizacije u rokovima koje odredi Komisija a najmanje jednom u šest mjeseci (član 44 stav 1);
38. ne izvrši izmjene plana reorganizacije poslovanja na zahtjev Komisije radi ostvarivanja ciljeva sanacije (član 44 stav 2);
39. ne pribavi odobrenje Komisije za pravila osnivanja prelaznog CCP, članove odbora ili strategiju prelaznog CCP (član 48 stav 1);
40. ne preduzme sve neophodne radnje kako bi mjera sanacije proizvela pravno dejstvo u trećim državama ili u pogledu prava trećih država (član 58 stav 1);
41. ne obezbijedi unos odredbe u svoje ugovore i druge sporazume sa članovima sistema poravnanja, kao i sa imaojcima vlasničkih instrumenata i dužničkih instrumenata koji se nalaze u trećim državama ili su uređeni pravom trećih država, kojom se oni saglašavaju da budu obavezani svakom mjerom organa za sanaciju u pogledu njihove imovine, ugovora, prava, obaveza i odgovornosti, uključujući primjenu čl. 33, 37, 60, 61, i 62 ovog zakona (član 58 stav 2);
42. ne dostavi obrazloženo pravno mišljenje nezavisnog pravnog stručnjaka o pravnoj izvršivosti odredbi iz ugovora (član 58 stav 4);
43. ne obavijesti Komisiju o stanju neuspjeha ili da će vjerovatno doći do neuspjeha, kako je navedeno u članu 27 stav 2 ovog zakona (član 75 stav 1);

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u CCP novčanom kaznom od 5.000 eura do 20.000 eura.

Za prekršaje učinjene iz koristoljublja kojima je ostvarena imovinska korist, kazniće se CCP i odgovorno lice novčanom kaznom u dvostrukom iznosu kazne propisane za taj prekršaj.

Za najteže prekršaje iz stava 1 ovog člana može se izreći i novčana kazna u procentu od 1% do 10% povrijeđene zaštićene vrijednosti.

Povrijeđenom zaštićenom vrijednošću, u smislu prethodnog stava, smatra se očuvanje finansijske stabilnosti, neprekinuto funkcionisanje kliringa i zaštita kolaterala i sredstava clijenata, koja se, za potrebe prekršajnog postupka, izražava kao neto prihod CCP ostvaren u poslovnoj godini koja prethodi godini u kojoj je prekršaj učinjen.

Izuzetno, ako je CCP zavisno društvo matičnog društva u Crnoj Gori, relevantni neto prihod utvrđuje se iz konsolidovanog godišnjeg finansijskog izvještaja krajnjeg matičnog društva u Crnoj Gori.

VI. PRELAZNA I ZAVRŠNA ODREDBA

Podzakonski akti

Član 92

Podzakonski propisi za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od 24 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Stupanje na snagu

Član 93

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore", a primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

*U ovaj Zakon prenesena je Regulativa (EU) broj 2021/23 UREDBA EVROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 16. decembra 2020. o okviru za oporavak i sanaciju centralnih drugih ugovornih strana i o izmjeni regulativa (EU) br. 1095/2010, (EU) br. 648/2012, (EU) br. 600/2014, (EU) br. 806/2014 i (EU) 2015/2365 te direktiva 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2007/36/EZ, 2014/59/EU i (EU) 2017/1132.

OBRAZLOŽENJE ZAKONA

I USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona je član 16 stav 1 tačka 5 Ustava Crne Gore, prema kome se, u skladu sa Ustavom, uređuju pitanja od interesa za Crnu Goru.

II RAZLOZI I CILJ DONOŠENJA ZAKONA

Centralne druge ugovorne strane (CCP) imaju ključnu ulogu u finansijskoj stabilnosti jer preuzimaju i garantuju ispunjenje obaveza iz finansijskih instrumenata u poravnanju. Rast obima trgovanja preko CCP-ova, kao i povećana kompleksnost finansijskih tržišta, zahtijevaju jasan i sveobuhvatan pravni okvir koji obezbjeđuje njihovu otpornost i uređen postupak sanacije u slučaju nastanka finansijskih poteškoća.

Donošenje ovog zakona je potrebno zbog sljedećih razloga:

✓ Usklađivanje sa pravnom tekovinom Evropske EU: Evropska unija je uspostavila jedinstveni okvir za oporavak i sanaciju CCP-ova (CCPRRR – Regulation (EU) 2021/23) zbog njihovog sistemskog značaja. Kao država koja preuzima obaveze usklađivanja sa EU pravilima u oblasti finansijskih usluga, Crna Gora mora da obezbijedi normativnu osnovu za primjenu odgovarajućih standarda.

✓ Sistemskih rizika i potreba za zaštitom finansijskog sistema: Potencijalni neuspjeh CCP može proizvesti domino-efekat i destabilizovati tržište kapitala, bankarski sistem i širu privredu. Neophodno je propisati ex-ante mehanizme sanacije, umjesto ad-hoc rješenja u krizi, radi očuvanja kontinuiteta ključnih funkcija CCP.

✓ Jasno definisane nadležnosti i koordinacija nadležnih organa: Potrebno je precizirati ulogu Komisije za tržište kapitala kao tijela za sanaciju. Definisanje saradnje sa drugim nadležnim organima, kako u zemlji tako i međunarodno, bitno je za koordinisan odgovor u slučaju potrebe za sanacijom.

✓ Nedostatak postojećeg pravnog okvira: Važeći propisi o tržištu kapitala ne sadrže mehanizme za oporavak i sanaciju CCP.

Zbog sistemske prirode CCP, potrebno je donijeti poseban zakon koji detaljno uređuje ovu oblast.

III USAGLAŠENOST SA EVROPSKIM ZAKONODAVSTVOM I POTVRĐENIM MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

Zakon o sanaciji centralnih drugih ugovornih strana je pripremljen u cilju potpunog usklađivanja sa pravnom tekovinom Evropske EU u oblasti finansijskih usluga, posebno u dijelu regulisanja oporavka i sanacije CCP. Najznačajniji pravni akt EU kojim se uređuje ova materija je:

- Regulator (EU) broj 2021/23 UREDBA EVROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 16. decembra 2020. o okviru za oporavak i sanaciju centralnih drugih ugovornih strana i o izmjeni regulator (EU) br. 1095/2010, (EU) br. 648/2012, (EU) br. 600/2014, (EU) br. 806/2014 i (EU) 2015/2365 te direktiva 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2007/36/EZ, 2014/59/EU i (EU) 2017/1132 (CCPRRR).

Predlog zakona je usaglašen sa navedenom Regulativom u pogledu:

- 1) obaveza CCP da pripreme i održavaju planove oporavka;
- 2) nadležnosti organa za sanaciju (Komisije za tržište kapitala) i njegovih ovlašćenja u pripremi planova sanacije;
- 3) sanacionih instrumenata, uključujući mjere za raspodjelu gubitaka, restrukturiranje i obezbjeđivanje kontinuiteta ključnih funkcija CCP;
- 4) kriterijuma za pokretanje sanacionog postupka, uključujući procjenu propadanja CCP ili vjerovatno propadanja;
- 5) pravila o saradnji, koordinaciji i razmjeni informacija sa nadležnim organima drugih država, u skladu sa mehanizmima propisanim EU regulativom;
- 6) statusa i tretmana članova sistema poravnanja, klijenata i drugih relevantnih subjekata, u skladu sa standardima EMIR-a (Regulation (EU) 648/2012).

Usaglašenost sa pravnim okvirom EU osigurava pravnu predvidivost, stabilnost i punu harmonizaciju sa regulativom država članica, što predstavlja obavezu Crne Gore u procesu pristupanja Evropskoj uniji.

IV OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA

Predlog Zakon o sanaciji centralnih drugih ugovornih strana sadrži 96 članova, kojima se reguliše sljedeće:

Članom 1 ovog zakona propisano je da se uređuju pravila i postupci za oporavak i sanaciju centralnih drugih ugovornih strana (CCP), uključujući pravila saradnje sa državama van Crne Gore, kao i druga pitanja značajna za sanaciju CCP-ova kojima je izdato odobrenje za rad.

Članom 2 ovog zakona propisano je da sanacija CCP predstavlja primjenu mjera sanacije prema CCPradi ostvarivanja ciljeva sanacije utvrđenih u članu 26 ovog zakona.

Članom 3 ovog zakona propisano je na koja se lica zakon primjenjuje, uključujući:

- CCP sa sjedištem u Crnoj Gori pod nadzorom Komisije;

- CCP iz EU koje pružaju usluge subjektima u Crnoj Gori;
- CCP iz trećih država koje su priznate od strane EU;
- subjekte u Crnoj Gori koji koriste usluge navedenih CCP, u dijelu obaveza koje se odnose na kliring, izvještavanje, nadzor i saradnju sa Komisijom.

Članom 4 ovog zakona propisano je da Komisija odlučuje o preduzimanju i izboru sanacionih mjera na osnovu finansijskog stanja, vrste i obima poslovanja, rizičnog profila, vlasničke strukture i povezanosti sa finansijskim sistemom. Takođe je propisano da se na CCP u sanaciji primjenjuju opšti propisi kapitalnog tržišta i privrednih društava, osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Članom 5 ovog zakona propisano je da se izrazi koji se koriste u muškom rodu odnose i na ženski rod, čime se obezbjeđuje upotreba rodno osjetljivog jezika.

Članom 6 ovog zakona propisano je značenje svih ključnih izraza koji se koriste u zakonu, uključujući definicije CCP, sanacionog kolegijuma, sanacionog organa, sanacionih instrumenata, događaja neizvršenja obaveza, plana sanacije, članova sistema poravnanja, kapitala, kritičnih funkcija, margina, sanacionih novčanih poziva, ovlašćenja prenosa, netting aranžmana, mjera za sprječavanje krize, prava raskida i drugih pojmova bitnih za sprovođenje oporavka i sanacije CCP.

Članom 7 ovog zakona propisano je da je Komisija nadležni organ za sprovođenje zakona, uključujući primjenu mjera i ovlašćenja u postupcima oporavka i sanacije CCP, te da te poslove obavlja nezavisno i u skladu sa pravilima o organizaciji, sprečavanju sukoba interesa i međuinstitucionalnoj saradnji.

Članom 8 ovog zakona propisano je da Komisija obrazuje i rukovodi kolegijumom za sanaciju radi koordinacije i saradnje između nadležnih i sanacionih organa, uključujući i organe iz trećih država, te da kolegijum obavlja zadatke kao što su razmjena informacija, izrada i procjena planova sanacije, identifikacija prepreka za sanaciju i usklađivanje javne komunikacije. Članovi kolegijuma su nadležni organi za sanaciju i nadzor, centralne banke, ESMA, EBA i drugi relevantni subjekti, pri čemu određeni članovi nemaju pravo glasa, a centralne banke imaju dva glasa. Komisija kao predsjedavajući kolegijuma odgovorna je za organizaciju rada, koordinaciju aktivnosti, sazivanje sastanaka, razmjenu informacija i informisanje članova.

Članom 9 ovog zakona propisano je da Komisija, njeni zaposleni, članovi sanacione uprave i drugi ovlašćeni lica ne snose odgovornost za štetu nastalu pri obavljanju dužnosti prema ovom zakonu, osim u slučaju namjernog djelovanja ili krajnje nepažnje.

Članom 10 ovog zakona propisano je da Ministarstvo kao nadležni državni organ primjenjuje državne instrumente finansijske stabilizacije iz ovog zakona, a Komisija je dužna da ga obavještava o svojim odlukama i rješenjima donesenim u skladu sa zakonom.

Članom 11 ovog zakona propisano je da Komisija mora blisko sarađivati s drugim nadležnim organima za sanaciju i nadzor, kao i sa ESMA-om, uključujući blagovremenu razmjenu informacija tokom faze oporavka i sprovođenja sanacije, radi uklanjanja prepreka i efikasnog djelovanja. Takođe, Komisija je obavezna dostavljati ESMA-i sve potrebne informacije bez odlaganja.

Članom 12 ovog zakona propisano je da Komisija prilikom donošenja odluka u skladu sa zakonom mora osigurati efikasnost, proporcionalnost, blagovremenost i minimalizaciju troškova, uzimajući u obzir organizaciju CCP, njegovu povezanost i sistemsku važnost, kao i interese svih relevantnih država, članova za poravnanje i klijenata. Takođe, propisano je da se izbjegava upotreba vanredne javne finansijske podrške osim kao krajnjeg sredstva, da se poštuju planovi sanacije, da postoji transparentnost i koordinacija sa relevantnim organima, te da se nastoje smanjiti negativni ekonomski i socijalni efekti mjera.

Članom 13 ovog zakona propisana je obaveza razmjene informacija između Komisije, drugih nadležnih institucija i ESMA-e, kako bi se omogućilo blagovremeno i efikasno izvršavanje njihovih nadležnosti. Takođe, ovim članom je definisana mogućnost otkrivanja povjerljivih informacija od nadležnih organa trećih država isključivo uz njihovu pisanu saglasnost, čime se štiti povjerljivost

i poverenje u međunarodnu saradnju. Komisija je dodatno obavezna da informiše nadležno ministarstvo o svim odlukama i mjerama koje zahtijevaju njegovu saglasnost ili konsultacije.

Članom 14 ovog zakona utvrđuje se obaveza CCP-ova da izrade i održavaju plan oporavka koji treba da predvidi mjere za očuvanje finansijske stabilnosti u slučaju nenaplativosti ili drugih značajnih događaja. Plan mora obuhvatiti sveobuhvatno upravljanje rizicima, mehanizme raspodjele gubitaka, finansijsko obnavljanje i operativnu održivost CCP, te uključiti pokazatelje za pravovremenu aktivaciju mjera. Takođe, ovaj član reguliše procedure praćenja, izvještavanja, obavještavanja Komisije, kao i nadzor nad mjerama koje CCP može ili ne može da preduzme u kriznim situacijama. Planovi oporavka moraju biti integrisani u korporativno upravljanje i ažurirani najmanje jednom godišnje, uz mogućnost češćeg ažuriranja po zahtjevu Komisije.

Članom 15 ovog zakona propisana je procedura dostavljanja, ocjene i odobrenja planova oporavka od strane Komisije, uz učešće nadzornog kolegijuma. Komisija je dužna da u roku od šest mjeseci ocijeni u kojoj mjeri plan zadovoljava zakonske zahtjeve, uzimajući u obzir rizike, uticaj na tržište i finansijski sistem. Ako postoje manjkavosti ili prepreke za implementaciju, Komisija može zahtijevati izmjene i dopune, a u slučaju neadekvatnog postupanja, i dodatne mjere usmjerene na smanjenje rizika, poboljšanje kapitalne pozicije i druge ključne aspekte poslovanja CCP.

Članom 16 ovog zakona uređuje se koordinacija između nadzornih organa kroz kolegijum prilikom razmatranja planova oporavka. Kolegijum donosi zajedničke odluke o ocjeni i primjeni mjera u propisanom roku, a u slučaju neslaganja moguće je uputiti pitanje ESMA-i radi konačne odluke. Time se osigurava efikasna i usklađena regulatorna reakcija unutar EU, uz poštovanje principa saradnje i pravovremenosti.

Članom 17 ovog zakona propisuje se obaveza Komisije da, u saradnji sa sanacionim kolegijumom, izrađuje i redovno ažurira plan sanacije za svaki CCP. Plan sanacije definiše mjere koje se mogu preduzeti u slučaju sanacije CCP, sa jasnim razlikovanjem različitih vrsta rizika i scenarija propasti. Plan ne pretpostavlja vanrednu javnu finansijsku podršku, već se oslanja na realne procjene dostupnih sredstava i instrumenata sanacije. Takođe, ovaj član detaljno propisuje sadržaj plana sanacije, uključujući pravno-ekonomske mjere za očuvanje kontinuiteta ključnih funkcija, aranžmane za pristup infrastrukturnim uslugama, komunikaciju s javnošću i zaposlenima, te mehanizme za efikasnu primjenu mjera sanacije.

Članom 18 ovog zakona propisana je obaveza CCP-ova da sarađuju sa Komisijom i drugim sanacionim organima u izradi i sprovođenju planova sanacije, pružajući sve potrebne informacije, uključujući evidenciju o ugovorima, kako bi se omogućila pravovremena procjena rizika i međupovezanosti na finansijskom tržištu. Takođe je predviđena koordinacija razmjene informacija između nadležnih organa i mogućnost Komisije da propiše bliže uslove za pružanje tih informacija.

Članom 19 ovog zakona uređuje se postupak koordinacije oko plana sanacije, pri čemu Komisija dostavlja nacrt plana sanacije sanacionom kolegijumu koji donosi zajedničku odluku u roku od četiri mjeseca. U slučaju neslaganja, Komisija donosi konačnu odluku uz mogućnost upućivanja pitanja ESMA-i, koja djeluje kao arbitar u postupku.

Članom 20 ovog zakona propisuje se da Komisija, u koordinaciji sa sanacionim kolegijumom, procjenjuje mogućnost sanacije CCP bez oslanjanja na vanrednu javnu finansijsku podršku ili hitnu likvidnosnu pomoć, pri čemu se vodi računa o kontinuitetu ključnih funkcija i stabilnosti finansijskog sistema. Takođe je predviđena obaveza blagovremenog obavještavanja ESMA-e u slučaju negativne procjene.

Članom 21 ovog zakona uređuje se postupak identifikacije i uklanjanja prepreka mogućnosti sanacije CCP. Komisija podnosi izvještaj o bitnim preprekama i zahtijeva od CCP da predloži mjere za njihovo uklanjanje. Ako predložene mjere nisu djelotvorne, Komisija može odrediti alternativne mjere, uključujući širok spektar regulatornih zahtjeva i ograničenja, koje CCP mora sprovesti u razumnom roku.

Članom 22 ovog zakona propisan je postupak koordinacije u sanacionom kolegijumu za donošenje zajedničkih odluka o utvrđivanju prepreka sanacije, procjeni predloženih i alternativnih mjera za uklanjanje tih prepreka. Rokovi za donošenje odluka su četiri mjeseca, a u slučaju nepostizanja saglasnosti Komisija donosi konačnu odluku uz mogućnost učešća ESMA-e kao posrednika u postupku.

Članom 23 ovog zakona uređene su mjere rane intervencije koje Komisija može zahtijevati od CCP u slučaju kršenja ili rizika od kršenja kapitalnih i bonitetnih zahtjeva, ili drugih kriznih situacija. Mjere obuhvataju ažuriranje i sprovođenje plana oporavka, promjene u upravljanju i poslovanju CCP, zahtjeve za dodatnim informacijama, ograničenja u isplatama dividendi i naknada, kao i druge korake za očuvanje finansijske stabilnosti i kontinuiteta ključnih funkcija CCP.

Članom 24 ovog zakona propisane su ovlasti Komisije da, ako mjere iz člana 23 nisu dovoljne za otklanjanje značajnog pogoršanja finansijske situacije ili kršenja zakonskih obaveza CCP, zahtijeva razrješenje ili smjenu višeg rukovodstva i članova odbora CCP. Takođe je uređeno imenovanje novog rukovodstva uz saglasnost Komisije, te mogućnost imenovanja privremenih upravnika sa odgovarajućim kvalifikacijama za vođenje CCP u kriznoj situaciji.

Član 25 ovog zakona uređuje pravo na naknadu članovima sistema poravnjenja koji uredno ispunjavaju svoje obaveze, ako su tokom oporavka CCP pretrpjeli gubitke uslijed primjene mjera koje nisu povezane sa slučajem neispunjenja obaveza. Komisija može naložiti nadoknadu gubitaka novčanim isplatama ili izdavanjem instrumenata za potraživanje buduće dobiti CCP, uz proporcionalnost i prenos odgovarajućih dijelova nadoknade klijentima članova sistema poravnjenja.

Član 26 ovog zakona definiše ciljeve sanacije koje Komisija mora imati u vidu prilikom primjene sanacionih mjera: očuvanje kontinuiteta ključnih funkcija CCP, veza sa drugim finansijskim tržišnim infrastrukturama, sprečavanje sistemskih rizika i zaštita javnih sredstava kroz minimiziranje potrebe za javnom finansijskom podrškom. Ciljevi se međusobno uravnotežuju, uz nastojanje da se minimiziraju troškovi i izbjegne uništavanje vrijednosti CCP.

Član 27 ovog zakona propisuje uslove za sprovođenje sanacije CCP. Sanacija se može pokrenuti ako CCP propada ili je vjerovatno da će propasti, ne postoje adekvatne privatne ili regulatorne alternative za sprečavanje propadanja, i sanacija je neophodna radi ostvarivanja ciljeva u javnom interesu. Definisani su indikatori propadanja, uključujući kršenje uslova odobrenja, nemogućnost obavljanja ključnih funkcija, neodrživost, neplaćanje obaveza i potreba za vanrednom javnom finansijskom podrškom.

Član 28 ovog zakona donosi opšte principe sanacije, uključujući poštovanje ugovornih obaveza iz plana oporavka do početka sanacije, redoslijed snosa gubitaka između akcionara i povjerilaca, jednak tretman povjerilaca iste klase, izbjegavanje većih gubitaka nego u redovnoj likvidaciji, mogućnost zamjene uprave i odbora, te obaveze Komisije da informiše predstavnike zaposlenih i vodi računa o efektima na grupu ako je CCP dio šire finansijske grupe.

Član 29 ovog zakona propisuje da se sanacione mjere zasnivaju na dva vrednovanja: prvo, procjena ispunjenosti uslova za sanaciju; drugo, detaljno vrednovanje za donošenje odluka o konkretnim sanacionim mjerama, uključujući priznanje gubitaka, poništenje ili izdavanje vlasničkih instrumenata, konverziju obaveza, raspodjelu gubitaka, kao i procjenu imovine i prava prilikom prodaje ili prenosa poslovanja. Vrednovanja nisu predmet žalbe, osim u okviru upravnog spora u kombinaciji s odlukom o primjeni sanacionog instrumenta.

Član 30 ovog zakona propisuje zahtjevi za vrednovanje. Zakonom je propisano da vrednovanja moraju obaviti nezavisna lica ili Komisija, uz stroge uslove za objektivnost i nepristrasnost. Konačna vrednovanja ne uključuju potencijalnu vanrednu javnu pomoć i baziraju se na realnim pretpostavkama, osiguravajući tačan prikaz finansijskog stanja CCP.

Član 31 ovog zakona propisuje privremeno vrednovanje. Privremena vrednovanja služe kao privremeni pokazatelji s rezervama za moguće dodatne gubitke. Komisija je dužna što prije

obezbijediti konačno vrednovanje koje potvrđuje gubitke i informiše o eventualnim korekcijama potraživanja povjerilaca.

Član 32 ovog zakona propisuje opšte odredbe o sanacionim instrumentima. Komisija može koristiti različite sanacione instrumente pojedinačno ili u kombinaciji, uključujući raspodjelu gubitaka, konverziju instrumenata, prodaju poslovanja i prelazni CCP. Država može pružiti javnu podršku u sistemskoj krizi uz uslove EU. Komisija upravlja postojećim obavezama i može ih prilagođavati radi zaštite finansijskog sistema i ostvarivanja ciljeva sanacije, uz mogućnost naknadnog povrata sredstava i obnovu sposobnosti CCP.

Član 33 ovog zakona propisuje cilj i primjena instrumenata za raspodjelu pozicija i gubitaka. zakonom je propisano da komisija primjenjuje instrumente za raspodjelu pozicija i gubitaka kako bi uskladila knjigu trgovanja i pokrila gubitke CCP, obezbijedila njegovu likvidnost i podržala transfer poslovanja. Gubici se raspodjeljuju proporcionalno doprinosima članova sistema poravnanja, isključujući primjenu na određene subjekte tržišta kapitala.

Član 34 ovog zakona propisuje prekid ugovora djelimični ili potpuni. Komisija može prekinuti ugovore CCP s neizvršnim članovima sistema poravnanja, za pogođene usluge ili imovinu, te druge ugovore CCP, uz transparentnu proceduru vrednovanja i obavještanja članova. Time se upravlja rizikom i osigurava pravedan tretman svih ugovornih strana.

Član 35 ovog zakona propisuje smanjenje vrijednosti svih dobitaka koje CCP treba da plati članovima sistema poravnanja koji ispunjavaju svoje obaveze. Komisija može smanjiti iznos dobitaka koje CCP treba isplatiti članovima sistema koji ispunjavaju obaveze, koristeći pravičan mehanizam raspodjele. Ova mjera je obavezujuća i ne može biti predmet naknadnih potraživanja protiv CCP, a njen cilj je zaštita stabilnosti i finansijskog zdravlja CCP.

Član 36 ovog zakona propisuje poziv na uplatu za sanaciju. Komisija može tražiti dodatne gotovinske uplate od članova sistema do dvostrukog iznosa njihovog doprinosa fondu za neispunjenje obaveza, radi sanacije CCP. Uplate se vrše u skladu sa pravilima CCP, a neizvršenje ove obaveze može dovesti do proglašenja člana u stanju neispunjenja obaveza i aktivacije kolaterala.

Član 37 ovog zakona propisuje obaveza otpisa i konverzije vlasničkih instrumenata, dužničkih instrumenata i drugih neobezbijedenih obaveza. Komisija može primijeniti mjere otpisa i konverzije kapitalnih i dužničkih instrumenata CCP kako bi pokrila gubitke, kapitalizovala CCP ili podržala prodaju poslovanja. Ove mjere se zasnivaju na procjeni vrijednosti i omogućavaju fleksibilnost u sanacionim postupcima.

Član 38 ovog zakona propisuje odredbe o otpisu i konverziji vlasničkih instrumenata, dužničkih instrumenata i drugih neobezbijedenih obaveza. Primjena otpisa i konverzije prati redoslijed naplate povjerilaca iz stečajnog prava. Najprije se otpisuju vlasnički instrumenti, zatim se po potrebi smanjuju i/ili konvertuju dužnički instrumenti. Postoje izuzeci za određene obaveze (npr. prema zaposlenima, poreskim organima, ključnim operativnim povjeriocima). Otplate je trajna i vlasnici gube prava na naknadne potraživanja, osim u posebnim slučajevima.

Član 39 ovog zakona propisuje dejstvo otpisa i konverzije. Komisija provodi sve neophodne administrativne i proceduralne radnje kako bi pravno realizovala otpis i konverziju, uključujući izmjene u registrima i na tržištu kapitala, bez dodatnih regulatornih prepreka.

Član 40 ovog zakona propisuje otklanjanje proceduralnih prepreka za primjenu otpisa i konverzije. Komisija osigurava da CCP uvijek ima dovoljan broj vlasničkih instrumenata za sprovođenje otpisa i konverzije, te može primijeniti ove mjere bez obzira na odredbe statuta ili osnivačkih akata CCP, uklanjajući prepreke poput prava preče kupovine.

Član 41 ovog zakona propisuje dostavljanje plana reorganizacije poslovanja. Nakon primjene instrumenata otpisa i konverzije, CCP ima obavezu da u roku od mjesec dana analizira razloge neuspjeha i dostavi Komisiji plan reorganizacije poslovanja. Ovaj plan mora biti usklađen sa EU okvirom o državnoj pomoći ako je primjenjivo, a Komisija može produžiti rok do dva mjeseca. Plan se dostavlja i sanacionom kolegijumu radi praćenja.

Član 42 ovog zakona propisuje sadržina plana reorganizacije poslovanja. Plan reorganizacije poslovanja ima za cilj da osigura dugoročnu održivost CCP (centralnog protivpartijskog subjekta) u razumnom roku. Plan se temelji na realnim ekonomskim i tržišnim pretpostavkama, uzimajući u obzir različite scenarije (optimistične, pesimistične i njihove kombinacije) kako bi se identificirale ključne ranjivosti CCP.

Plan mora da sadrži najmanje:

- Detaljnu analizu razloga neuspjeha ili vjerovatnog neuspjeha CCP,
- Opis konkretnih mjera za obnovu održivosti CCP,
- Jasno definisan vremenski plan implementacije mjera (rokovi, faze).

Moguće mjere obnove uključuju:

- Reorganizaciju i restrukturiranje poslovanja,
- Izmjene operativnih sistema i infrastrukture,
- Prodaju imovine ili dijelova poslovanja,
- Promjene u sistemu upravljanja rizicima.

Član 43 ovog zakona propisuje procjena i usvajanje plana reorganizacije poslovanja. Komisija u roku od 30 dana od prijema plana procjenjuje da li plan može pouzdano osigurati dugoročnu održivost CCP. Ako je odgovor pozitivan, plan se odobrava. Ako se utvrde nedostaci, Komisija ih dostavlja CCPi zahtijeva izmjene u roku od 14 dana. Nakon dostavljanja izmjena, Komisija ponovo ocjenjuje plan u roku od 7 dana i obavještava CCP o daljim koracima.

Član 44 ovog zakona propisuje sprovođenje i praćenje plana reorganizacije poslovanja. CCP je obavezan da sprovede odobreni plan i redovno izvještava Komisiju o napretku, najmanje na svakih 6 mjeseci.

Komisija može zahtijevati izmjene plana ako ocijeni da je to potrebno za postizanje dugoročne održivosti.

Član 45 ovog zakona propisuje instrument prodaje poslovanja. Komisija može prenijeti vlasnička prava i imovinu CCP u sanaciji na treće lice (kupca) bez potrebe za saglasnošću akcionara ili drugih, te bez poštovanja uobičajenih korporativnih procedura, osim onih koje su posebno propisane.

Prenos se vrši:

- Pod tržišnim uslovima,
- Uz obaveznu usklađenost sa EU pravilima o državnoj pomoći,
- Sa naknadom koja se koristi za isplate vlasnicima instrumenata, CCPu sanaciji i članovima sistema poravnanja koji su pretrpjeli gubitke.

Komisija može višestruko koristiti ovaj instrument za dopunske prenose.

Kupac koji nije ovlašten za usluge CCP mora ispuniti uslove i dobiti dozvolu u roku od mjesec dana uz ubrzani postupak.

U periodu procjene i deinvestiranja, prava glasa prenesenih instrumenata mogu biti suspendovana i prenesena Komisiji, koja ih neće koristiti osim u slučaju grube nepažnje.

Kupac se smatra pravnim nasljednikom CCP u vezi sa prenesenom imovinom i ima pristup potrebnim sistemima i infrastrukturnim platformama, bez obzira na kreditni rejting, uz mogućnost korišćenja prava do najviše 12 mjeseci ako ne ispunjava kriterijume.

Akcionari i drugi povjerioci koji nisu uključeni u prenos nemaju prava nad prenesenom imovinom.

Član 46 ovog zakona propisuje proceduralni zahtjevi za instrument prodaje poslovanja. Komisija je obavezna da oglašava dostupnost imovine, prava, obaveza, dugovanja ili vlasničkih instrumenata CCP koji su predmet prenosa, odnosno da ih tržišno plasira. Tržišni plasman može biti pojedinačan ili grupisan, a mora biti: transparentan, bez značajnog pogrešnog predstavljanja, nepristrasan prema kupcima (bez favorizovanja ili diskriminacije), oslobođen sukoba interesa, prilagođen hitnoj primjeni sanacionih mjera, usmjeren na maksimizaciju prodajne cijene. Komisija može, u posebnim situacijama, primijeniti instrument prodaje bez sprovođenja tržišnog plasmana ako bi to ugrozilo ciljeve sanacije ili finansijsku stabilnost.

Član 47 ovog zakona propisuje instrument prelaznog CCP. Komisija može prenijeti vlasničke instrumente, imovinu, prava, obaveze ili odgovornosti CCP u sanaciji na prelazni CCP. Prelazni CCP je pravno lice pod kontrolom Komisije i u vlasništvu javnih vlasti, osnovano radi održavanja kritičnih funkcija CCP u sanaciji i kasnije prodaje. Prenos se vrši bez saglasnosti akcionara ili drugih lica, i bez poštovanja uobičajenih zakonskih procedura osim onih propisanih zakonom za sanaciju. Ukupna vrijednost obaveza prelaznog CCP ne može prelaziti vrijednost prenesene imovine i prava. Naknade prelaznog CCP se raspoređuju po utvrđenim prioritetima između vlasnika instrumenata, CCP u sanaciji i članova sistema poravnanja. Komisija može vršiti višestruke prenose i vratiti prenesenu imovinu ili instrumente njihovim izvorim vlasnicima pod određenim uslovima. Prelazni CCP se smatra pravnim sljedbenikom CCP u sanaciji za svrhe pružanja usluga i pristupa tržišnim infrastrukturama, bez obzira na kreditni rejting. Akcionari i povjerioci CCP u sanaciji koji nisu uključeni u prenos nemaju prava na prenesenu imovinu.

Član 48 ovog zakona propisuje proceduralni zahtjevi za prelazni CCP. Prelazni CCP mora pribaviti odobrenje Komisije za:

- pravila osnivanja,
- članove i nadležnosti odbora (ako nisu direktno imenovani od strane Komisije),
- strategiju i profil rizika,
- te za pružanje usluga i obavljanje aktivnosti koje proizilaze iz prenosa.

Komisija može odobriti prelazni CCP bez potpune usklađenosti sa zakonom o tržištu kapitala na početku poslovanja (do 12 mjeseci, uz moguće produženje izuzeća do 3+3+3 mjeseca). Rukovodstvo prelaznog CCP upravlja ciljem održavanja kritičnih funkcija i prodaje u povoljnim uslovima. Komisija donosi odluku o prestanku statusa prelaznog CCP u određenim slučajevima (ispunjeni ciljevi sanacije, spajanja, prodaje imovine, istek roka itd.). Prodaja prelaznog CCP ili njegove imovine mora biti otvorena, transparentna i pod komercijalnim uslovima. Poslovanje prelaznog CCP mora biti okončano u roku od 2 godine od posljednjeg prenosa (uz moguće produženje). U slučaju likvidacije, prihodi se raspoređuju akcionarima, osim ako zakon drugačije ne propisuje.

Član 49 ovog zakona propisuje alternativni izvori finansiranja. Komisija može zaključivati ugovore o zaduživanju ili pribavljanju drugih oblika finansijske podrške, uključujući korišćenje unaprijed finansiranih sredstava iz neistrošenih fondova za neispunjene obaveze CCP u sanaciji, radi obezbjeđenja privremene likvidnosti i efikasne sanacije.

Član 50 ovog zakona propisuje državni instrumenti finansijske stabilizacije. Državni instrumenti finansijske stabilizacije mogu se primijeniti samo u izuzetno vanrednoj sistemskoj krizi, radi sprovođenja sanacije CCP. Uslovi za primjenu državnih instrumenata:

- Finansijska podrška mora biti neophodna za ostvarenje sanacionih ciljeva.
- Koristi se kao krajnja mjera, nakon primjene svih drugih sanacionih instrumenata u najvećoj mogućoj mjeri.
- Finansijska podrška je vremenski ograničena.
- Mora biti u skladu sa EU okvirom o državnoj pomoći.
- Država mora imati kredibilne aranžmane za povraćaj sredstava uložених iz javnih fondova.
 - Primjena može biti pod rukovodstvom nadležnog ministarstva, Vlade ili Komisije.
 - Državni instrumenti finansijske stabilizacije su krajnja opcija ako:
 - primjena drugih sanacionih instrumenata nije dovoljna za izbjegavanje značajnog negativnog uticaja na finansijski sistem,
 - nije dovoljna za zaštitu javnog interesa, posebno ako je prethodno data likvidnosna podrška ili podrška kapitalu.

Član 51 ovog zakona propisuje instrument javne kapitalne podrške. Javna finansijska podrška može biti dodijeljena za dokapitalizaciju CCP u zamjenu za vlasničke instrumente. CCP se upravlja na komercijalnoj i profesionalnoj osnovi. Vlasnički instrumenti se prodaju privatnim kupcima čim komercijalni i finansijski uslovi dozvole.

Član 52 ovog zakona propisuje instrument privremenog javnog vlasništva. CCP može biti stavljen u privremeno javno vlasništvo putem naredbi o prenosu vlasničkih instrumenata koje izdaje država. Prenosilac može biti imenovani državni zastupnik ili društvo u državnom vlasništvu. CCP u privremenom javnom vlasništvu upravlja se profesionalno i komercijalno, uz mogućnost povraćaja troškova sanacije. CCP se prodaje privatnim kupcima čim to uslovi dozvole, uzimajući u obzir finansijsku situaciju i tržišne uslove.

Član 53 ovog zakona propisuje opšta sanaciona ovlašćenja Komisije. Komisija ima široka ovlašćenja za primjenu sanacionih mjera, uključujući pravo da:

- Traži informacije od bilo koje osobe za potrebe sanacije.
- Preuzme kontrolu nad CCP-om u sanaciji i koristi prava vlasnika i odbora.
- Prenosi vlasničke instrumente i prava, imovinu, obaveze ili dugovanja na drugo pravno lice.
- Smanji ili poništi glavnice, dugove i vlasničke instrumente CCP.
- Konvertuje dug u vlasničke instrumente.
- Zatvori i raskine finansijske ugovore.
- Zamijeni ili razriješi odbor i rukovodstvo CCP u sanaciji.
- Izvrši procjenu kupca kvalifikovanog učešća u skraćenom roku.
- Prenese pozicije i imovinu između članova sistema poravnanja.
- Primjeni ili odustane od ugovornih obaveza članova sistema poravnanja.
- Zahtijeva dodatne novčane doprinose od članova sistema poravnanja.
- Koristi pojedinačno ili u kombinaciji navedena ovlašćenja.
- Prilikom primjene ovih ovlašćenja Komisija nije obavezna da pribavlja saglasnosti, poštuje standardne procedure za prenos instrumenata, ne mora obavještavati javnost niti podnositi dokumenta drugim organima, osim ako zakon ili EU pravila o državnoj pomoći ne propisuju drugačije.

Član 54 ovog zakona propisuje dodatna ovlašćenja Komisije. Komisija, prilikom izvršavanja ovlašćenja iz člana 53, može koristiti pomoćna ovlašćenja, među kojima su:

- Oslobođanje prenosa vlasničkih instrumenata, prava, obaveza i imovine od bilo kakvih tereta ili obaveza.
- Ukidanje prava na sticanje dodatnih vlasničkih instrumenata.
- Nalaženje obustave ili privremene suspenzije trgovanja i listinga finansijskih instrumenata CCP.
- Tretman kupca ili prelaznog CCP kao CCP pod sanacijom u pogledu prava i obaveza.
- Nalaženje međusobnog pružanja informacija i pomoći između CCP pod sanacijom, kupca i prelaznog CCP.
- Prenos prava i obaveza u vezi sa raspoređenim pozicijama na članove sistema poravnanja.
- Raskidanje ili izmjenu uslova ugovora gdje je CCP strana, kao i zamjenu CCP kupcem ili prelaznim CCP-om.
- Izmjene i dopune operativnih pravila CCP.
- Prenos članstva sistema poravnanja sa CCP na kupca ili prelazni CCP.
- Pravo na naknadu iz ovog zakona se ne smatra obavezom ili teretom u smislu oslobađanja od tereta.
- Komisija može odrediti mjere kontinuiteta poslovanja kako bi se omogućilo nesmetano poslovanje prenesenih imovina i prava, uključujući:
 - o Obezbeđenje kontinuiteta ugovora sa CCP-om pod sanacijom,
 - o Zamjenu CCP kupcem ili prelaznim CCP-om u pravnim postupcima.
- Ova dodatna ovlašćenja ne utiču na:
 - o Pravo zaposlenih na raskid ugovora o radu,
 - o Prava ugovornih strana da ostvare ugovorna prava, uključujući raskid ugovora zbog radnji CCP ili kupca.

Član 55 ovog zakona propisuje specijalnu upravu. Komisija može imenovati jednog ili više specijalnih upravnika koji zamjenjuju odbor direktora CCP u sanaciji. Specijalni upravnik mora imati dobar ugled i stručnost u finansijskim uslugama, upravljanju rizicima i saldiranju. Ima sva ovlašćenja akcionara i odbora direktora, pod nadzorom Komisije. Komisija može ograničiti ili zahtijevati saglasnost za određene radnje specijalnog upravnika. Imenovanje je javno objavljeno, a period traje najviše godinu dana, s mogućnošću produženja. Specijalni upravnik je dužan da sprovede mjere sanacije i redovno izvještava Komisiju. Komisija može razriješiti specijalnog upravnika ako ne izvršava dužnosti ili zbog drugih opravdanih razloga.

Član 56 ovog zakona propisuje ovlašćenje za zahtijevanje pružanja usluga i kapaciteta. Komisija može zahtijevati od CCP u sanaciji, subjekata iste grupe i članova sistema poravnanja da pruže sve potrebne usluge i kapacitete kupcu ili prelaznom CCP radi efikasnog obavljanja prenesene djelatnosti. Ova obaveza vrijedi i ako su ti subjekti u stečaju ili sanaciji. Komisija može sprovesti i mjere nametnute sanacionim vlastima drugih država članica u skladu sa ovim ovlašćenjem. Usluge i kapaciteti ne obuhvataju finansijsku podršku. Usluge se pružaju pod komercijalnim uslovima: ako postoji ugovor – pod uslovima tog ugovora; ako ne postoji – pod razumnim komercijalnim uslovima.

Član 57 ovog zakona propisuje ovlašćenja za sprovođenje mjera sprječavanja krize ili sanacionih mjera drugih država članica. Prenos vlasničkih instrumenata, imovine, prava, obaveza ili dugovanja CCP u sanaciji koji se nalazi ili podleže pravu druge države članice, ima pravno dejstvo prema pravu te druge države. Nadležni organi drugih država članica su obavezni pomoći Komisiji da se obezbijedi efikasan prenos i sprovođenje sanacionih mjera. Akcionari, povjerioci i treća lica ne mogu spriječiti ili osporavati ove prenose na osnovu prava države u kojoj se nalazi imovina. Sanacione mjere koje uključuju instrumente ili ugovore pod pravom druge države članice moraju se sprovesti u skladu sa tim pravom. Prava na osporavanje mjera (umanjenje glavnice, konverzija, restrukturiranje) mogu se ostvarivati samo prema pravu države sanacionog organa (Crne Gore). Garantovana su prava povjerilaca i akcionara za eventualne tužbe i garancije u vezi sa djelimičnim prenosima.

Član 58 ovog zakona propisuje ovlašćenja u pogledu imovine, ugovora, prava i obaveza u trećim državama. Ako se mjera sanacije odnosi na imovinu, ugovore ili vlasničke instrumente koja su u trećoj državi ili uređena pravom treće države, Komisija može zahtijevati od:

- CCP u sanaciji i primaoca da preduzmu sve neophodne radnje za pravno dejstvo mjere.
- CCP da drži imovinu, prava ili obaveze u ime primaoca dok mjera ne postane pravno djelotvorna.
- Nadoknadu razumnog troška primaoca za izvršenje ovih radnji.
- Komisija zahtijeva od CCP da u ugovore sa članovima sistema poravnanja i nosiocima instrumenata u trećim državama unese obavezu prihvatanja mjera sanacije (uključujući primjenu određenih članova zakona).
- Može tražiti i pravno mišljenje nezavisnog stručnjaka o pravnoj izvršivosti tih odredbi.
- Ako mjera sanacije ne proizvede pravno dejstvo, smatra se ništavnom u odnosu na predmetnu imovinu ili prava.

Član 59 ovog zakona propisuje isključenje određenih ugovornih odredbi u ranoj intervenciji i sanaciji. Sanacione mjere ili događaji koji su povezani sa njima se ne smatraju stečajnim postupkom, prinudnim izvršenjem ili neizvršenjem obaveza, pod uslovom da se suštinske ugovorne obaveze nastavljaju (plaćanja, isporuke, kolateral). Sanacioni postupci iz trećih država priznati u skladu sa članom 82 ili po odluci Komisije smatraju se mjerama u skladu sa ovim zakonom. Mjere sanacije ne mogu biti korišćene za:

- Ostvarivanje prava na raskid, obustavu, izmjenu, prebijanje ili kompenzaciju ugovora sa klauzulama o unakrsnom neizvršenju (cross-default) ili obavezama garantovanim unutar grupe.

- Sticanje posjeda ili kontrole nad imovinom u vezi sa ugovorima sa klauzulama o unakrsnom neizvršenju.
- Uticanje na bilo koje ugovorno pravo CCP ili članova grupe u vezi sa takvim ugovorima.

Član 60 ovog zakona propisuje ovlašćenje za obustavu izvršenja određenih obaveza. Komisija može privremeno obustaviti izvršenje bilo koje obaveze plaćanja ili isporuke između ugovornih strana CCP u sanaciji. Period obustave traje od objavljivanja obavještenja do kraja narednog radnog dana. Obaveze dospjele tokom obustave dopijevaju odmah po isteku obustave. Ne može se obustaviti izvršenje obaveza koje su prema:

- Sistemima ili operatorima sistema određeni propisima o konačnosti saldiranja,
- Drugim CCP,
- Centralnim bankama.

Član 61 ovog zakona propisuje ovlašćenje za ograničenje izvršenja prava iz obezbjeđenja. Komisija može spriječiti povjerioce sa pravom iz obezbjeđenja CCP u sanaciji da ostvaruju ta prava nad imovinom CCP. Ova mjera traje od objave do kraja narednog radnog dana. Ne može se primjenjivati na prava iz obezbjeđenja koja imaju sistemi ili operatori sistema određeni za konačnost saldiranja, drugi CCP-ovi i centralne banke, posebno za kolateral ili maržu CCP u sanaciji.

Član 62 ovog zakona propisuje ovlašćenje za privremenu obustavu prava na raskid ugovora. Komisija može privremeno obustaviti pravo bilo koje ugovorne strane da raskine ugovor sa CCP-om u sanaciji. Period obustave traje od objavljivanja obavještenja do kraja narednog radnog dana, pod uslovom da se obaveze plaćanja, isporuke i kolaterala uredno izvršavaju. Ne može se primjenjivati na sisteme ili operatore sistema za konačnost saldiranja, druge CCP-ove i centralne banke. Ugovorna strana može raskinuti ugovor prije isteka obustave ako dobije od Komisije potvrdu da prava i obaveze neće biti preneseni ili podvrgnuti sanacionim instrumentima. Ako ne dobije potvrdu, pravo na raskid može ostvariti po isteku perioda obustave, uz određene uslove u zavisnosti da li su prava i obaveze preneseni ili ostali kod CCP.

Član 63 ovog zakona propisuje ovlašćenje Komisije da preuzme kontrolu nad CCP-om. Komisija može preuzeti kontrolu nad CCP-om u sanaciji radi:

- Upravljanja aktivnostima i uslugama CCP, sa svim ovlašćenjima akcionara i odbora direktora.
- Konsultacija sa odborom za rizike CCP.
- Upravljanja, raspolaganja i otuđenja imovine CCP.
 - Kontrola se može vršiti direktno od strane Komisije ili preko posebnog upravnika kojeg Komisija imenuje.
 - Komisija tada nije smatrana prikrivenim ili stvarnim direktorom u smislu privrednog prava.

Član 64 ovog zakona propisuje izvršenje ovlašćenja od strane sanacionih organa. Komisija sprovodi sanacione mjere putem izvršnih naredbi u skladu sa zakonima o upravnom postupku.

Član 65 ovog zakona propisuje Načelo „nijedan povjerilac ne smije biti doveden u nepovoljniji položaj“. Komisija mora osigurati da akcionari, članovi sistema poravnanja i drugi povjerioci ne trpe veće gubitke nego da je CCP bio upućen u redovni stečajni postupak (uz punu primjenu ugovornih obaveza i operativnih pravila).

Član 66 ovog zakona propisuje vrednovanje za primjenu načela iz člana 65. Komisija osigurava da nezavisno lice procijeni u najkraćem roku razliku između gubitaka koje bi povjerioci pretrpjeli u redovnom stečaju i gubitaka nastalih u sanaciji. Vrednovanje obuhvata:

- Procjenu hipotetičkog tretmana u redovnom stečaju.
- Procjenu stvarnog tretmana tokom sanacije.
- Utvrđivanje razlike u gubicima.
 - Vrednovanje isključuje vanrednu državnu pomoć ili nestandardne aranžmane centralne banke.
 - U obzir se uzimaju i komercijalno opravdani troškovi zamjene pozicija i metodologija određivanja cijena CCP.

Član 67 ovog zakona propisuje zaštitu akcionara i povjerilaca. Ako vrednovanje pokaže da su neki akcionari ili povjerioci pretrpjeli veće gubitke u sanaciji nego u stečaju, imaju pravo na naknadu razlike.

Član 68 ovog zakona propisuje zaštita clijenata i indirektnih clijenata. Ugovori članova sistema poravnanja moraju clijentima omogućiti pravo na naknadu ili obeštećenje proporcionalno onome što članovi sistema dobiju po članu 32 i 67. Ovo važi i za ugovore indirektnih clijenata.

Član 69 ovog zakona propisuje naplata izvršenih isplata. Komisija treba da naplati razumno nastale troškove isplata izvršenih u skladu sa članom 67:

- Iz sredstava CCP u sanaciji (sa statusom povjerioca sa prvenstvenim pravom).
- Iz iznosa plaćenog kupcu u slučaju prodaje poslovanja.
- Iz prihoda prelaznog (bridge) CCP, takođe sa prvenstvenim pravom naplate.

Član 70 ovog zakona propisuje zaštita u slučaju djelimičnih prenosa.

- Zaštitne mjere iz članova 71, 72 i 73 se primjenjuju kada:
 - Komisija prenese samo dio imovine, prava, obaveza ili dugova CCP u sanaciji na drugo pravno lice (uključujući prenos sa prelaznog CCP na kupca).
 - Komisija primijeni određena ovlašćenja u vezi sa djelimičnim prenosima (član 54 stav 1 tačka 7).

Član 71 ovog zakona propisuje zaštita finansijskog kolaterala, prava na kompenzaciju i neting aranžmana. Primjena sanacionog instrumenta ne smije dovesti do prenosa samo dijela prava i obaveza iz ugovora o prenosu prava na finansijski kolateral, kompenzacije ili neting aranžmana. Ne smiju se mijenjati ili prestajati prava i obaveze iz ovih aranžmana korišćenjem pomoćnih ovlašćenja. Aranžmani uključuju sve ugovore koji daju pravo na kompenzaciju ili netiranje prava i obaveza.

Član 72 ovog zakona propisuje zaštitu sigurnosnih aranžmana. Sanacioni instrument ne smije prouzrokovati:

- Prenos imovine bez istovremenog prenosa obaveze i prava na sigurnost.
- Prenos osigurane obaveze bez istovremenog prenosa prava na sigurnost.
- Prenos prava na sigurnost bez istovremenog prenosa osigurane obaveze.
- Izmjenu ili prestanak sigurnosnog aranžmana ako to dovodi do prestanka osiguranja te obaveze.

Član 73 ovog zakona propisuje zaštita aranžmana strukturiranog finansiranja i pokrivenih obveznica. Primjena sanacionog instrumenta ne smije dovesti do:

- Prenosa samo dijela imovine, prava i obaveza koje čine aranžman strukturiranog finansiranja (uključujući pokrivene obveznice).
- Izmjene ili prestanka imovine, prava i obaveza aranžmana korišćenjem pomoćnih ovlašćenja.
 - Aranžmani strukturiranog finansiranja uključuju sekuritizacije i slične instrumente za zaštitu rizika koji čine imovinu za pokriće i uključuju sigurnosti ili garancije.

Član 74 ovog zakona propisuje zaštitu sistema trgovanja, poravnanja i namire. Komisija mora obezbijediti da primjena sanacionog instrumenta ne utiče na rad i pravila sistema tržišta kapitala u dijelu konačnosti saldiranja, u slučajevima:

- Prenosa samo dijela imovine, prava, obaveza ili dugovanja CCP u sanaciji na drugo pravno lice.
- Otkaza ili izmjene ugovornih uslova, ili zamjene kupca ili prelaznog CCP kao ugovorne strane.
- Sanacioni instrumenti ne smiju dovesti do:
 - Opoziva naloga za prenos u skladu sa zakonima tržišta kapitala.
 - Uticaja na pravnu izvršivost naloga za prenos i netiranja.
 - Uticaja na korišćenje sredstava, vrijednosnih papira ili kreditnih linija.
 - Uticaja na zaštitu kolaterala.

Član 75 ovog zakona propisuje zahtjeve u vezi sa obavještanjem. CCP je dužna da obavijesti Komisiju čim utvrdi da je u stanju neuspjeha ili da će vjerovatno doći do neuspjeha (prema definiciji u članu 27). Komisija mora pratiti sva obavještenja i preduzete ili tražene mjere za oporavak ili sanaciju. Takođe, Komisija mora biti obaviještena o svim vanrednim situacijama vezanim za CCP. Ako Komisija utvrdi da su ispunjeni uslovi za sanaciju, dužna je bez odlaganja obavijestiti:

- Nadležno/sanaciono tijelo za CCP,
- Nadležno tijelo matičnog društva CCP,
- Centralnu banku,
- Nadležno ministarstvo,
- Evropski sistem za nadzor finansijske stabilnosti (ESRB) i nacionalno makroprudencijalno tijelo,
- Nadzorni i sanacioni kolegijum za CCP.

Član 76 ovog zakona propisuje odluke Komisije. Nakon dobijanja obavještenja, Komisija donosi odluku o potrebi pokretanja sanacionih mjera. Odluka sadrži:

- Procjenu da li CCP ispunjava uslove za sanaciju,
- Opis planiranih mjera, uključujući mogućnost likvidacije, imenovanja upravnika ili drugih mjera u skladu sa procedurama.

Član 77 ovog zakona propisuje procesne obaveze Komisije. Komisija mora obavijestiti sanacioni kolegijum o planiranim mjerama i eventualnim odstupanjima od plana sanacije. Nakon preduzimanja mjera, obavještava se što prije:

- CCP u sanaciji,
- Sanacioni kolegijum,
- Nacionalno makroprudencijalno tijelo i ESRB,
- Evropska komisija, ECB i EIOPA,
- Operateri sistema tržišta kapitala u kojima CCP učestvuje.
- Obavještenja moraju sadržavati kopiju naloga za mjere, datum stupanja na snagu i razloge za odstupanja.
- Dokumenti se objavljuju na internet stranicama Komisije, nadležnog organa, ESMA, CCP, te se dostavljaju vlasnicima instrumenata i povjeriocima ako instrumenti nisu na regulisanom tržištu.

Član 78 ovog zakona propisuje povjerljivost. Obaveza čuvanja profesionalne tajne odnosi se na:

- Komisiju, nadležna tijela, ministarstva, upravnike, potencijalne kupce, revizore, stručne savjetnike, centralne banke, prelazni CCP, rukovodioce CCP i sanacionog kolegijuma, te druge povezane subjekte.
- Lica su dužna da uspostave interne propise za zaštitu tajnosti informacija.
- Zabranjeno je otkrivanje povjerljivih informacija osim unutar ovlašćenih okvira, ili sa saglasnošću.
- Prije objavljivanja informacija potrebno je procijeniti uticaj na javni interes, komercijalne interese i efekte na inspekcije i istrage.
- Povjerljive informacije mogu se dijeliti samo s određenim tijelima i institucijama pod uslovom obaveze čuvanja tajnosti, uključujući organe za nadzor, revizorske sudove i parlamentarne komisije.
- Ovim se ne ograničava pravo na objavu informacija u sudskim postupcima.
- Omogućena je međusobna razmjena informacija unutar i između relevantnih tijela i institucija, uključujući međunarodne i sanacione organe, pod strogim uslovima povjerljivosti.

Član 79 ovog zakona propisuje pravo na pobijanje rješenja o mjerama sanacije. Protiv odluka o otpisu ili konverziji instrumenata, odluke o pokretanju sanacije i drugih odluka Komisije u vezi sa sanacijom nije dopuštena žalba, ali je moguće podnijeti tužbu upravnom sudu u roku od 30 dana

od dostave ili objave. Rok za tužbu počinje teći od 8. dana nakon javne objave, ako se dostava obavlja javnom objavom. Podnošenje tužbe ne odlaže izvršenje odluka niti sud može odrediti odlaganje ili privremenu mjeru. Sud će u odlučivanju koristiti sveobuhvatnu procjenu finansijskog stanja CCP prije sanacije. U slučaju poništenja odluke, njen učinak ostaje dok se ne donese nova odluka, a Komisija može odrediti mjere za smanjenje štete trećim licima. Pravni lijekovi u slučaju poništenja ograničeni su na naknadu štete.

Član 80 ovog zakona propisuje ograničenja drugih postupaka u odnosu na CCP. Redovni stečajni postupak može se pokrenuti samo uz inicijativu ili saglasnost Komisije. Komisija i nadležna tijela moraju biti obaviješteni o zahtjevima za stečaj. Stečaj se može pokrenuti tek nakon što Komisija odbije sanacione mjere ili ne odgovori u roku od 7 dana. Komisija može tražiti sudsku obustavu drugih postupaka u cilju efikasne sanacije.

Član 81 ovog zakona propisuje sporazume o saradnji s trećim zemljama. Komisija može zaključiti bilateralne/multilateralne neobavezujuće sporazume o saradnji sa sanacionim organima trećih zemalja radi razmjene informacija i koordinacije u vezi sa CCP-ima. Sporazumi se odnose na CCP-eve koji imaju poslovanje ili zavisna društva u Crnoj Gori ili trećim zemljama. Sporazumi ne mogu sadržavati odredbe o pojedinačnim CCP-ima. Mogu biti privremenog karaktera do usvajanja međunarodnih sporazuma Evropske komisije.

Član 82 ovog zakona propisuje priznavanje i sprovođenje sanacionih postupaka trećih zemalja. Komisija i nacionalni organi priznaju sanacione postupke trećih zemalja za CCP-ove sa prisustvom ili imovinom u Crnoj Gori ili pod domaćim pravom. Omogućeno je sprovođenje sanacionih ovlaštenja nad imovinom, pravima i obavezama, uključujući prijenos vlasničkih instrumenata. Priznavanje ne sprečava pokretanje domaćih stečajnih postupaka.

Član 83 ovog zakona propisuje pravo na odbijanje priznavanja sanacionih postupaka trećih zemalja. Komisija može odbiti priznavanje/sprovođenje ako procijeni da bi to:

- Ozbiljno ugrozilo finansijsku stabilnost,
- Onemogućilo neovisnu sanacionu mjeru u Crnoj Gori,
- Nepravredno tretiralo povjerioce/deponente u Crnoj Gori,
- Imalo značajne fiskalne posljedice,
- Bilo u suprotnosti sa domaćim zakonodavstvom.

Član 84 ovog zakona propisuje saradnju sa nadležnim organima trećih zemalja. Do stupanja na snagu međunarodnih sporazuma Komisija može zaključivati sporazume o saradnji za:

- Razmjenu informacija za planiranje i sprovođenje sanacije,
- Koordinaciju javne komunikacije,
- Upravljanje krizama itd.
- Komisija je obavezna obavijestiti ESMA-u o svakom takvom sporazumu.

Član 85 ovog zakona propisuje razmjenu povjerljivih informacija sa trećim zemljama. Povjerljive informacije se dijele samo ako:

- Primalac poštuje standarde povjerljivosti bar jednake kao domaći propisi,
- Informacije se koriste samo za sanacione svrhe.
- Informacije primljene od država članica mogu se dijeliti trećim zemljama samo uz saglasnost i za odobrene svrhe.

Član 86 ovog zakona propisuje naknada za administrativne rashode Komisije. Komisija može od CCP i članova sistema poravnanja naplaćivati godišnju naknadu za pokrivanje administrativnih troškova sanacionog organa. Detalji o visini i načinu naplate uređuju se posebnim pravilima.

Član 87 ovog zakona propisuje prekršaje CCP i kazne. CCP će biti kažnjen novčanom kaznom od 5.000 do 40.000 eura ako ne izvršava obaveze iz zakona, kao što su:

- Neizrada ili neodržavanje plana sanacije,
- Nedostavljanje podataka i informacija Komisiji,
- Neobavješćavanje o propasti CCP,
- Neprijavlivanje promjena koje mogu uticati na plan sanacije,

- Nevođenje potrebnih evidencija,
- Neizvršavanje mjera i saradnja s nadležnim organima,
- Neobjavljivanje propisanih informacija i odluka.
- Odgovorna lica u CCP kašnjavaju se novčano od 5.000 do 20.000 eura.
- Ako je prekršaj učinjen iz koristoljublja s imovinskom koristi, kazne se udvostručuju.
- Za najteže prekršaje moguće su kazne u procentu od 1% do 10% povrijeđene zaštićene vrijednosti (izražene kroz neto prihod CCP ili matičnog društva).

Član 88 ovog zakona propisuje prekršaje nezavisnih procjenjivača. Pravna lica koja ne izvrše dopune izvještaja kašnjavaju se novčano od 5.000 do 20.000 eura. Fizička lica novčanom kaznom od 1.000 do 2.000 eura.

Član 89 ovog zakona propisuje prekršaji razriješenih članova i osoba sa posebnim ovlaštenjima. Novčane kazne od 1.000 do 2.000 eura za neomogućavanje pristupa dokumentaciji ili neodgovaranje Komisiji na zahtjeve.

Član 90 ovog zakona propisuje teže administrativne mjere. Za teške ili ponovljene povrede Komisija može izreći:

- Javnu izjavu s identifikacijom,
- Naredbu o prestanku nezakonitog postupanja,
- Privremenu zabranu obavljanja funkcija u CCP-u,
- Novčane kazne do 10% ukupnog godišnjeg prihoda CCP ili do 5.000.000 eura za fizička lica,
- Kazne do dvostrukog iznosa koristi ostvarene kršenjem.
- Mjere se mogu izreći samostalno ili zajedno s prekršajnim kaznama.

Član 91 ovog zakona propisuje javno objavljivanje podataka o prekršajima. Komisija objavljuje na internetu podatke o pravosnažnim kaznama za CCP i odgovorna lica. Objavljivanje može biti ograničeno ili odloženo radi zaštite interesa (npr. finansijske stabilnosti, istraga). Podaci se čuvaju 5 godina, a lični podaci brišu ranije ako to zahtijevaju propisi o zaštiti podataka.

Član 92 ovog zakona propisuje centralna baza podataka kod ESMA. Komisija dostavlja ESMA-i podatke o svim sankcijama i mjerama, uključujući status pravnih postupaka. ESMA vodi centralnu bazu za razmjenu informacija među sanacionim i nadležnim organima država članica. ESMA objavljuje linkove na javno dostupne sankcije na internetu.

Član 93 ovog zakona propisuje kriterijume za izricanje administrativnih mjera i kazni. Komisija pri odlučivanju mora uzeti u obzir:

- Ozbiljnost i trajanje povrede,
- Odgovornost počinioca,
- Finansijsku snagu i prihod lica,
- Izraženu korist i štetu trećih lica,
- Saradnju s Komisijom,
- Ranije povrede,
- Sistemske štete i uticaj na finansijsku stabilnost.
- Mjere moraju biti djelotvorne, proporcionalne i odvraćajuće.

Član 94 ovog zakona propisuje podzakonske akte. Propisi za sprovođenje zakona donose se u roku od 24 mjeseca od stupanja na snagu.

Član 95 ovog zakona propisuje odložena primjena. Zakon se primjenjuje od dana pristupanja Crne Gore EU.

Član 96 ovog zakona propisuje stupanje na snagu. Zakon stupa na snagu osmog dana od objave u "Službenom listu".

V. PROCJENA FINANSIJSKIH SREDSTVA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Sprovođenje Zakona o sanaciji centralnih drugih ugovornih strana ne zahtijeva obezbjeđivanje dodatnih finansijskih sredstava iz Budžeta Crne Gore u periodu do pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Nadležne institucije, prije svega Komisija za tržište kapitala, sprovodiće ovaj zakon u okviru postojećih organizacionih, kadrovskih i tehničkih kapaciteta, bez potrebe za povećanjem obima budžetskih izdvajanja. Primjena zakona neće prouzrokovati nove fiskalne obaveze, niti će zahtijevati formiranje novih institucija, već se zasniva na unapređenju postojećih nadležnosti i postupaka.

Takođe, sprovođenje zakona ne proizvodi finansijske posljedice za druge organe državne uprave, pravna lica s javnim ovlašćenjima, niti za budžet jedinica lokalne samouprave..

VI. RAZLOZI ZA HITNOST DONOŠENJA OVOG ZAKONA

Predlaže se donošenje Zakona o sanaciji centralnih drugih ugovornih strana (CCP) po hitnom postupku, u skladu sa članom 151 Poslovnika Skupštine Crne Gore.

Hitnost postupka je opravdana iz sljedećih razloga:

- Potrebno je obezbijediti blagovremenu usklađenost pravnog okvira Crne Gore sa pravnom tekovinom Evropske EU, naročito sa Uredbom (EU) 2021/23 o uspostavljanju okvira za oporavak i sanaciju CCP.
- Regulisanje oblasti sanacije CCP predstavlja obavezu iz Pregovaračkog poglavlja 9 – Finansijske usluge, koje zahtijeva usklađivanje zakonodavstva sa standardima EU u oblasti finansijskih tržišnih infrastruktura.
- Uvođenje pravila o sanaciji CCP je jedan od uslova za privremeno zatvaranje Poglavlja 9, zbog čega je neophodno da zakon bude usvojen u što kraćem roku.
- Iako je primjena zakona odložena do dana pristupanja Crne Gore EU, njegovo usvajanje sada je neophodno radi izvršavanja obaveza iz pregovaračkog procesa i omogućavanja privremenog zatvaranja Poglavlja 9. Pravovremeno donošenje zakona omogućava da Crna Gora ispunjava mjerila u fazi prije pristupanja.
- Odugovlačenje u donošenju zakona moglo bi usporiti dinamiku pregovaračkog procesa, naročito u pogledu ispunjavanja preostalih mjerila iz Poglavlja 9 i preporuka Evropske komisije.

Imajući u vidu navedeno, stvoreni su uslovi za donošenje ovog zakona po hitnom postupku, radi ispunjavanja obaveza iz Poglavlja 9 i punog usklađivanja sa pravnom tekovinom Evropske EU prije dana pristupanja.